D. Eraſmi Roterodami Veterum maxime inſignium Paroemiarum. i. adagiorum collectanea Rurſus ab eodem recognita atq; aucta. Et ab Aſcenſio eorundem inditio ac repertorio ad finem ponendo inuentu q̃ facillima reddita.

Venales reperiuntur in ædibus Emundi le feburе in vico diui Iacobi commorantis ſub creſcentis ſigno.

Deſiderii Eraſmi Roterodami.

¶ Eraſmi Roterodami in adagiorum veterum atq; inſignium collectanea præfatio.

¶ Deſiderius Eraſmus Roterodamus Guilielmo Monio comiti cum primis illuſtri Salutem dicit.

IN tibi mi. Guilielme p epiſtola verecũde etiã flagitata volumen tu⁹ mittit Eraſmus; & qdẽ iuſtũ: vtinã aũt eiuſmodi qd' vel tuis in me meritis: vel meo erga te ſtudio rñdeat: de niq; qd' iudiciũ iſtd' trũ acre exactũq; non extimeſcat. Neq; eni ignoro: delicatiſſimo tuo palato: q̃ vix etiã q̃ vulgo lautiſſima videntur ſatiſfaciãt: tãtũ abeſt: vt hec placitura ſit fiducia: quę nõ mõ ad ſeuerum vnguem exacta non ſunt: verum ne primam quidem manum totam dum acceperũt. Etenim quũ fabricula quę noſtram profectionem ſtatim exceperat: afflictaremur: non tã graui: q̃ diutina diſcauimus hæc non ſcripſimus: medicum interim fallentes: ne quid omnino librorũ attingerem⁹ interminantẽ. At ego iuxta. Plinĩ peritus oẽ id tẽporis. quod ſtudio non impartiatur: committendum nõ putaui: vt rem tam p̃ciоſam morbus ſibi totam abriperet: maxime q; ſine litterarum commercio: nõ video quid hec habeat vita ſua ne. Intermiſſis itaq; grauioris opere lucrationibus: hoc delicatiore ſtudii genere: per varios auctorum hortulos vagat⁹: adagiorũ veteriſtiſſima quæq;: maximeq; inſignia: veluti omnigenos floſculos decerpſi: & tanq̃ in certũ concinaui At quod quidem negocium ſuſcipiendum partim me tum tua voluntas eſt adhortata: tum Richardi Charnocia ãriſtitis extimulauit oratio: deũ immortalẽ: qua humanitate: qua integritate viri: vtq; tu nobilitatis: tam ille Britannicæ religionis vnicum ornamentum ac decus mihi videatur: partim qd' anguraret hũc meũ laborẽ: ſi non glorioſum auctori. at certe lecturis iis vtiq;: qui triuiali hoc ſermone faſtidito: venuſtioris politioriſq; dictionis eſſent ſtudioſi: foret nec infrugiferum: nec iniucundũ. Neq; me interim ονος ονοι. i. pigri aſini iſti: qui ſe carpẽde alioq; iduſtriæ natos putant: vel tãtillum cõmouebãt: modo bone mẽtis adoleſcẽtes hoc cuiuſmodi eſt boni conſulerẽt: q; ſi nõ vt multe artis admiratores: certe vt plurimæ frugis licenter amplexuros confidebam.

Quid enim æque conducit: ad rationem vel lepide quadam festiuitate venustandam: vel eruditis iocis exhilarandam, vel vrbanitatis sale condendã: vel tã rationum gemmulis qbusdã distinguendam vel sententiarum luminibus illustrandã vel allegoriarum & allusionũ flosculis variãdã: vel antiquitatis illecebris aspergẽdã: q̃ huiusmodi parœmiarum diuite copiosãq; supellectile. & tanq̃ penũ quẽdam extrutũ domiq; repositũ habere vnde ad oẽm rationẽ quũ velis depromas: quod aut scita aptaq; metaphora blandiatur, aut dicaci sale mordeat aut acuta breuitate placeat aut breui acumine delectet aut noditate aut vetustate cõmẽdetur, aut veritate alliciat ãt allusio nefacetatitillet agnoscẽtẽ. aut obscuritate demũ ipsa lectorẽ oscitãtẽ ex pergefaciat Iam vero quis nescit præcipuas oratiõis tũ opes tũ delicias i sẽtẽtiis metaphoris parabolis paradigmatis exẽplis similitudib⁹. imaginibusq; atq; id genus schematis sitas eẽ q̃ quũ sẽperve hementer honestant dictionẽ tũ incredibilẽ adferũt ornatũ & gratã quoties iã cõmuni consensu recepta in vulgi sermonẽ abierũt: libenter enim audi quisq; qd agnoscit, maxie vero: vetustatis cõmẽdatio quędã accedat si quidem adagia non aliter q̃ vina ab ętate pretium accipiunt. Neq; ad cultum modo faciunt: neruos quoq; non min⁹ iuuant eoq; Fabius ea non solũm in iis numerat: quibus exhilaret index: in figuris: sed inter argumenta parœmiam plurimum valere putat siue fidem facere cupias siue aduersarium prouerbiali dicterio repellas siue tua munias. Quid eni probabilius. q̃ quod nemo non dicit Quem tot ętatũ tot nationũ consensus nõ permoueat Allegata hęc a me operis amore videantur: nisi res ipsa clamat ex auctorũ omni genere: vt quisq; maxime: præcelluit ita prouerbiis huiusmodi maxime fuisse delectatum. Iam primum quid habet orbis Platonis vel oratione facũdius, vel philosophia diuinius At is dialogos suos bone q̃tis de rebus tamen crebris adagiis veluti stellulis quibusdã interspersit vt me quidem nulla perinde Comœdia vt huius philosophi disputatio delectet Tũ Plautus vnicę theatri del. cię: q̃ vbiq; scatet adagiis q̃ propemodũ dicit, quod non aut an vulgi sermone sũpserit aut statim de ptoscęnio in vulgi sermonem cesserit, vt hac potissimum virtute musarum eloquio meruit ęquari. Terentius artificio Plauto superior non tam passim quidem prouerbiis vtitur: sed exquisitionibus. An non. M Varro vir vndecunq; doctissimus p

uerbialibus dicteriis adeo est delectatus vt satyrarũ suarũ tũ argu
menta:tũ inscriptiones non aliunde petiuerit. E quibus subinde ci/
tãtur adhuc ille ορος λυρας. γνωθι σεαυτον. Δισ και τρις
πονηρεσ. & nescis qd serus vesper vehat. & mutuũ muli scabũt Ca/
tullo sua adagia adime: & leporis bonam partem ademeris Quid
Horatii poetę tum varii tum acuti nonne pleriq̧ vers⁹ aut prouer/
biales sunt:aut prouerbii faciem habẽt huius ęmulator Persi⁹. quũ
cæteras illius figuras:tũ hoc decus ꝓ viribus affectauit. Atq̧ vt Mar
tiale Ausonioq̧ prętermissis ad aliud auctorum genus veniam:Pli/
nius secundus:tam multi iugavir doctrina:q̃ studiose sit hoc genus
ornatus sequutus:iudicio fuerit. vel pręfatio illa in historiã mũdi: in
qua scribenda homo diligentissimus mihi videtur/iuxta flaccũ/sepę
caput scabuisse viuosq̧ vngues atroxisse;ac manib⁹ pedibusq̧ / ꝙ
dici solet/annissus:vt ea q̃ minime triuiali venã scripta videret: eoq̧
a capite ad calcem vsq̧ q̃ plurimis adagiis respexisse: vł illud. quod
in amplissimo illo opere:prouerbia si qua incidunt;non indiligẽter
annotauit. Adde huc/ꝙ apud. Græcos complures extiterunt non
obscuri nominis auctores qui prouerbiorũ collectanea;vel ex pro/
fesso conscripseruut:veluti Apostolus Bizantius Stephanus:Dioge
nianus Quorum nos quidem preter nomina:nihil adhuc nancisci q
uimus:nisi ex Diogeniani collectaneis, fragmẽta quædã: verum a/
deo inutilia adeoq̧ nuda nulla auctorum noia datura. nullis loco/
rum indiciis. vt ex his nobis non multum accesserit. Porro apud la/
tinos:nemo quidem ãte nos/quod sciam/huiusmodi negotium ten
tauit, nonq̧ opere precium non putarint quur enĩ istud comptense/
rint /ii qui singulis/ litteris de verborum ethymologia : deq̧ rebus
etiam leuioribus anxie prope modum scribentes opere precium se
facere existimant. Cæterum quam non contempserint : vel hinc
collige:ꝙ eleganti litteratura vir. A. Gellius:huiusq̧ æmul⁹ Macro/
bius. Prætera Donatus:Acron cũ emulatore Porphirione vt Gre/
cos interim commentarores taceam:si quando in auctoribus pro/
uerbium subesse senserunt:non quod pueri clamitant in faba se rep
perisse sũt arbitrati:sed quod velut a sterisco prænotãdũ diligẽtiusq̧
explicandum iudicarent:vt pote qui non ignorarẽt sæpe nũero fieri
vt duobus verbis cõpræhẽsum adagio: multũ tenebrarũ afferret:
si latuisset:plurimum vero lucis:si scite fuisset explicatum. Hic si ex/

emplorũ que tibi passim occurrent plurima: vnum aliquod requiris en tibi statim in fronte a nobis vt cũq; enarratum Redeam⁹ γσλω τ ἐσ ἐρλομιον: id quod est in epistolis Tullianis: i quas embages in quẽ errorũ labyrinthum enarratores mittit Quod si Christiani Christianorũ exemplis magis tãgimur: non dubitauerim Hierony/mũ vnũ pro multis obiicere: cuius tam varia tanq; recõdita est eru/ditio vt cęteri pene ad hũc: neq; narrare (quod dicitur) neq; litteras didicisse videantur: tanta rursum phrasis tantũ põderis & a crimo/nie: tam densa multiplexq; translationum & allusionũ supellex vt cũ hoc compositos reliquos theologos Ranas Seryphias dixeris At in huius libris pius adagiorum: quam vel in Menãdri Comœdi is inueneris: & quidem lepidissima: veluti illa: bouem ducit ad cero. ma: Camelus saltauit malo nodo mal⁹ querẽdus cuneus clauũ cla uo trudere. bos lass⁹ fortius figit pedẽ: dignũ patella cooperculũ tũ allegoricę illę nominationes Epicurus christianus: nostri temporis Aristarchus: ad adagiorum naturam q̃ proxime accedunt. Neq; dis simile Basilio studiũ fuisse video. Sed vt ad Neotericos nostra festi net oratio: non verebor Hermolaũ Barbarũ: Picũ Mirandulanũ Angelum Politianũ vel in maximis authoribus ponere: qui suorum temporũ vel doctrina: vel eloquentia adeo non fuere contenti: vt mihi cum antiquitate certamen sumpsisse videantur & haud scio an veterum per multos pręcesserint. Picus quidem diuina quadam in genii felicitate. Hermolaos absoluta diligentia Politianus nitore incredibili Venereq; prope dixerim plusq̃ Attica. Iis viris quum es: set commune studium vt a vulgi hoc est sordido sermone q̃ possent lõgissime abessent: id ita demũ se cõsequuturos putarũt: si priscis adagiis: iisq; thematis que cũ hoc genere cognitionẽ habẽt quãdã orationem passim aspersissent Quorũ Hermolaus vsq; adeo impẽ se fuit studiosus: vt nec affectationis quidem immodice reprehẽsio nem meruerit: tanq̃ nihil eruditum arbitrat⁹ qd̃ nõ adagio aliquo condiretur Politianus miscellancis suis in quibus nihil non exactũ & insigne voluit videri: neutiq̃ misscuisset pleraq; ꝓuerbia: si id grã/matistarum negotium esse iudicauisset. Verum ne lõgius catalogũ proferam: huc omnis hec tam verbosa recẽsio spectat vt quisq; au ctorũ exquisitissime scripsit: ita parœmiarum q̃ maximã curã habui sse: ne nos homũculi cõtẽnẽdas putarem⁹. At exorieť iterea tristis

(vt aiũt) Areopagita q̃ spiã: q̃ se religiosulũ videri velit & theologũ qñ bonã theologię partẽ i superciliis sedere putãt: stariq̃ patrua cẽsoriaq̃ voce nobis obstrepẽs: apagesis iq̃t & nugas istas pueriles nos cũ fucis istiusmodi vel vniuersã Rhetoricem tãti oĩno facim⁹ quanti aut asin⁹ aurũ aut Gall⁹ Iaspidẽ: Age placemus & hoc hoĩm genus huicq̃ obiurgatori hũc ĩ modũ respõdeam⁹: Si te Rhetoricũ hoĩnẽ pudet appellari: at sapiẽs at theologus optas tũ esse: tũ videri. Fac iteri/ qd' nemo cui quidẽ pect⁹ sapit: sensit sermonis curã nihil ad rẽpertinet verũ hoc ꝓuerbioꝝ orationis gen⁹: nõ oratorib⁹: sed sapiẽtibus ꝓphetis: theologis vel ꝓpriũ germanũq̃ ac peculiare sẽper fuit. Neq̃ omnino aliud ex tã multis sunt sequuti veteres illi σοφοι quos vtinam non tanto interuallo sapiẽtia seq̃remur: quãto loquacitate p̃cessim⁹ Nimirũ ii sapiẽtię ꝓgenitores sophistica garrulitate ĩ tãtũ nõ sunt delectati vt venerãda illa philophię mysteria breuissimis q̃busdã adagiis incluserit nõ nihil etiã obscuritatis debita opera aspergẽtes: adhibita aut metaphora aut ęnigmate: aut alio id gen⁹ schemate Eaq̃ nõ aliter q̃ de tripode ꝓlata passim arripiebãtur. perq̃ oĩm ora volitabãt: cãtionib⁹ vulgaribus celebrãtur: ꝓ templorũ forib⁹ ĩscripta visitabãtur: perq̃ oẽm Gręciã marmoribus atq̃ in es ĩcisa publicis monumẽtis seruabãtur: Quo de gñe sũt illa. Ignẽ gladio ne fodias: nosce teipsũ: optimũ cõdimẽtum fames: q̃ supra nos nihil ad nos. An hoc saltẽ nõ aĩaduertisti ĩ Hebreorũ ꝓphetaꝝ arcãis lr̃is nõ pauca adagia & noĩati referri: totãq̃ illorũ or̃onẽ ĩ prouerbialibus figuris scatere. veluti huiusmodi Baculo arũdineo ĩniteris: linũ fumigãs nõ extĩguet: ĩ foueã ĩcidit quã fecit: ĩ laqueum ĩcidit quẽ tetẽderat: & id gen⁹ bismille Annõ legisti Salomonẽ regẽ Tyri philosophis ex hoc genere & ꝓposuisse nõnulla: & ab illis p̃posita dissoluisse An nõ illius libri: quẽ salomonis ꝓuerbia nominãt altissimis mysteriis referti vel ĩscriptio ipsa cõmouit vnq̃ legẽtẽ. An nõ Ecclesiastẽ quẽ vocãt & itẽ alterius quẽ ecc̃listicũ dicũt simile argumentũ admonuit Quũq̃ ĩ apl̃icis litteris/ neq̃ eni vsq̃ adeo Scot⁹ te capit opinor: vt has nõ attigas/ quũq̃ & iã in Euangelicis libris adagia frequẽter occurãt nempe hęc canis reuersus ad vomitũ sus ĩ volutabro luti aerẽ verberãs cymbalũ tynniẽs cecinimus vobis & nõ saltastis festucã de fratris oculo educis ipse trabẽ ĩ oculo habens q̃ mẽsura mẽsi fueritis remetietur vobis nũq̃d ꝓ pane lapidẽ pro ouo

ſcorpiũ dabit & oleũ vendentes: quum hęc inq̃: quid enim omnia re cenſeam: occurrunt: nunq̃ ne tibi venit in mentem hoc genus ſermo nis nõ ſuccus tantũ. ſed diuinũ quiddam potius habere & celeſtibus rebus accommodatum. Quare multis de cauſis: neq; futilem neq; ſterilẽ laborẽ nobis ſuſcepiſſe videbamur: ſi ad hanc ſermonis ratio nẽ: quã nõ ſine cauſa tot tã eruditi: neq; diuini auctores ſunt ſequuti ſtudioſos adoleſcẽtes pro noſtra virili: aut inſtruerem⁹: aut certe ex citaremus. His opinor rationibus cẽſor ille placatus. aut nobis acce det: aut ſaltẽ moleſtus eẽ deſinet. Reliquũ eſſe puto: vt i opere nouo quid ſequuti ſimus rationẽ reddamus. Etũt fortaſſe: q lecta ſtati iſcri ptione: cõiiciẽt me indocto labore q̃plurimas ſententias ex auctori bus hinc inde cõnexas velut in lexicon rege tuliſſe. Quod genus ſũt Omnia vincit amor. Non omnia poſſumus ões. Quod homines tot ſententię. Nuſq̃ tuta fides. Nimium altercando veritãs amittitur. Non iſtuc ſpectauimus. Neq; enim qđ ſententia ſit: id continuo pa rœmiam putamus. rurſus quod parœmia. non protinus ſententiam arbitramur. Quemadmodum Liuor velut ignis alta petit. ſentẽtia quidem eſt: non prouerbium. cõtra ergo in portu nanigo vt prouer bium eſt: ita non eſt ſententia. At in vino veritas. pariter & ſententia eſt & prouerbium. Ergo duo quędam ad hoc requiri vidẽtur. vt pa rœmia ſit. Alterum vt aliqua re ſit inſignita clauſula. aut tranſlatiõe vt contra ſtimulũ calces. quę maxia turba eſt aut allegoria. vt Dio nyſius Corinthi. & Fuimus Troes. aut enigmate. vt dimidium plus toto. aut alia quauis figura aut breuitate deniq; lepida commodaq; ſi ſimplex ſit figura. vt ſuum cuiq; pulchrum. Alterum vt ea iam in frequentem omniũ ſermonem abierit: aut theatro excepta. aut a ſa pientis alicuius apophthegmate nata. quod gen⁹ eſt illud. Anachar ſis apud Athenienſes ſolœciſmum facit Athenienſes apud Scythas aut e poeta quopiam decantata. ſcribit eni Macrobius Homeri ſin gula apophthegmata prouerbiorum vice antiquit⁹ celebrata fuiſſe aut ex apologe ſumpta. veluti parturient montes. naſcetur ridicul⁹ mus. aut ex ſermone cuiuſpiã forte recepta. vt equus me portat. rex alit. aut ex euentu aliquo nouo & inſigni tracta. ſicut illud. Multa ca dũt inter calicẽ. ſupremaq; labra. Aut ex hois gẽtisve morbis trãſla ta. veluti phalaridis ſperiũ & Sybarite per plateã. Neq; ſtatim q̃cũq; huius eſſet generis. alba vt dicitur amuſſi. cõuertim⁹. imo vero iuxta

Grecum adagiũ:nec oia:nec passi ab oibus. Primum vulgo sua reli/
qmus:vno aut altero exceptis:deide nullũ ascripsim⁹:qd' nõ priscũ
non aliqua gr̃a insignitũ. Ad hęc q̃ potui breuissime: sensum & vllũ
tanq̃ digito indicauim⁹. Sed iam priusq̃ negotiũ aggrediamur. vt li/
tigatoribus istis omnes auditus tanq̃ pfixis vndiq; pinnis p̃sepiam⁹
Qui si in his meis collectaneis:eloquentiam desyderabunt. Ornari
res ipsa negat. contenta doceri:Si quos & hic sermo vt nimium rhe
toricus offendet:adagium obiiciam:& suiputere amaricinum Ordi/
nem requiret aliquis:nõ curauit Gellius. Breuior videbor alicui: de
cet breuitas annotatorem. Dicat verbosior:datum est hoc mitiori/
bus. Aliena scribere culpabor:qui sua scribit adagia. Obsoleta que/
dam dicentur:at vetustas paroemiam commendat. Quædam vt ob
scura displicebunt:hæc est adagiorum natura. Apertiora quadam:
admoneberis:si non disces. Leuicuta nonnulla. est & his in magna
turba locus. Erigere quepiam videbuntur:non fulget gemma i ster
quilinio:quod in anulo. Que per se frigida videntur:in loca adhibi
ta gratiam habent. Sesi ridiculis. locari seriis minus delectabuntur
scripsimus vulgo. Pauciora si cui videbuntur ista:bimestri dictatiuncu
la contraximus:tum valitudinarii:deniq; aliud agentes. Rursum si
cui nimis multa:at non pauca p̃termisimus. Nec deerunt quibus to
tum hoc humile minutumq; videatur. Est & paruis e rebus non nũq̃
maxima tũ laus tũ vtilitas. Nudiora q̃dam adhuc ac destituta dicet
Hoc eni ea cõsilio emisim⁹:vt noui operis qs eẽt Geni⁹ futurus. non
maximo sũptu leuiore alea iacta periculũ facerem⁹. Si qs errata nr̃a
idicabit:siqdẽ studio nr̃i faciet:multam a nobis feret gratiã. in mali
cia:tamẽ audiet Qui stolide q̃ nõ itelligit rep̃hẽdet. Apelleũ adagiũ
audiet:ne sutor vltra crepitã. E it cui nihil hic placebit:nõ scripsim⁹
illi. Habes Guillielme epistolã verbosã & ꝓuerbiosã:nẽpe de ꝓuer
biis iq̃ veremur:ne vetustissimi adagii sim⁹ obliti. nichil nimis tuq; iã
dudum adagiorũ sat̃:ad reliqua nõ aliter q̃ ad Crãbẽ recoctã sis naus
catur⁹. Vale igit̃ generosissime adolescẽs cũ te digna cõiuge: et hoc
operis futuri dequstamẽtũ eq boniq; cõsulito. De quo si nõ pessime
sperabis:iis ipsis que vides ac curati⁹ elimatis:nõ pauca adiiciemus.
Deinde alterum librum addemus:nostro quidẽ marte conscriptum
Huic tãtum adagiorũ inquis Non erũt adagia. sed adagiis simillima
quę scio te his multo magis delectabunt. Vale Parrhysiis.

¶ Desiderij Erasmi collectanea adagiorum veterum.

¶ Similes habent labra lactucas. Adagium. I.

Icero in actionibus. Crassũ Liciniũ auctore Lucilio semel dũtaxat in vita risisse scribit. Plinius Secũdus li. septimo capitulo. xix. ferũt inquit Crassum auum Crassi in Parthis interempti nũq̃ risisse, obid a6ela/stũ. i. irrisibilem vocatũ sicuti nec flesse multos. Hie/ro. Cõtra Rufinũ. Ego certe vt tibi hominiseueriſſi/mo risum moueam: vt imiteris aliquando Crassũ quem semel in vita dicit risisse Lucilius. Fuit oino sic Crassus multo⁹ auctorũ testimonio vir quidẽ neq⁹ indisert⁹: neq⁹ improbus: verũ nimiũ serius & amaru/lentus: pertinax in simultatibus exercẽdis: quẽ id fuit vsq⁹ adeo ridicu lũ vt hoi tã seuero risũ excutere potuerit? Nempe notissimũ dicteriũ: quod a multis refertur authoribus. Similes hñt labra lactucas: de asi no carduos comedẽte. Est aũt lactuca herba mollis ac tenera. A sel/li labris nihil scabrius ac petricosius. Hoc puerbio vsus erit: vbi qd⁹ in eptum ineptis obtigisse significabimus. Veluti si duro discipulo du/rus preceptor contingat. Improbo populo magistratus improbus. Cõtumelioso actori: cõtumelioſus patronus. Rusticano ingenio: ru/sticanę litterę. Vxori morose: maritus morosus. & vt semel finiã: quo ties mala malis digna dignis eueniunt: quæ tamen ipsis optima vide antur: ita vt asino cardui lactuce sunt.

¶ Risus sardonius.

¶ Cice. familiarũ ep. li. vij. ad Fabiũ Gallũ: Videris ei iqt mihi vere ri: nisi istum habuerimus: rideam⁹ γελωτας αρλωριον .i. risum. Sardoniõ Quo in loco cõmentatores sedulo quidẽ quę possũt ad fe/rũt: de herba Sardinia quã si quis imprudens ediſſet eum ridentis fa/cie emori: tũ de Torcotella animante: cuius morsum similẽ interitum sequi putant. Verũ hęc q̃ cum reliqua epistola cohereant ipsi viderint Nos deriſu vetustissima q̃dam adagia a grecis celebrata fuisse cõpe/rimus. Veluti risus Ionicus in Cynedos. Risus Megaricus in eos qui intempestiue rident & hoc quo Cicero ẽvsus. Risus Sardonius: quod olim in profusius solitiusq⁹ ridentes dicebatur. De quo dubitare desi/net: q platonis de rep. librũ primũ legerit. Vbi Socrates de Thrasy/macho homine fastoso & arroganti: Tuncille inquit hęc audiens val

a. i.

de Sardonice ꝓfuſeq; riſit: Et o Hercules inquit hęc eſt ſolita Socratis ironia. Ex his liquere puto quid inuerit Cicero: nempe Cæſare reuerſo rectius minuſq; libere iocundum eſſe. Cum hoc interpretamento tota illa epiſtola vel ad amuſſim quadrat.

¶ Nihil graculo cum fidibus: nihil cum amaricino ſui. III.

Scite & venuſte his duobus adagijs vſus eſt A. gellius noctium acticatum extrema lucubratiõe. in homines craſſiore ingenio a muſos & prophanos qui politiores litteras elegantioremq; doctrinam ridere poſſunt intelligere non poſſunt: quos ea demum iuuent: quæ didicerunt ſordida: muta: indocta: Id genus homines a ſuis commenta/rijs: q̃b⁹ nihil poteſt fieri terſius: huiuſmodi dicterio tanq̃ fuſte abigit Vetus eſt inquit adagium. Nihil cum fidibus graculo: nihil cum amaricino ſui. Eſt enim graculus auis garrula atq; obſtrepera: eoq; procul a muſicis ableganda. Neq; ſuillo roſtro vnguentum conuenit: cui id demum bene olet: quod cœuum olet.

¶ Sanctum dare canibus: Margaritas porcis. IIII.

In apoſtolicis litteris leguntur eodem ſenſu. Quod ſtudium antiquitatis fuiſſe video: ne philoſophiæ theologiæq; miſteria vulgo proderentur. Id phœnicum & Aegiptiorum hieroclyphicę literæ. id pythagoræ ænigmata: id propheta & paradigmata: id euangelicæ parabolæ clamitant. Nec alia mente fuit vel paulus: qui inter perfectos dũ taxat loquebatur ſapientiam: vel huius diſcipulus Dionyſius qui thimotheum adiuratiõibus obteſtatur: ne hierarchiarum myſteria vulgo communicet Plato Dionyſio ſuper nonnullis arcanis in philoſophia rogatiunculis per enigmata reſpondet. Manet hodieq; vulgo tritum adagium. Necſuibus roſas obſperſeris Hiero. Ipſorum enim decretum eſt/non facile margaritas ante porcos mittendas: nec dãdum ſanctum canibus. Simile illud ex apologo Aeſopi Gallus iaſpidem repperit.

¶ Manus manum fricat. V

Apud platonem in Axiocho citatur ex poeta quopiam manus manum fricat. da aliquid & aliquid accipe id eſt officium accipiens officium redde mutuum.

¶ Dimidium plus toto/ VI.

Inter cõuiuales rogatiunculas referẽ & hæc ab. A. gellio in noctibus Quid ſibi velit Heſiodium illud In libro cui titulus inditus ἔργα καὶ

κμεραι.i. opera h dies. ρηπι οι ουλισασ ιροσωπλεορημυσ ιπαρτοσ.i Ignorant stolidi q̃ toto dimidiũ plus Aenigmaticũ eniq dam hęc verba videntur habere. Citantur autẽ simulq; explicantur a platone libro tũ de legibus tertio tũ de rep. quarto: oñditq; poetam prudentissimum amęna quadã obscuritate & ãbage verborũ medio critatem cõmendasse quam vltra citraq; nequit cõsistere virtus Nam quod totũ id iã mediũ pretergressũ sit oportet. Prestat igitur mediũ toto. hec primũ ab oraculo ꝓfecta sentẽtia a deo in prouerbiũ abijt vt a nullo philosopho: nullo poeta non fuerit celebrata: quin hodie quoq; nemini non est in ore: omnibus rebus modum adhibendum.

¶ Mutuum muliscabunt VII.

M. Varro plęrisq; librorum suorũ prouerbiales titulos ĩdidit e q̃bus. hic vnus est: mutuum muliscabũt. Quod adagiũ & apud Noniũ citat & in ausonianis Symmachisq; epistolis legitur Amulis se vicissim ore fricãtibus sumptum Quadrat in eos qui se mutua talione mirãtur ac laudãt Quorum gloriosa cõmercia falcissime ridens flaccus Frater (inq̃t) erat Romæ cõsulti rhetor: vt altet Alterius sermone meros au diret honores. Gracchus vt hic illi foret: hic vt muti⁹ illi. Pauloq; post Discedo Alcæus puncto illius: ille meo? Quis nisi Callimachus.

¶ Senes mutuum fricant. VIII.

Nõ diuersum superiori sensum habet: ĩ balneis natũ adagiũ hoc mõ/ Adrianus imperator veteranũ quempiam seruuli pœnuria se marmo ribus affricantẽ cõspicatus: eũ & seruis & sumptib⁹ donauit Quod a/ lij veterani feliciter cessisse vidẽtes: cœperunt & ipsi cõplures sub ocu lis imperatoris sese marmoribus affricare: vt hoc modo principis be nignitatem elicerent. At ille euocatis senibus: iussit vt alius alium vi cissim defricarent ita pueris nihil opus esse: Qui iocus in vulgi fabu/ lam cessit.

¶ Iumẽta quoniã manibus carent: alterius frictione indigent IX.

Scipiõis Amiliani Aepotegma: in eos qui quum nihil pulchri facino/ ris gerant: opus habent: qui magna de ipsis prędicent.

¶ Lampada cursu tibi trado. X.

Ex antiquissimo ludorum ritu ductum Eos prometheus instituisse le

gitur hoc modo:vt currētes facē geſtarēt ardentem:eamdefatigatus curſu,pximo tradebat:ijs itē defeſſus alij ac deinceps alius alij ſucceſſione tradebant. Inde prouerbiū lampada curſu tradere,p eo quod ē defeſſum alteri integro ſuas partes tradere,veluti ſi quis lectione defatigatus:qđ reliquū eēt ab alio legi iuberet. M. Varro de re ruſtica. Non curſu tibi lampada trado. Cicero ad Herēnium. Non enī quem admodum in paleſtra q tędas ardētis accepit:celeriorē in curſu cōtinuo:q̄ ille qui tradidit:ita melior imperator nouus qui accipit exercitum quā ille qui diſcedit. Propterea q̄ defatigatus curſu integrū facē hic peritus imperator imperio exercitum tradit. Perſius Qui priores quur me in decurſu lampada poſcis

¶In eo ipſo ſtas lapide:vbi preco prędicat XI.

Ex multis auctoribus liquet in foro Romano lapidē fuiſſe editiorem vñ preco in auctionibus res venales denūciabat Ad quā rem alludēs Chriſalus ſeruus in Bacchidibus plautinis de ſene quem argento defraudabat Oſtulte neſcis inquit nūc vēdit:eat qui in eo adſtas lapide vbi preco prędicat. Significat igitur quempiam ſui ipſius venditioni intereſſe.

¶Non eras in hoc albo XII.

Id eſt nō eras in hoc numero Plinius ī p̄fatione hiſtorię mundi. Quū hāc operā cōdicerē:nō eras in hoc albo,i.nōdū eras in eorū numero a quibus hæc legēda putabā Eodē adagio nimis ſcite vſus Politian⁹ Nec recuſo quin ſub cenſurā aleamq̄ veniat:qualecunq̄ hoc erit:de quo ſcribā:dū ne ſint ihoc albo duæ mihi maxime ſuſpectæ litterę peſtes:inſidia inuidiaq̄. Ab albo prętoris trāſlatū:de quo. Vul. dig. volu. ſecūdo lib. quarto. Eū quoq̄ edere labeo ait. qui prodeat aduerſarīū ſuū ad albū & demōſtret:quid dictaturus ſit.

¶Herculei labores. XIII.

Prouerbio dicūtur:qui alijs quidem vtiles:auctori prętet inuidiam nihil adferunt.

Nec omnia:nec paſſim:nec ab omnibus. XIIII

De verecūdia in muneribus accipiendis modeſtiaq̄ obſeruanda elegās adagiū extat in Archetypis epiſtolę diui Seueri & Antonij imperatoris. Ea citatur ab Vlpiano prim › de officio pro conſulis. eodem q̄ titulo in digeſtorum libro primo Verba epiſtolę hęc ſunt Quamū

inquit ad Xenia pertinet audi quid sentiamus grecum prouerbium est. ουτε παρτα: ουτε παρτη: ουτε παρτων. id est nec oia nec passim: nec ab omnibus. Nam inhumanum est a nemine accipere: sed passim vilissimũ est: & per oia auarissimũ. Hæc illi quidẽ At nostri iuriscõsulti oia cõtra faciũt & oia & passim & ab oibus accipiẽtes: atq; hoc quoq; parum: adde omnia passim ab omnibus rapientes.

¶ Lolio victitant. XV.

Aenigmatice in eos dicitur: qui cæcutiũt id est parum vident. Plautus in milite Mirum est lolio victitare te: tam vili tritico. Quid iam? Quia Lusciosus Verbero ędepol tu quidem cęcus haud lusciosus. Nam lolio vitiati oculos testatur Ouidius fastorum libro primo. Et careant loliis oculos viciantibus agri.

¶ Cornicum oculos configere. XVI.

In actionibus est. M. Tullii: etiam si mihi in p̃sentiarum locus non occurrit: ꝓ eo quod veterum inuẽta tanq̃ nihil illi viderint: rep̃hendere & emẽdare. Hiero. contra Rufinũ apologetico scd'o. Nunc vero quũ varietate regionũ diuersa ferant exemplaria: & germana illa antiq̃ trãslatio corrupta sit atq; violata nr̃i arbitrii putas aut ex pluribus iudicare: q̃d versum sit: aut nouum opus in vetere opere condere. illudẽtibusq; Iudeis: coruicũ vt dicitur oculos cũfigere. Quæ metaphora vñ aut q in ꝓuerbiũ venerit. fateor me nõdũ apud idoneos auctores exploratius quicq̃ legisse. nisi q̃ cõiectura ducor. Cornicũ viuacitatem & concordiã huic adagio fecisse locum. Constat nimirum Cornicẽ longissimę vitæ esse auem: tũ & concordiæ symbolũ Vt is videat cornicum oculos velle configere: q ea quæ antiqua magno consensu approbauit: damnare ac rescindere conatur.

¶ Fuimus Troes. XVII.

Plutarchus in eo libello cui titulus: qũo laudare se quispiã citra inuidiam possit: apud Lacedęmonios trifariam chorum celebrari solitũ scribit Senum. puerorum. Iuuenum. Et Senum quidẽ hęc erat cãtio. αμλεσ ποτημεραλκιμοι ρεαριαι. Quo significabãt fuisse quõdam se robustos iuuenes Puerorum vero hęc erat cãtilena αμμεσ λεγεσ ομεσθαπολλωρκαρορεσ. Ex quo futuros lõge illis meliores se profitebantur. iuuenes autẽ sic canebãt. αμμεσ λεσ μεραι λυλησ αυγαξεω. Indicantes se iam id esse quod vel illi fuissent vel hi futuros sperarent, eiusq; rei paratos facere periculũ. inde pro-

uerbialiter id fuiſſe dicebant: quod periſſe ſignificabant Cuius generis Tragicum eſt illud Fuimus Troes: id eſt iam nihil ſumus. & Ciceronianum illud. Nos quoq; floruimus. Atq; eiuſdem aliud de coniuratis ſupplicio affectis vixerunt. Adidem facit Menedemus Terentianus qui habuiſſe ſe filium dicit potius q̃ habere. Et plautin⁹ leno multiſerrimum ait eſſe verbum habuiſſe.

¶ Quondam fuerunt fortes Mileſij. XVIII.

Mileſiorum mollicies & luxus vel adagio nobilitata eſt. De quibus illud ariſtophanis in comœdia cui nomen pluto ΠΑΛΑΙ ΠΟΤΗΣ ΑΡΑΛΙΚΙΜΟΙ ΜΙΛΗΣΙΟΙ. Quondã fuerunt fortes viri Mileſij: vt eos iam effœminatos parumq; viros intelligamus.

¶ Sexagenarios de ponte deiicere. XIX.

Ex hiſtoria natum prouerbium Olim in Comitiis iuuenes per tumultum ſenes de pontibus campi Martii in quibus ſuffragia ferri conſueuerunt deturbarunt. Quã rem Meminit Ouidius Pars putat: vt iuuenes ferrent ſuffragia ſoli: Pontibus infirmos præcipitaſſe ſenes inde ſexagenariis ferendi ſuffragiis ius ademptum. Macrobi. Satur. id eſt Adimere vis doctis viris in verborum comitii ius ſuffragãdi tanq̃ ſexagenarios maiores de ponte deiicere.

¶ Crambe bis poſita mors. XX.

Crambe braſſicæ herbæ genus apud plinium. Quam ſuidas in conuiuiis adhiberi ſolitam ſcribit: propterea q; ebrietatem arceat verũ recoctam adeo nauſeam adferre: vt Græcis in faſtidii prouerbium abierit: extare enim apud illos huiuſmodi adagium ΔΙΣ ΚΡΑΜΒΗ ΘΑΝΑΤΟΣ id eſt Crambe bis poſita mors. Ad quod alludens Iuuenalis dum declamationis eiuſdem iterum ac iterum auditæ tedium innuit: Occidit inquit miſeros Crambe repetita magiſtros.

¶ Ne Hercules quidem contra duos. XXI.

Hercules quẽdam vbi ſibi vni a pluribus inſidias inſtrui ſenſiſſet rõ contra pugnauit: ſed fuga ſalutem quæſiuit: Inde Græci prouerbium arripuerunt. Ne Hercules quidem contra duos. Significantes nemine adeo viribus antecellere vt vnus pluribus par eſſe poſſit. Nec fortiſſimo quidem viro pudendum eſſe multitudini cedere.

¶ Aestimare leonem ab vnguibus & alia in eundē sensum XXII.
εκτωνονυχων τον λεοντα γινωσκειν.
Est ex vna quapiā & leuicula re toti⁹ cōiecturā facere: ex paucis multa ex paruis maxia cōijcere Veluti si quis oē hominis igeniñ & mentē ex verbo aliquo perpēdat. Solēt eī ij qui leonē ipsū nūq̄ viderūt ex vnguibus tñ ostensis quātus sit cōiecturā facere Neq; dissimile hūc Degustu sūmo iudicare. εξ γευματος γινωσκειν. Et de fimbria texturā εκτου κρασπεδου του φασλα. de vltu Aethiopē. το ναιθιοπα εκτησοψεως de fructu arborē. εκτου καρπουτο δενδρον De cauda vulpem cognoscere. κερκοσταα λπωεκιμαργυρει Hec oīa a grecis adagiorum scriptoribus referuntur.

¶ Amussis alba XXIII.
Nullo deletum nulloq; discrimine qd fieri significantes: alba amussi fieri dicim⁹. Est aūt amussis filū quo commentarij parietes exequant Id est in Gellianis lucubratiōib⁹ his verbis Nāq; illi oēs & eoꝝ maxie greci multa & varia lectitātes ī qua res cūq; īciderāt: alba vt dr̄ linea in cura discriminis solam copiam sectati conuertebant.

¶ In albo lapide: alba linea XXIIII.
Eodem e fonte promanauit & illud apud grecos per celebre adagiū λευκω λιθω λευκησταθμη. i. ī albo lapide alba linea Ad hoc respexit Socrates ī Charmine platonico: dicēs se erga formosos adolescentes perinde eē. vt albā amussimī albo lapide Propterea q; neq; discerneret satis inter formas: & oēs ex æquo amaret. Eius iñ verba sub scripsim⁹ Apd̄ me qdē o amice nulla perpēdēdi discernēdiq; facultas Profecto perīde sūt erga honesta īdole claros ac albū filū in albo lapide. ferme nāq; oēs eiusmodi hoīes mihi admodū placēt. Pōt dici & ī eos: q obscura obscuris: dubia dubijs exponunt.

¶ Canis in balneo. Græci sic τικυνικαι βαδανει. i. quid canis in balneo. XXV.
Citatur pro græco vetustoq; ꝓuerbio a Rodolpho Agricola in epistola quadā: quē ego virū totius germaniæ publico honore nomino: nominoq; hoc libēti⁹ q; puellus hui⁹ discipulo sū vsus p̄ceptore nempe Alexādro Vesphalao: vt huic filii pietatem illi tanq̄ nepotis debeam caritatē: verū ne Rodolphi nr̄ gloriā germanus p̄co faciā inuidiosum Hermola i Barbari: quē nemo vt opinor negat iter Italos: p̄ter summam morum inocētiam & eruditionis arcē tenuisse: epitaphiū de eo

sub scribam.

Inuidia clauserunt hoc marmore fata Rodolphũ
Agricolam: Phrisij spemq; decusq; soli.
Scilicet hoc vino meruit germania laudis.

Quicqd habet: Latiũ: Gręcia qcqd habet. Is igitur Rodolphus in ea quã dixi epl'a senatui hãd vuerpiensi sũma & facũdia & fide suadere conat: vt ludo litterario pręficiant aliquẽ: qui litteras didicerit: nec infãti physica aut theologo hoc muneris cõmittãt: q quũ se quacunq; dere dicere posse cõfidat: ipsũ dicere qd sit ignoret. Quid enim inquit faciet theologus aut physicus i ludo litterario nẽpe vt greci dicunt: id qd' canis in balneo. In balneis nullus est canũ vsus Nec admodũ dissimile illud Musica in luctu: de ioco intempestiuo.

¶ Int⁹ canere. Gręci. sic. Ασπενδιοσκιθαριστης Aspendi⁹ citharedus. XXVI

Est proprij cõmodi causa qppiam facere: cuiusmodi Citharedi pleriq; nũc sũt magistratus: prouerbiũ quidẽ a statu quadã citharedi sũptũ hoc habitu vt cythara i leuã trãslata fidibus introrsũ versis non alijs: sed sibi canere videret. Nã qui populo canunt chordas auditoribus ostendũt nõ sibi Meminit & de statua & de ꝓuerbio. M. Tullius ĩ Verrem actiõe tertia At etiã Aspẽdiũ citharistam de quo sępe audistis id qd' est græcis in ꝓuerbio: que oia intus canere dicebant: sustulit & in ĩtimis ædibus suis posuit: vt etiã illũ ipsũ artificio suo superasse videatur:: Sale ꝓfecto Verris rapacitatẽ tetigit Cicero: qui intus carẽtẽ in intimis ędibus collocarit: vt citharedus ille quidẽ int⁹ cecinerit At Verres intime. nec minus apte eodẽ est vsus prouerbio in Rullum contra legẽ agrariã. Atq; hoc carmẽ iquit hic Tri. Pli. nõ vobis. sed sibi intus canit Ostendit enim in ea oratione Cicero eã lege tã & si popularis videretur haud tamẽ populi sed decẽuirum vtilitati repertam

¶ Spartum rodentes XXVII

σχοινοτρωγεσ. id est spartum rodentes ꝓuerbij vice dicebatur: vt Varroni placet in ignauos sũptũ a pictura Socratis Cuius opera recẽsẽs plinius. lib. ter. ca. v. Et piger iquit qui appellatur ocnos: spartĩ torquẽs qd' asell⁹ arrodit. De eodẽ sẽsit Properti⁹ his versibus. Dignior obliquo funẽ qui torqueat ocno Aeternusq; tuam pascat a selle famẽ Fertur aũt idẽ picture genus & delphis fuisse a polygnoto Thasio dicatũ. Quo qdẽ negãt desidẽ & ignauũ significatum: imo laboriosum

& idustriũ potius: sed cui vxor sit ꝓdiga Eoq; Pausanias ait nõ marẽ asellũ: sed fœminam pictura fuisse Idẽ argumẽtũ marmore celatũ Romæ duobus visitari locis. In Capitolio & in hortis vaticanis Hermolaus est testis Ocnos igitur ocnos. i. pigros asinos recte appellaueris qui non ipsi modo nullã bonã frugẽ adferunt: verũ etiã aliorum labores corrũpunt. Hieronymus exẽpli causa spartũ torsit: at ij q eiꝰ opera deprauarũt: Ocni fuerũt. Quo nõie bona pars eorũ q̃ litteras ꝓfitẽtur sũt digni. At hoc iteri mirũ: quur plinꝰ eũ pigrũ appellari scripserit q spartũ torqueret: & nõ asellũ erodentem De eodẽ. Ocno Pausanias i Ionia huiusmodi ꝓuerbium icrebuisse scribit υσραγειοκρουτηρθωμιγγα. i. Contorquet ocni funiculum

¶ Inter sacrum sum & saxum. XXVIII

Quod adagiũ de perplexis & ad extremũ periculũ redactis ĩde forte defluxit: q̃ oli patres patrati saxo victimã feriebãt: quo fœdere nihil habebat sãctiꝰ iuiolatiusq;. Sic eni plautũ Tindares vnꝰ e duobus captiuis iam deprehensis. Nũc ego omnino occidi. Nũc ergo iter sacrum saxumq; sto, nec quid faciã scio

¶ Asinus stramina mauult q̃ aurum. XXIX

Herac'iti apophthegma in prouerbium cessit ονονσυρματααρελεσθαιμαλλονιχρυσον i asinos magis stramina optare q̃ aurum In stolidos quibus pessima pro optimis placent.

¶ Asinus inter simias ονοσ εν πιθηκοισ. XXX

Menãder in Comœdia cui plotiũ titulꝰ maritũ de vxoris iiuria querẽtẽ iducit his verbis. Tu me cũctis notum sit faceret vxor hera Meoq; denotaretur in vultu Asinus inter simias fierẽ (vt aiũt). i. vt omnes me lubrico haberent. Cõstat simiã esse animaliũ omniũ petulãtissimam vt leonẽ etiã audeat per cõtumeliam exagitare: natibꝰ illius insidens Idem hodie vulgo dicunt simili metaphora noctua inter cornices.

¶ Dies omnia reuelat. XXXI

Tertullianꝰ i apologeticos cõtra ethnicos Bene aũt iqt: q̃ oia tp̃s reuelat teæibus etiã vestris ꝓuerbiis atq; sẽtẽtiis. Exqbꝰ Tertuliani verbis colligere licet. Sophocleos illos ienarios i ꝓuerbiũ oli transisse. Quos Aulius gelius in noctibus refert. οπωσσαταυγαηρυπτε μηδενωσαπαρθεο ρωρκαι παρτακουωρ. παρτααρακαλυψειχρονοσ. i. Hic nihil occulta q̃n cũcta cotuẽs. Et cũcta audiens omnia reuelabit dies Addit gellius a poeta peruetusto: cuius nomen

ſibinō occurrerit ſcriptum veritatē tēporis eſſe filiā. ꝓpterea q̄ verum nūq̄ perpetuo latet. Aliquando erūpit: vel tempore eruente.

¶ Quam quiſq; norit artē: in hac ſe exerceat. XXXII

Hanc ſentētiam Grēc s in prouerbio fuiſſe vel cicero ipſe teſtis eſt: in Tuſculanarum diſputationū primo libro. Ei⁹ hēc ſunt verba Sed hic qdē q̄uis eruditus ſit: ſicut eſt hēc magiſtro cōcedat Ariſtoteli: canere ipſe doceat Bene enim illo prouerbio grēcorum prēcipitur: quā quiſq; norit artē: in hac ſe exercerat. Simillimum eſt illi quod alio loco poſuimus. Ne ſutor vltra crepidam.

¶ Aurum lapide. auro mens hominum exploratur XXXIII

Inter multas Chilonis Lacedēmonij ſentētias: hēc potiſſimum eruditos delectauit: Cote qdem Indice ſiceni is lapis latine dicit: aurum examinari: verū ne ſit an adulterium: verum auro digno ſci hoīes: bōni ne ſint an cōtra. Q ue ſentētia poteſt hunc in modum afferri Cote aurum explorant homines: at ipſi homines auro explorantur.

¶ Ne Momus quidem hēc carpat XXXIIII

De re vehemēter abſoluta atq; irrepręhēſibili. Plato in libris de rep. phīę ſtudiū. ne a momo quidē carpi poſſe dicit. Erat aūt Momus rēp henſionis deus: qui Veneris Sandaliū repręhendit: poſ q̄ ipſa Venere nihil inueniret quod repręhenderet.

¶ Diomedæa neceſſitas. XXXV.

Plato de rep. li. ſexto. Dio medæa ut aiunt neceſſitate cogetur ea facere quę iſti ꝓbauerūt. Significat aūt neceſſitatem ineuitabilem.

¶ Sutorium atramentum. XXXVI

Cicero ad prętū. li. epi. nono. Iam pater eius accuſatus eſt a M. Antonio. Sutorio atramento abſolutus putatur ſubeſſe ꝓuerbiū videtur verū obſcurius. Significat abſolutū cē reū iudicū corruptela nō ſine infamia tamē. Eſt eni eiuſmodi atramentū ſutoriū vt neq; magnopere atram notam imprimat: neq; nullam tamen illinet maculam.

¶ Fucum facere. XXXVII

Eſt doloſa imagie fallere Terētius. Fucus factus mulieri. Ci. ad Quintium fratrē Si eū qui tibi ꝓmiſerit: fuccum vt dicitur facere velle ſen-

ſeris: vt te id audiſſe & ſcrini diſſimules. Vnde fucos pro ſimulatione accipimus Et offucias pro obſcuratione rei.

¶ Calculum reducere Apponere calculum. XXXVIII.

Mirũ ni ꝓuerbialis eſt metaphora qua Cicero vſus ẽ in Hortẽſio Nonio teſte. Itaq; tibi cõcedo qđ duodecim ſcrupis olim: vt calculũ reducas: ſi te alicuius dati pœniteat Tranſlatũ apparet aut a rõcinãtibus aut certe a latrũculario Iuſſu Eſt igit calculũ reducere: reuocare ſiqd imprudẽtius cõceſſeris mutare q; factũ. cui⁹ te pœniteat. Id ꝓpemodũ exponẽs Politian⁹ Quoniã iqt moti ſe pœniteret: cõcedi ſibi poſtularet: vt calculũ reduceret, ꝓuerbii ſimillimũ eſt & hoc Apponere calculũ: ꝓ eo qđ acceſſionẽ adiũgere A rõcinãtibus deductum. Vti ſi tã olim amas plurimũ: tñ & hunc calculũ ex mea cõmẽdatione velim aſcendere. Et albas calculus pro ſtudio & fauore apud Pli. Ceclianũ.

¶ Qui digito ſcalpunt vno caput. XXXIX.

Prouerbialis eſt verſiculus primũ a Caluo poẽta in Pompeiũ ſcript⁹ Deinde in oẽs partũ viros trãſlatus: Extat autem apud Iuuenalem.

¶ Manibus pedibuſq; niti. Oĩbus neruis. Noctesq; dieſq;. XL.

Prouerbiũ eſt comicũ: quo vehemens admodũ conatus ſignificat: vt per man⁹ iduſtriã efficiẽdi: per pedes celeritatẽ intelligam⁹. Dau⁹ in Andria Terentii ego hoc Pãphilę tibi pro ſeruitio debeo: conari: manibus pedibuſq; & Neruos intẽdere ad eũdẽ ſenſũ pertinet. Cice. ad Quin. fratrẽ. Sic cõtẽde oĩbus neruis & facultatibus. Itẽ qñ perpetuã aſſiduitatẽ intelligi volumus dicim⁹ noctes dieſq; nos qppiã facere.

¶ Remis ac velis. XLI.

Feſtinationis cumulſdã mirificę ſignificationẽ habẽt hæc adagia Plaut⁹ in Aſinaria Remigio veloq; quantum poteris feſtina & fuge. i. q ociſſime. Et alatis pedibus fugere in vulgari ſermone eſt. Et volare ꝓ feſtinanter ire. Inuenitur & hoc velis equiſq; pro q̃ ocyſſime.

¶ Vetera vela. XLII.

Pro eo qđ eſt in diuerſũ mutare ſniam atq; inſtitutũ: a nauigatiõe ſũpta metaphora Plaut⁹ in Epidico Vt cũq; in alto vẽtus ẽ. Epidice: ex imo velũ vertit Quã ſentẽtiã Terẽtius omiſſa figura extulit his verbis in hecyra: cãq; Donatus Catholicam eẽ monet. Profecto hoc ſi ẽ vt puto: oĩbus nobis vt res dant ſeſe: ita magni atq; humiles ſumus.

¶ Terræ filius: Cæli filius. XLIII.

Veteri ꝓuerbio hoïes obſcuro ignobiliq; gñe ꝓgnati terrę filii noïa/ bant, ꝓpterea q; terra ſit cõmunius oim rerũ parẽs: qui ſi ſibi virtute ſuã nobilitatẽ peperiſſent: noui hoïes dicebant perſius: preſto ẽ mihi Manius hęres ꝓgenies terrę: quęre ex me: qs michi quartus ſit pater haud prõpte dicã: tũ ad le etiã vnũ: Vnũ etiã: terrę eſt tã filius. Cicero ad Atticum. Et huic terræ filio neſcio cui committere epl'am tãtis de rebus õ audeã. Idẽ ad Tribatiũ Corneliq; dẽ tuus familiaris ſummo gñe natę: terrę filię. Et Iuuenalis. Vnde fit, vt malim fraterculus eſſe gigantũ: ad ꝓuerbiũ alludẽs: Siquidẽ Gigãtes terra ꝓgenitos poe/ tę fabulant. Itidem hoïes ignotos & ſubito apparẽtes Celi filios vo cabant. Veluti e cælo demiſſos Cuiuſmodi apud Moſem Melchiſe/ dech ſine patre: ſine matre inductus eſt.

¶ In luto hærent Hærent in ſalebra. XLIIII.

Terentius in phormione. In eodem hęſitas luto, a viatoribus trãſa/ tũ. In luto autẽ ſiue in ſalebra hærere dicũtur: qui ere perplexa & im/ pedita explicare ſe nequeunt. Quemadmodum qui in luto hęrent ſi alterum educant pedem: altero altius immerguntur. Rurſus vt hunc extrahant: alter eſt infigendus.

¶ In qua hæret. XLV.

Priori non ita diſſimile eſt apud Cicceronem officiorum libro tertio. Dicit ille quidem multa multis locis: ſed aqua hæret (vt aiunt) Signi/ ficat autem Epicurum parum ſecum diſputatiõe conſtare ſeq; ipſum inuoluentem dum ea quæ dicit alibi: pugnant cum iis quæ alibi dixit: ita q; fluctuare: neq; in ſolido conſiſtere..

¶ Semper aliquid noui adfert. XLVI.

Semper fert africa mali quippiam Africa. ἀεὶ φέρει τι λιβυηκόν. Quod q̃dẽ in eos dici poteſt: qui nouas res ſẽper aut moliunt ipſi aut renũciant. Vnde natũ ſit adagium: Plinius naturalis hiſtorie lib. viii. ca. xiii. ad hũc modũ exponit: de leonibus agens Magna inq; his li/ bido coitus: & ob hoc matrib⁹ ira Africa hęc maxime ſpectat: inopia aquarũ ad paucos amnes cõgregãtib⁹ ſe feris. Ideo multiformes ibi aialiũ partus: varie feminis cuiuſq; gñis aut vi aut voluptate miſcẽte vnde etiã vulgare græcis dictũ Semper aliquid noui africam adferre

¶ Quod ſeruos habemus: totidem habemus hoſtes. XLVII.

Id adagii poſitũ eſt a Macrobio in cœnarũ Saturnalium libro primo

hiis quidē verbis. Vnde putas arrogātissimū illud manasse prouerbi um: quod iactatur: totidē nobis hostes esse: quod seruos Non habe/ mus illos hostes sed fecim⁹. Quę sentētia huc pertineret: ne quid illis tanq̄ amicis fidamus: qui nos metu colunt non amore. neu nobis ty/ rannicum illud placeat: oderint dum metuant.

¶Sophocles laudiceni. XLVIII.

Quod prouerbiū vt plenius itelligamus: libet ipsius plinij Cecilij ver ba paulo altius referes: quibus falsissime prorsus quorundam adole scentum ridiculā ambitionē describit. At hercule inqt ante memoriā meā ita maiores natu solent dicere: ne nobilissimis qdē adolescētulis locus erat: nisi aliquo cōsulari ꝓducente Tanta veneratione pulcher rimū munus colebatur Nūc refractis pudoris & reuerentiæ claustris omnia patēt oibus Nęc inducūtur sed irrūpunt. Sequūtur auditores authoribus similes: conducti & redēpti mancipes Conuenitur a con/ ductis & redemptis: in media basilica tam palam sportulæ quā in tri/ clinio dantur. Ex iudicio i iudiciū pari mercede trāsitur Inde iam non inurbanes σοφοκλεισ αποτουσοφουσκαλεισθαι vocantur ij qui dicendi laudē ianiter affectant. Sophocles enī græce eū sonat q sapiens vaca ur: in laudiceni q ad laudē dicāt: q̄q̄ in priore allusio est ad poetæ nomen: in altero ad gētis vocabulū. Vtrūq; nomē ad cōdu ctos illos laudatores referri potest.

¶Dedi malum & accepi. XLIX.

Idem plinius Cecilius in epistolis Cecilius inquit Classicus homo fe dus & aperte malus pro consulatū in ea parte hoc est in Bęthica non minus violenter q̄ sordide gesserat: eodē anno quo in Africa Marius priscus Erat autem priscus ex Bethica ex Africa Classius inde dictum Bethycorū (vt plerūq; dolor etiā venustos facit) non illepidū fereba tur. Dedi malū & accepi. Quo quidē adagio licebit vti quotiens eius/ modi permutatio videbitur facta: vt malū pro malo sit redditum. Veluti si quis pater improbum generum dedisset & improbam item nurum recepisset.

¶Clauum clauo trudere. L.

Est vicium vitio: malū malo: vim vi: dolū dolo: improbitatem impro/ bitate retūdere. Amor amorem velut clauus clauū pellit. Maledicis

maledoctis repugnãdum audaciaq; audacia veluti clauꝰ clauo repellenda. Vtitur hoc adagio diuus Hieronimus: grece ſic dicitur ΩΘΑΤ ΤΑΛΟΡΕΞΕΚΡΟΥΣΑΣΠΑΤΤΑΛΩ. i. clauum clauo pepuliſti.

¶ Malo nodo malus quęrendus eſt cuneus. LI.

Haud ita diſſimilem ſuperiori ſenſum habet. hoc eſt cũ impudẽtibus impudentius agendũ: cũ aſtutis aſtute: cũ maledicis maledice cum ingratis ingrate. Eſt & hoc apud Hieronimum:

¶ Si tibi machęra eſt: & nobis vrbina eſt domi. LII.

Simillimum ẽ illi Hieronymiano. Suntq; verba Chryſali in Bachidib⁹ plautinis minas minis referentis & militis ſæuitiam ſæuis dictis retũdentis. Nã machęra & vrbina vtrũq; teli genus eſt. Si tibi machęra ẽ: & nobis vrbina eſt domi: Si tu militariter ferociterq; nobiſcum agãs: habemus ociſſim: quo ferociam tuam frangamus.

¶ Suo ſibi hunc iugulo gladio: Suo telo Incidit in foueam quam fecit LIII.

In adelphis Terentii Mitio ſenex fratris ſęuitiam increpans huiuſmodi vtitur ſententia. Hoc vnũ adfert vicij ſenecta: attẽtiores ad rẽ ſumꝰ: q̃ oportet. Eandẽ Demea ſuo loco in fratrẽ retorquẽs poſtremo non meum illud verbum facio inquit q; tu Mitio bene & ſapienter dixiſti dudum. Vicium cõe oĩm eſt q; nimiũ ad rẽ in ſenecta attẽti ſumꝰ & hãc maculã nos decet effugere. Hac ſentẽtia poſtea q̃ fratrẽ cõſtrinxiſſet ne agrũ quẽ petebatur poſſet negaꝛ ſubiecit. Suo ſibi hũc iugulo gladio. Quod adagiũ & alibi apud eũ poetam reperitur. Eo vtemur elegantẽr ſi quãdo occaſione ieũ ipſum a quo eã accipimꝰ erimꝰ vſi: aũt quẽpiã ex ipſius oratiõe coarguemus aut qd̃ p ſe dixit ille nos cõtra eum facere docebimꝰ denicq; quotiẽs quãcũq; rẽ in eũ a quo fuit profecta retor q̃bimus. Eiuſdẽ figuræ eũ plautinũ illud in Amphitriõe. Atq; hũc telo ſuo ſibi malitia ſua a foribus pellere. Et hebraico puerba q̃: quare alium captarat: ipſe capitur: in foueã quã ipſe aliis per inſidias ſtruxerat dicitur incidiſſe: & laqueo captus quem tetenderat.

¶ Irritare Crabrones: & item alia parœmia ſimilis. LIIII.

Ne mini dubiũ eſſe puto nullã eſſe plautinã ſẽtẽtiã q̃ ne adẽ p̃uerbium dici debeat. Tãtus eni eſt huius poetę lepos ãtiq; taſq; vt ſingule illius clauſulę p adagiis vſurpari a doctis poſſint. Quur ei id nõ fiat in plãto Comico: & Comico tã ſẽtentioſo tã falſo: tã vetuſto: qd̃ in Homer

ro veteres fa⁹ ſitarunt: cuius vt ſcribit Macrobi⁹ ſingula ἀπόφθεγ
ματα vice prouerbiorum paſſi omnes in ore habebant. Quare nec
pigendum nec in infrugiferum duxit: vetuſtiſſima quæq; exilli⁹ fa
bulis recenſere. Occurritq; illud in primis ex Amphitrione Irritabis.
Crabrones: quod in mulierum ingenium eſt dictum: quibus iratis ſi
repugnes: magis prouoces: neq; patiuntur ſiquis contra ipſarum opi
nionem contendat. Vſus eſt hoc adagio Hierouymus in epiſtolis.
Eſt autem Crabro inſecti genus aculio peſtilentiſſimo. Refert plin⁹
naturalis hiſtoriæ lib. xi. ca. xxi. Crabronum ictus haud temere ſine
febri eſſe. Additq; auctores eſſe, ternouenis huius animantis pūctis
interfici hominem. Hanc ipſam ſententiam alia metaphora plautus
idem ſic extulit: non dubium quin prouerbialiter Bacche bacchanti
ſi velis aduerſarier: ex inſana inſaniorem facies. feriet ſepius: ſi obſe
quāris: vna te ſoluas plaga. Conſueuerunt autem mulieres bacchā
tes obtuſos thyrſis ferire.

¶ Vitam humanam plus aloes habere q̄ mellis. LV.

Eſt in eadem fabula huiuſmodi ſententia: ſub Alcmene perſona.
Ita cuiq; comparatū eſt i ætate homin⁹: Ita dijs placitū: voluptati vt
mœror comes conſequatur. Quum hec̄ modi plus moliq; illico adſit.
Eā ne quid dubitaremus prouerbialem eſſe: Apulæius effecit: cuius
hęc ſunt verba in floridis. Sed verum verbum eſt profecto quod aiūt
nihil quicquā tam proſpere diuinitus hominibus datum: quin & tum
admiſtum ſit aliquid difficultatis.

¶ In aere piſcari. Venari in mari. LVI.

In aſinaria a Libano vtrūq; prouerbiū dictū eſt: qui cum ab hero De
meneto vxorem eius argento defraudare iuſſus eſſet: ſignificans fie
ri non poſſe: vt a muliere tenace quicq̄ auferretur. tube inquit vna me
opera piſcari in aere. Venari autem retiaculo in medio mari. Quo
verbo recte vtemur: quando negabimus ibi quærendum eſſe quip
piam: vbi inueniri minime poſſit Vt ſi quis in opibus aut voluptatib⁹
beatam vitam quærat. Quibus quidem metaphoris Boetius etiam
in carmine vtitur.

¶ Nudo veſtimenta detrahere. LVII.

Liban⁹ idē ab hero mōit⁹: vt ab ipō per fallaciā auferret argētū: quo
filio amica emeretur. Maximas iqt nugas agis nudo detrahere veſti
menta me iubes. Significās videlicet ibi herā callidiorem attētiorēq;
eſſe q̄ vt defraudari queat: hic hero nihil etiam eſſe: quod auferatur:

Hostimentum est opera pro pecunia.

¶ Lænæ clarete verba sunt in eadem fabula: ad adolescẽtem sua beneficia exprobrantẽ meretricib⁹. Tu mulierem amabas, missa ẽ ergo pecuniam dedisti: Neutri est quod alteri exprobret. Conueniet hoc dictum in quosdam glorioſos: qui si quid pauperi muneris donauerit in magno beneficio numerant atq; adeo iactant imputantq;: at contra quantum ab eo vicissim officij obsequijq; receperint: id vero non meminerunt: quum iuxta plautum hostimentum sit opera pro pecunia: Festo pompeio hostimentum est beneficij pensatio. Admonendum & illud par pari referri prouerbij faciem habere quandam.

¶ Quasi piscis: itidẽ est amator lenæ: neq; nam est: nisi recens. LIX.
Lena dignum verbum. Verum id hodieq; in prouerbio est: hospitem triduanum itidem vt piscem obolere naribus.

¶ Ad suum quẽq; hominem quæstum æquum est esse callidum. LX.
Eiusdem est lenæ.

¶ Necesse est facere sumptum: qui quærit lucrum. LXI
Prius damnum est faciendum: ei qui lucrum cupit. Id quod vulgato prouerbio dicitant Vacuis manibus non facile falcones reuocari. Nec piscem sine esca capi.
¶ Fortiter malum qui patitur idem post ponitur bonum. LXII.
Notissima sententia.
¶ Lupus est homo homini non homo: qui qualis sit nouit. LXIII.
Monet ignotis tametsi probi videantur non esse confidendum.

Festo die si qd pdegeris: pfesto egere liciat: nisi peperceris. LXIIII

Ab euclione parcissimo dicitur Dogma est: ne in solennibus sumptibus ita profusi simus: vt non sit: quo quotidianum feramus Festi dies vel sacris offerendis, vel diurnis epulationibus vel ludis in honorem deorum: vel feriis obseruandis celebrabantur. Profesti ad rei priuatæ publicæq; administrationem concedebantur.
¶ Ferre iugum. LXV.
In Gurgulione Palinurus Iã ne inquit fert iugum? De puella percõ

tans: num per ætatem virum reciperet. Id enim significari quæ sequũtur satis arguunt. Nam respondet continuo adolescens. Tam a me pudica est: quasi soror mea sit. Hor. in odis. Nondum subacta ferre iugum valet ceruice.

¶ Nemo ire quenq̃ prohibet publica via. LXV.

Id est: quod palam atq; in medio propositum est: eo ius est vnicuiq; vti.

¶ Flamma fumo est proxima. LXVI.

Qui malum euitare cupit: is mali fugiat occasionem oportet. vt qui corrumpi nolit: a corruptorum cõsuetudine abstineat: qui cubare nolit: ne det osculum. Nam addit protinus fumo comburi nihil potest: flamma potest.

¶ Qui e nuce nucleum esse vult: frangit nucem. LXVII.

Qui commodum quærit: a labore ne abhorreat.

¶ Verberare lapidem. LXVIII.

Planesium meretrix amatorem monet: ne seruum qui iam adverbera obdurauerat pulset: ne manum lederet. Noli inquit amabo verberare lapidem: ne perdas manum. Apte quadrat in eos: qui cum iis iurgio aut maledictis certant: qui huiusmodi rebus pascuntur non offenduntur.

¶ Vorare hamum. LXIX.

Est eas res auide appetere: quibus capti in perniciem trahamur. Dictum est a Curgulione parasito: de leone epistolam qua decipiend⁹ erat legere insipiente. Simili translatione eandem rem dicit in Bacchidibus Cryfalus Nunc ab Trasenna hic turdus lubricum petit.

¶ Intra præsepis suas. LXX.

Hoc est certo ac tuto. Plautus in crassina. Scit si id impetret futurum quod amat. intra præsepis suas: id est certum ac paratum Nã qd' intra scepta nostra clausum: nõ põt effugere. Dictũ est in senẽ dãtẽ operam: vt ancilla quã amabat villico suo nuberet: hoc quidẽ consilio vt insciẽte vxore qñ vellet ruri ea potiretur Idem in rudẽtibus. Ad herũ arbitrum vocat me hic intra præsepis meas.

¶ Aliquam reperit's rimam. LXXI.

A piscibus aut auibus captis translatum videt in hoies calũnioso: q̃ quis mala in causa aliquid inueniunt. quo iudicio elabantur Hor. Ff/ligiet tamen hæc sceleratus vincula Proteus.

¶Neceſſarium eſt vorcis gladijs depugnarier. LXXII.
Hoc eſt diuerſa ratione res eſt tentanda.

¶Nunc nos collatis ſignis depugnabimus LXXIII.
Eſt cominus pugnare ex homero ſumptum in prouerbijs apud doctos venit. Cominus pugnare dicimur: quotiens in diſputando ijs argumentis vtimur. quæ ad rem proprie maximeq; pertinent.

¶In ſaltu vno duos apros capere. LXXIIII.
Eſt eadem in re duos deprehendere: Chalinus in Caſſina iam ego vno in ſaltu duos apros capiam.

¶Frigidam aquam ſuffundere. LXXV.
Eſt benuolentiam hominum inter ſe amantum obtrectationibus frigidiorem languidioremq; facere Q; q̃ frigidam aquam ſuffundere eſt etiam adiurare: & incitare id quod elici poteſt ex libris pandectarum Lena in Ciſtellaria matronas incuſat: q; quum coram meretricibus ſint blandiſſimæ: clam tamen inuideat: maritoſq; ſuos ab earum amore quantum poſſunt conantur auertere. Ea res quum ſenę vehementer in pigna videretur: ita noſtro inquit ordini palam blandiunt clam: ſi occaſio vſq̃ eſt: aquam frigidam ſubdole ſuffundunt.

¶Confringere teſſaram. LXXVI.
In eadem fabella amator te iurando alligaſſe ſe dicit: quod lænæ filiam ducturus eſſet: eoq; precatur: ne ſe periurum fieri patiatur: ſi filiam non duxerit. Ad quæ lena his verbis reſpondit. Vbi inquit quere rev bi tuo iurando ſatis ſit ſubſidij: hic apud nos iam confregiſti teſſaram A menſura frumentaria ductum videri poteſt: vel a teſſara ſigno hoſpitali

¶Quod dedi non datum vellem. LXXVII.
Sermo quo quis ſe rei quæ facta eſt. nec iam infecta fieri poteſt / pœnitere ſignificat: atq; in poſterum cauturum nec rurſum faciat quod iterum pœniteat. Quem ne quis prouerbialem fuiſſe dubitet: eiuſdẽ lænæ verba aſcribam inter nouam rem verbum vſurpabo vetus.
Quod dedi non datum vellem. quod reliquum eſt: non dabo.

¶Mihi iſtic nec ſeritur: nec metitur. LXXVIII.
Apud plautum eſt in Epidico. Hoc eſt, iſta ex re mihi nec commodi quicq̃ eſſe poteſt: nec incommodi.

Nihil homini amico est opportuno amicus. LXXIX.
Est id quidem eadem in fabula Verum ea sententia greco prouerbio sic effertur importuna beniuolentia nihil a simultate distat. intempestiuum enim officium plerumq; odium pro gratia refert.

¶ Farcire centones. LXXX.
Est aures auditoris gloriosis fabulis obtūdere ita enim Periphanes in Edipico militi iam pugnas suas militari more narrare paranti. Quin tu inquit alium quæras: cui centones facias. idest cui tu gloriosa mendacia narres:

¶ Aliter catuli longe olent aliter sues LXXXI.
Quo verbo significatum est: non veste solum dignosci hominem ab homine: verum esse natiuum quidem genuinum ac proprium in vno quoq;: quod in ipso vultu oculisq; eluceat. quo liberum a seruo: generosum a rustico probum ab improbo facile discernas inde illud apud Fabium. Ne faciem quidem liberi hominis habet.

¶ Ab vnguiculo ad sūmū capillum Homerus. εσποδασεκ/κεφαλησ. LXXXII.
Ita loquebantur veteres quum totum hominem q̄tus esse significarent Plautus in Epidico Contempla Epidice vsq; ab vngniculo ad capillum summum Quare si cuius hominis ingenium moresq; omēs plane cognitos innuere volemus: eiusmodi nobis hominem ab vnguiculo vsq; ad summum capillum perspectum esse non inuenuste dixerimus: Hor. talos vertice pulcher ad imos. LXXXIII.

Tragulam iniicerere. Fabricam facere.
Vtrūq; significat dolos ad decipiendum struere. Vnde & machinari pro arte moliri traductum est Apocides in Epidico Plauti Tragulam in te inijcere adoriantur: Rursum alibi. Nescio quam fabricam fecit.

¶ Malam messem facere. LXXXIIII.
Epidicus in eadem fabula Sed vt acerbum est: pro benefactis quum malam messem metas: idest intolerandum est pro beneficio malefi/cium recipere. Cicero. Vt se mentem feceris ita & metes.

¶ Ego quoq; pol metuo: ne lusciniolæ defuerit cātus. LXXXV.
Apud plautum est in bacchidibus Vbi quem re quapiam ita abundare significamus: vt ea nunq̄ possit deesse. veluti mulieri verba: Ciceroni orationem: sophistæ cauillum.

¶ Ad viuam cutem LXXXVI.

Hoc ē nuditate vsq; vt nihil reliqui fiat: quiter corp⁹ nudū. Chrysalus eadē in fabula Tondebo auro vsq; ad viuam cutem

¶ Aspergere aquam LXXXVII.

Est animū reddere: ei qui pręsubito dolore a se fuerit alienat⁹ Quod fere euenit: quibus repēte subita neū malū obiicitur. Solēt j aspersa in faciē aq̄ reuocato a corde sāguīe ad se redire. Plaut⁹. Aspeirsisti aquā.

¶ Aspergo Olfacio. Deuoro. LXXXVIII.

Est nōnūq̄ & in simplici verbo ꝓuerbialis trāslatio: vt i eo qd̄ modo posuimus Aspergo: qd̄ nō raro vsurpat Cicero ꝓ leuiter contaminare i vaticiniū Cui tu nōnullā labeculā aspergis At ibidē Neq ia ex tua idignitate illius dignitati labes aspergi videatur. Et sępe alias asperge cōtumelia: aspergeṙ ioco aspergere dicteriis itidē vt olfacere ꝓ suspicari: subolere i suspitiōe esse. Olfacere ꝓ curiose atq; obseruāter vestigare Deuorare ꝓ eo quod est rē sēsu acerbā: veluti sine sensu perferre trāslatione sūpta ab ijs qui amaras potiones aut catapotia inuitio palato absorbent. Vnde apud Ciceronē & Fabium deuorare tedium absorbere molestiam.

¶ Valere pancratice: athletice: pugilice: basilice LXXXIX

Apud plautū hęc sunt pro eo qd̄ est valētem integrisq; viribus esse. Apud eūdē musice viuere: pro voluptarie ac genialiter. Basilice valere belle ac magnifice.

Acetum habere in pectore XC.

Est salē acrimoniāq; habere Aliquoties apud eūdem poętam legit. in Bacchidibus. Nūc experiat sit ne acetū tibi coracre in pectore. Et habere salē Terentius Qui salem habet quod inte est

¶ Homo homini: dęmoniū. XCI.

ἀνθρωποσιαν θρωπου λαιμωνιον. hoc est homo homini demoniū vel deus: in eū cōuenit q subitā & insperatā attulit salutem q ve bene alio demeretur Nihil ei aliud putabāt homini deū esse q̄ prodesse homini Vñ. Virg. Deus nobis hæc ocia fecit Et plinius hist. mūdi libro secūdo. Deus est inquit iuuare mortalem.

¶ Tangere vlcus Tāgere viuū. Hāc an ingerimne moueas XCII.

Quū id dicim⁹ qd̄ alii maxīe dolet / vlcus tāgere dicimur Terē Quid

min⁹ neceſſe fuit: q̃ hoc vlcus tãgere. Vbi ꝓuerbiũ donatus ſubeſſe in dicat. Eundẽ habet ferme ſenſũ viuũ tãgere Eiuſmodi contumeliam dicere q̃ vere doleat Hermolaus. Hanc anagyrim vt medicorum pro uerbio vtar ne moueas Eſt autem Anagyris herbę genus

¶ Pythagorica adagia. XCIII.

Nemini dubiũ eſt quin pleraq; Pythagorę dicta in prouerbia abierit Cuius apud veteres tanta erat admiratio vt eius dogmata per oẽm italię regionẽ eam quę olim magna græcia dicebatur ꝓreis incisa tabulis ſeruarẽtur. Et quibus Hieronymus nonnulla contra Rufinum commemorat.

κοινὰ φίλων πάντα. XCIIII.

Id eſt amicorum cõmunia oia Quod adeo in vulgi ſermonem abiit vt a comica etiã perſona apud Terentiũ prouerbij noie referatur. Nam vetus quidem inquit hoc verbũ amicorũ inter ſe communia eſſe oia. Etiam ſi hęc ſententia apud platonem Euripidis nomine citatur.

¶ Eſt amicus alter ipſe. ἕτερος αὐτός. XCV

Quo monemur: ne ſecus de rebus amicoꝝ q̃ de nr̃is ipſoꝝ cogitem⁹ Dicunt græci vnã eſſe animam duoꝝ cõporum. μία ψυχή.

¶ Duorũ tẽporũ maxie habenda eſt ratio mane & veſperi XCVI.

Hoc eſt eorũ quę geſturi ſumus: & eorum que geſſerimus.

¶ Poſt deum veritatem colendam XCVII

Quæ ſola deo proximos homines facit.

¶ Aenigma Pythagorica. XCVIII

Verum enigmata illa prop'us ad ꝓuerbialem figuram accedũt quæ vt idem teſtis eſt Hieronymus Ariſtoteles diligentiſſime ſuis in libris proſequitur.

¶ Stateram ne tranſilias. XCIX.

Hoc eſt ne quid ab equitate deflectas

¶ Ignem gladio ne fodias C.

Id eſt iratum & tumidum animum verbis maledicis ne laceſſas

¶ Coronam ne carpſeris CI

Id eſt Leges vrbium ſerua.

¶Cor ne comederis CII.

Id eſt Mętorem ex animo reiice.

¶Quũ profectus fueris ne redeas CIII.

Hoc eſt Poſt mortem: vitam hanc ne deſyderas

¶Irundinem in domum ne recipias. CIIII

Id eſt garrulos & verboſos ſub eodẽ tecto non habeas

¶Per publicam viam ne ambules. CV.

Id eſt ne multorum ſequaris errores

¶Oneratis ſuper iponẽdũ onus: deponentibus nõ cõmittẽdũ CVI

Hoc eſt ad virtutem incedentibus augmentanda precepta: tradẽtes ſe ocio relinquendos.

¶Super Chenice non ędendum CVII.

Id eſt non laborandum de victu craſtino. Eſt enim chenix eſcę dimę menſura

¶Tria Apollinis oracula CVIII.

Verum hęc atq; huiuſmodi tametſi probabile eſt olim in prouerbiis fuiſſe tamen non eſt inſtituti preſentis omnia perſequi: quis enim eſſet futurus finis? Verum ea duntaxat quę ab idoneis auctoribus prouerbialiter ſunt vſurpata Quorum eſt illud in primis ex tribus Apollinis oraculis vnum Nihil nimis quod apud platonem ſocrates pro vetere dicto citat. Quin et Comicus poęta: apud quem nulla ſententia locum habet: quę nõ ſit prouerbialis maxime quæ Soſię & liberto & coquo ſit tributa id apprime eſſe vtile in vita arbitror vt ne quid nimis. Socrates in charmine platonis teſtatur tria hęc præcepta pro foribꝰ templorum Apollinis inſcripta extitiſſe. γνωθι σεαυτον. id eſt noſce teipſum. μηδεν αγαν. id eſt nihil nimis. & tertium Sponſioni nõ deeſſe iacturam εγγυα παραδατη. Quorũ primum ab Apolline prolatum: reliqua a mortalibus adiecta puta Socrates & ad eandem pertinere ſententiam: ne quid ſupra qua poſſumus tentemus. Noſce teipſum id ẽ mẽſuram tui Nihil nimis Sponſionis enim comite ſunt lites & ęs alienum: vt plinius ſcripſit

¶Optimum condimentum fames CIX

Socraticum verbum eſt: quod hodie quoq; paſſim vulgo in ore eſt. Quo ſignificatur nihil eſſe non ſapidum quod eſurienter atq; auidecapias aut facias. Eiuſdem eſt illud quæ ſupra nos nihil ad nos. quod lactantius nominatim etiam pro prouerbio commemorat.

¶ Iniquum petendum vt æquum feras. CX.

Fabius Quintilianus libro quinto Nec omino sine ratione est ingt id quod vulgo dicitur. Iniquum petẽdũ: vt equũ feras. Quod obseruatũ probe a Syro illo Terẽtiano: qui dum a lenone petit: vt Eschino puellam dimidio tradat: effecit: vt tantidem cupide etiam traderet. Dicitur & nũc vulgo: qui annititur: vt auream quadrigã sibi comparet: certe rotam vnam assequetur: Summum animo destinandum: vt saltẽ mediocritatem assequamur.

¶ Mendacem memorem esse oportet. CXI.

Eodem in libro ponitur & illud. Mendacem memorem esse oportere. Nihil enim difficilius q̃ hominem mentientem in tota oratiõe sibi constare. Quare qui prudenter mentiri cupit: memoriæ præceptiones edisca.

¶ Coriceus auscultauit. CXII.

Strabo libro. xiiij. huiusmodi meminit hystorię: olim totã Corici montis Asiatici præter nauigationem latronibus obsessam fuisse. quos a mõte Coriceos nominabãt. Eos per portus dispersos solitos mercatoribus insidiari: furtimq; auscultare: quid mercium ferrent: quo nauigare destinassẽt: deide collectos i loco odoriri ac spoliare. Quæ res adeo in rumorem venit: vt inde prouerbium natum sit: Coriceus auscultauit: quo secreta nostra acuriosis obseruati significamus Vsus est hoc adagio Cicero in epistolis ad Atticum Omnes enim inquit Coriceí sub auscultare videntur quod loquor.

¶ σκυταλη λακωϊκη. Scytala laconica. CXIII.

Id qđ ad Atticum scriptũ ẽ a Cicerone: habes Scytalã Laconicã forte nõnullis puerbiũ habere vidẽbitur. Vt significarit epistolã arcanis de rebus laconico more cõscriptã: quã nemo queat legere: p̃ter eũ q̃ mittit & eum q̃ accipit De hoc missitãdarũ lr̃arũ more qui plura nosse cupit Plutarchũ i lysãdro legat: Meminit & Gellius noctiũ lib. xvi. ca. ix. Scytalãq; loratũ furculũ iterp̃taf: et illic loricatũ legit nõ loratũ.

¶ Duos parietes de vna dealbare fidelia. CXIIII.

Est eadem re duplicem gratiã inire velle: eademq; opera duos simul demereri. M. Curius ad Ciceronẽ. Sed amice magne noli hãc epistolam Attico ostendere. Sine eum errare & putare me bonum virũ esse nec solere duos parietes de eadẽ fidelia dealbare: Volebat enim Cui⁹ & Attico & Ciceroni summus videri: ac de se vno fructum quidem

Ciceronis: mancipium autē Attici. Tractum eſt ab iis qui parietibus opus albarium ſuperindicunt. Idem vulgo in noſtra ętate non illæ pide dicunt: Eadem filia duos tibi generos parare vis.

¶ Aut bibat aut abeat. ΗΠΙΡΕΤΕΩΗΑΠΕΛΘΕΤΩ. CXV.

Cice. Tuſcu q. libro quinto Mihi qdem in vita ſeruāda videtur illa lex quę in gręcorum cōuiuiis obtinet Aut bibat inquit aut abeat. Et recte Aut enī fruatur aliqs pariter cū aliis voluptate potādi: aut ne ſobrius in violētiā vinolentorū incidat: aut diſcedat: ſic iuuenias fortunæ quas ferre nequeas: defugiēdo reliquas. Hactenꝰ Cicero. Greci adoleſcentes olim in cōpotatiōibus ſuis βασιλεισ. i. reges talis ſortiebātur. vñ eſt illd Horatianū. Nec regna vini ſortiere talis. Ii. quātū quēq; bibere vellēt ꝓſcribebāt. Habebat & decreta q̄dā cōuiualia: ea νομουσ. i. leges appellabant. Earū hęc vna fuit: quā Cicero rettulit quę & in puerbiū abiit: aut bibat: aut abeat: morale ſane & ad multas res accōmodabile: maxīe aūt vt aut eorū qbuſcū viuimus moribus obſequmur demus: aut ſi id nō libet: a cōſuetudine eoꝝ recedam⁹. Id qd hodieq; vulgo dicit̄: collatrandū eſſe canibus: quibuſcum viuere conſtitueris.

¶ Andabatarum more pugnare. CXVI.

Eſt nullo adhibito iudicio veluti clauſis oculis contra quēpiā diſputare. Andabatę ei occluſis oculis in hoſtē ruūt: neq; qua feriant: neq; q̄ ictū declinent obſeruātes. Quare qui neq; eius rationes quicū diſputat neq; ſuas intelligit: iis Andabatarū more pugnare dicitur. Hieronymus cōtra Heluidiū: Ad hoc ꝓbādū congerit de ſcripturis exēpla q̄ plurima: more Andabatarū i tenebris gladiū vētilās. Idē cōtra Iouinianū. Periclitamur reſpōſiōis verecūdia: & quaſi inter duos ſcopulos: & quaſdā neceſſitatis & pudiciciæ Symplegadas hīc atq; ide vel pudoris cauſę naufragiū ſuſtinem⁹? Si ad ꝓpoſita reſpōdeamus: pudore ſuffundimur: ſi pudor ꝓpetrarit ſilentiū quaſi de loco videbimur cedere & aduerſario feriendi occaſionē dare. Melius eſt tamē clauſis q̄ dicit̄ oculis Andabatarum more pugnare: q̄ dire q̄ a ſpecula clypeo non repellere veritatis. Cicero ad Trebatiū. quē ātea ne Andabatā quidē de fraudare poteramus. i. ne oculos quidem claudentem

¶ Tute lepus es & pulpamentum quæris. CXVII.

Hoc eſt. foris queris qd ipſe domi habes. Dictū i Eunucho Terētiano a Militē i adoleſcētem q̄ ad ſcortū ludere captabat: quū ipſe ſcortum eſſe poſſet. Greci ſic efferunt λαγωσ κρεοφαγει θυμει. i. Le-

pus carnem quærit.

¶ Prius leporum testudo præuerterit. CXVIII.

ΠΡΩΤΕΡΟΡΙΧΕΛΩΡΗΠΑΡΑΛΑΜΒΑΝΕΙΤΑΛΑΣ ΥΠΟΛΑ. id ē prius testudo cursu anteuertet leporem. De re factu perdifficili dicitur.

¶ Lentiscum mandantes. CXIX.

ΣΧΙΝΟΤΡΩΚΤΑΙ. id est lentiscum mandantes. Græcum adagium aduersus eos qui nimio comandi studio superfluunt: quasi qui dentibus exterendis fricandisq; omnem operam insumant. Ex hac enim arbore dentifricium confici consueuit.

¶ Callipedes. CXX.

Prouerbio dictus est olim: qui in rebus agendis nimis contator nimi nmq; lentus esset. Suetonius in Tyberio Ad extremum vota pro itu ac reditu suo suscipi passus est: vt vulgo iam per iocum Callipedes vocaretur. quem cursitare: ac ne cubiti quidem mensuram progredi Prouerbio Græco notatum est. Cicero ad Atticum Varronis accusans tarditatem Biennium inquit præterit: quum ille ΚΑΛΛΙΠΟΔΗΣ.

¶ Albus an ater sis nescio. CXXI.

De homine vehementer ignoto dici solitum adagium Quinti. in vndecimo institutionum oratoriarum libro. Negat se magnificare aliquis poætarum vtrum Cesar sit albus an ater homo Catulum puto digito indicans. cuius in Cæsarem hoc carmen extat Nec scio vtrum sis albus an ater homo Apulenus in Apologia. Magiæ Etiam liberter te nuper vsq; albus an ater esses ignorauí: adhuc hercle non satis noui. Hieronimus contra Heluydiū Quis te oro ante hanc blasphemiam nouerat? Quis dupondio supputabat? Consequutus es quod volebas: nobilis es factus in scelere. Ego ipse q contra te scribo quū in eadem vrbe tecum consistam qua balbutis & erubescis: albus vt aiunt: an ater sis nescio. Q̃q̃ in his Hieronymi verbis non nihil ineſſe mendæ videtur.

¶ Mala desese attrahens: vt Cæcias nubes. CXXII.

Ventus est nomine Cęcias: quem Plinius media inter Aquilonē & exortū regione flare scribit Eū contra aliorū septentrionaliū ventorū naturā nubes nō pellere, sed attrahere refert his q̃dē verbis. Vētorū etiā frigidissimi sunt: quos septentrione diximus spirare. Vicimus hiscorus. Ii & reliquos compescūt: & hymbres abigunt. Humidi auster

& Aphricus & precipue auster Italię Narrãt & in põto Cæciã in se trahere nubes. Idẽ in noctibus refert. A gellius. li. scđo. ca. xxij. Est etiã vẽt⁹ inqt noïe Cęcias: quẽ aristoteles ire flare dicit: vt nubes nõ procul propellat: sed vt sese: ex quo versũ istũ ꝓuerbialem esse factũ ait. κακα εφεαυτορε λκορωσ οκαικι ασ ρεφοσ. i. mala de sese attrahens: vt Cęcias nubes. In eum cõuenit: qui litibus ac turpib⁹ gaudet easq; quoquo se contulerit secum adfert.

¶ Equum habet Seianum. Aurum Tholosanum. CXXIII.

Adagium in calamitosos ab equo quodã fatali sũptũ quẽ a Cn. Scio domino Seianum appellitãt. Is ex Diomedis equis prognat⁹ fuisse creditus est. fuitq; insigni specie verũ eo fato: vt quisqs ei⁹ eq possessor esset is cum omni domo ad internissionẽ vsq; deperiret. Id qđ Cn. Seianus ipse capitis dãnatus: miserãdoq; supplicio effect⁹. Deinde & Dolobella bello interfectus Post hũc Cassius ab hostib⁹ occisus. ꝑ⁹ hũc deiceps Antonius detestabili exitio perdit⁹ ꝓbauit Hic ꝓuerbiũ natum de iis qui tanq̃ fataliter pereũt Equũ habet Seianũ Q uã rẽ si quis plenius narratã legere volet: apud. A. gelliũ in noctium li. tertio inueniet capite nono. Simili ex re natũ similẽq; obtinet sensum illud quod eodem in loco refertur. Aurum habet Tholosanum. Nã quum opidum Tolosanum. Q u. Cipio consul diripuisset: multumq; auri in eius opidi templis fuisset: quisquis ex ea direptione aurum attigit misero cruciabiliq; exitu periit.

¶ Non cuiusq; est Corinthum petere. CXXIIII.

Id est nõ est cuiusuis hominis sũmis se adiũgere: aut sũma appetere A Corithia laida natũ adagiũ: ad quã quũ ex oï gręcia ob formę præstãtiã frequẽs fieret afflux⁹ illa neminẽ nisi inmodica imẽsaq; mercede data admittebat Inde prouerbio celebratus apud gręcos sena i⁹ ουτσα τοσ αρλροσ κορι ρθορ εσθοσ λουσ. i. nõ viri cuiusq; ẽ Corinthum petere. Vsus est aptissimo hoc adagio Horati⁹ in epistolis. Principibus placuisse viris nõ vltima laus ẽ. Nõ cuius hoï contingit adire Corinthũ Sedit: qui timuit ne non succedere Ad Aristippũ videlicet allusit: quem laidi consueuisse notũ est: quum Demostenes mercedis postulatæ magnitudine deterritus abstinuerit: negans se decem drachmatum milibus pœnitentiam emere.

¶ Asinus ad lyram. CXXV.

Celebratissimum vetustissimũq; græcorũ ꝓuerbiũ i eos: q ad nullas bonas disciplinas habiles docilesq; sunt Hoc ꝓuerbio. M. Var. Sat/

tarũ fuarũ quãdã inſcripſit: Eiuſdẽ apud Gel verba ſunt ex ſatyra cui titulus teſtamẽtũ. Si qs mihi filꝰ vnꝰ plureſue in decẽ menſibꝰ gignuntur: ij ſi erũt ὄροι λυραϛ i. aſini ad lyrã: exheredes ſunto. i. ſi intracta biles indocileſq; erũt. Hieronymꝰ cõtra Vigilantium. Q7q̃ inquit ſtulte facta: magiſtro cunctos magiſtros querere: & ei modũ imponere: qui loqui neſcit: & tacere nõ põt, verum eſt illud apud græcos prouerbium ὄραϛ λυραϛ. id eſt aſinus ad lyram. Hæc ille.

¶ Idem Accii quod Titii. CXXVI

Vetere puerbio dici ſolitũ de rebus nihil inter ſe diſtãtibꝰ. Quo Varro eodẽ in loco quẽ modo attigimus eſt vſus. Iiſi erũt inquit oni lyras exheredes ſunto q7 ſi quis vndecimo mẽſe κατακαρίζοτελη. i. ſecũdũ Ariſtotelem natus eſt: Accio idem qd Titio ius eſto. Nimirum prouerbialiter ſignificans eodẽ iure ſibi futurum filium/decimo menſe natum/quo eum qui vndecimo ſit natus.

¶ Caput ſine lingua pedaria eſt ſententia. CXXVII.

Minꝰ eſt lauerannꝰ in eos quadrãs: qui cõſultationibus aut diſputationibus nihil ipſi quidẽ quod dicant hũt verũ alioꝝ ſententiis annuũt pedarii aũt ſenatores dicebant: ij qui in ſenatu quidẽ ſedebãt: verũ ſẽtentiam non rogabantur: ſed in aliorum ſententias pedibus deſcendebant Au. Gellius libro. iii. ca xviii.

¶ Multa cadũt iter calicẽ ſuꝑmaq; labra. inter os & offã. CXXVIII.

παροιμιώδης i. puerbialis apud græcos verſꝰ eſt πολλὰ μὲν ταξὺ πέλει κυλίκος καὶ χείλεος ἄκρου i. multa cadũt iter calicẽ ſuꝑmaq; labra Quo ſignificat: nihil tam certũ ſperari: nihilq; tam quaſi manibus teneri: quod nõ caſus aliquis repentinus poſſit interuertere. Quod ab huiuſmodi euentu natum græci ſcribunt. Quum vineã quidẽ ſereret: e ſeruis quiſpiã operis tedio hero iratus negauit eũ vnq̃ vinũ ex ea vite guſtaturũ. Ergo vitis vbi prouenſſet ſenex eẽ ipſũ ſeruũ propinare iubet. Admoturuſq; ſpiã ori calicẽ ſeruo tanq̃ falſum vaticinato cœpit exprobrare Sed anteq̃ ille hauriret aliꝰ quidã ingreſſus ſenis agros ab apro populari nũciat. Ille continuo exilit: & interuenandũ ab apro occidit. Eandẽ habet ſentẽtiã verbis non nihil immutatis illud quod cato cenſorius in oratione de ædibus vicio creatis retulit: hũc in modũ. Nunc ita aiũt in ſegetibꝰ & in herbis bona frumẽta eſſe. Nolite ibi nimiã ſpem habere Sepe audiui inter os & offam multa intervenire poſſe. Verũ inter offã atq; herbã ibi vero longũ interuallum eſt. Hæc Cato apud Gellium.

¶Ipsa dies qñq; parens quandoq; nouerca. CXXIX.
Phauorinus apud eundē Gelliū. Versus inqt est longo hoim ęuo probat⁹ αλλοτεμητρυιηπελει ηυ εραα λλοτεμητηρ. i. ipsa dies qñq; parēs qñq; nouerca est. Eo versu significat nō oi die bene esse posse: sed isto bene: atq; alio male.

¶Non quod pueri clamitant in faba se repperisse. CXXX
Strophylus seruus in Aulularia plautina aulā auri plenā a senę defossam sustulerat: idq; hero gestiēs indicare: repperi inqt. Et rogat⁹ quid repperisset: non quod pueri clamitant inquit in faba se repperisse. Prouerbialiter qddā magnū se qddā inuenisse significans Est enī Midas vermiculus quidā qui fabis innascitur easq; arrodit. quēadmodum & ips cornua vitesq;: Cis frumenta: Trips ligna: Sis vestes: is vitra. Auctor Hermolaus.

¶Vlulas seu Noctuas Athenas. CXXXI
γλαυκασ αθηρασ id est noctuas athenas: subaudi mittis aut portas hoc est doctiore doces: aut diuiti donas: aut deniq; largiris qd'illi domi abundat Abundant Athenis vlulæ propterea q Minerue sacra est hęc auis ꝓpter oculos Cesios: quibus ēt in tenebris videt Cice ad Torquatū Sed rursus. γλαυκασ εσ αθηρασ q hęc ad te idē ad fratrē. Et tibi versus quos rogas: hoc est athenis noctuā mittam

¶Sero sapiunt Phryges. ictus sapiam. CXXXII
Prouerbiū hoc ex tragœdia vetustissima liuij cui titulus equ⁹ troian⁹. Cicero i epistolis vsurparat. i equo inqt Troiano scis esse: sero sapiūt phryges Conuenit i eos quos stulte factorum sero pœnitet. Troiani ei troiam cladibus acceptis: vix decimo demum anno de restituēda Græcis Helena cogitare cœperūt. Simile est illud apud Digenianum piscator percussus sapiet πμηγεισ αλιευσ ροορεξει. A piscatore quodā natū q quū manibus pisces tētaret: vulnusq; accepisset: percussus iqt sapiā Nec dissile hesiodiū illud rē factā stultus itelligit Nec diuersum sensum habet & hoc homericum. παθωρ δετερεπιοσ εγρω. i. passus stultus cognoui. Hęc oia in eos dicuntur q non nisi magno suo malo docti sapiūt: quū cōsulti⁹ sit alienis malis cautiorē fieri.

¶Fulgur ex vitro. CXXXIII.
αστραπη εκ πιελιου. i. fulgur ex vitro. De ipotētiū ira minisq; dici potest Num fulgur ex aquarum nitentium ve vasculorum vibratione in muris aduersis adumbratum: nullam prorsus vim habet.

Inanes culmos excussisti. ατ αρεκ παι θαρω ραχυρων τετρυγηκασκακου πηγ ηρκυρεν. CXXXIII

Græcum est in eos: qui ex labore suo nullum sunt fructum consecuti

¶ Mali fontem repperit. CXXXV

De ijs dici solitum: qui ipsi sibi malorum multitudinem asciscunt.

¶ Tristis Scytale. αχρυ μερησ αυταλη. CXXXVI

De tristi allato nuntio dicitur Alaconicæ Scytales cõsuetudine sumptum.

¶ Duabus sedere sellis. CXXXVII.

Hoc ledorio laberius Ciceroni perfidiam leuitatẽq; exprobrauit: q̃ nunc his nunc illis partibus studuisset Idq; a Macrobio in Saturnalibus cœnis hũc imodũ refertur Laberius mimus in senatum a Cæsare lectus: quum a Cicerone ad conscessum non rec peretur. dicente reciperẽt te: nisi anguste sederemus: nimis mordaciter respondit. At qui solebas duabus sellis sedere obijciens tanto viro lubricum fidei Sed id quod Cicero dixit nisi anguste sederemus scomma erat in cæsarem: qui in senatum passim tam mltos admittebat: vt eos quatuor decim gradus capere non possent. Hæc Macrobius.

¶ Harenam numeras. CXXXVIII.

Αμμορμετρεισ. id est harenam numeras: siue metiris. id est rem infiniti laboris inceptas.

¶ Ad Græcas Calendas. CXXXIX.

Quod nunq̃ futurum significamus: id ad græcas Calendas futurum dicimus propterea q̃ illi calendis quidem carent: sed neomenias habent.

¶ Argenteis hastis pugnare. CXL.

Oraculo quondam responsum fuit αργυραισ λογχαισ μαχου. Argenteis hastis pugna & omnes viceris significante deo nihil esse quod pecunia non expugnet: græcum est.

¶ Alienam messem metis. Αλλοτριον αμασεθθροσ. CXLI.

Dicitur tũ in eos qui res alieno labore partes obtinẽt: tũ in illos: qui aliena negocia curãt indiligẽter. A vetusto more tractum: quo Vicini rustici: in demetenda segete mutuam inter se operam commodabãt. Nullus autem in alieno diligens habetur.

¶ Simul & da & accipe: Αμαλιδουκαι λαμβαρε. CXLII.

His verbis eũ monebãt qui cũ homine fidei parũ certa cõmerciũ est et cõmutationẽ ve facturus. i. ne q̃d dederis: nisi pariter & receperis.

¶ Argiua calumnia. cxliij.

Αργειαφρα . id est argiua calumnia. Ab argiuorum moribus sumptum: quos calominiosos litiumq; mentes fuisse legimus.

¶ De artificio apparens deus. cxliiij.

Αϖομηχανησθεοσεϖιφανεισ: id est ex arte deus apparens. E fabularum consuetudine sumptum in quibus artificio quodam machinisq; dij de improuiso in procœnijs apparent. de his dicitur quib⁹ preter spem atq; opinionem de repente magna quedam vtilitas obtingit. Ad quod propemodum allusisse Cicero videtur in libris de natura deorum: quum in fabulis si quando exitum poæta explicare nõ potuit: deum aliquem ex insperato induci solere dicit.

¶ Simplex veritatis oratio. cxlv.

Αϖλουσομυθοστησαληθειασεφυ. id est simplex veritatis fabula. id est vera dicentes simplici sermone vtuntur. Tragici cuiusdã esse Politianus admonet.

¶ Alcynoi Apologus. Cxlvi.

αϖολογοσαλκυνοου. id est apologus Alcynoi Est sermo delir⁹ & longus de meris nugamentis. Cuiusmodi fere sunt fabulæ mulierculatum Ex odyssea sumptum.

¶ Rumpere filum. cxlvij.

Pro eo quod est necessitatem effugere Lucianus κατατηρπασοιμιαρλιαρρηξωμεν τωκαλλιον. id est rumpemus filum Est ei græcis prouerbium huiusmodi. αϖερραδησεταιτειρομενον τοκαλωδιον. id est frangetur tensa chorda Deijs dicitur. qui inuiti coactiq; quippiam agunt.

¶ Magistratus virum arguit. cxlviij.

Pytaci Mytelenæi sententia αρχηανδραδεικνυσι. id est principatus virum iudicat. vis nosse cuiusmodi sit homo: committe imperium.

¶ Dat veniam coruis: vexat censura columbas. cxlix.

A philosophi cuiusdam apophthegmate tracta sententia: qui dixit ciuitatum leges aranearum telis esse persimiles: quibus imbeciles modo irretirentur: potentiores vero perrumperent.

¶ Optimum alienainsania frui. cl

Optimum est ex aliorum malis stulticiaq; voluptatem & commodũ capere apud Plinium Cecilium.

¶ Contra Cretenſem cretizare. CLI.

Cretẽſiũ vanitas mſtorũ auctorũ teſtimonijs ẽ nobilitata vel Epime nidis verſu: q tamen ipſe Cretenſis fuit. Cuius hic verſus diuo Paulo citatur κρητες αει ψευσται κακα θηρια αργαι γαστερες αργαι. id eſt Cretenſes ſemper mendaces: malę beſtię vẽtres pigri. inde prouerbium apud græcos natum κρητα κρητιζειν. i Cõtra Cretẽ Cretizare. id eſt cũ mendacib⁹ mẽdaciter: cum perfidis: perfidia vtendum.

¶ Hodie nullam lineam duxit CLII.

Ab artifice ſtudioſo ve dici poteſt: q ſe ſignificet eo die a ſtudio artificio ve prorſus ceſſaſſe. Id adagiũ vnde ſit natum Plinius hiſto. na. lib xxxv. refert his verbis Apelli fuit alio qui perpetua conſuetudo nunq̃ tam occupatum diem agendi: vt non lineam ducendo exerceret artem: quod ab eo in prouerbium venit.

¶ Ne ſutor vltra crepidam. CLIII.

Id eſt: ne quis de his iudicet q̃ non didicit. Natum & hoc ex Apellis verbo: de quo eodẽ in loco cõtinenter meminit Plinius Idem inquit: nẽpe Apelles perfecta opera proponebat in pargula trãſeuntibus: atq; poſt ipſam tabulã latens: vicia q notabant auſcultabat: vulgum diligentiorem iudicẽ quã ſe preferens. Feruntq; a ſutore repræbenſũ q; in crepidis vna intus pauciores feciſſet anſas. Eodem poſtero die ſuperbe emendationem priſtinæ admonitionis cauillante circa crus indignatum proſpexiſſe: denuunciantem: ne ſupra Crepidam ſutor iudicaret Quod & ipſum in prouerbium venit.

¶ Rixari de lana caprina. CLIIII.

Eſt de re friuola nihilq; contẽdere Hor. de iis qui ob cauſam quan ũ uis friuola n rixam cũ amicis ſuſcipiunt. Alter inquit rixatur de lana ſæpe caprina id eſt de nihilo Capra eni ſetas potius habet q̃ lanam.

¶ Dente Theonino rodere. Similiaq; CLV.

Eſt conuiuiis lacerare Fuit eni Theon q dã rabioſa loq̃citate petulantiſſime maledic⁹. Hor Dente Theonino quum circũ rodit. Conſimili ratione Canina eloquentia pro detractione apud Hieronymũ non ſemel legitur Iſq; eius verbi Appium auctorẽ nominat. Item & Hipponacteum præconium apud Ciceronẽi ep ſtolis familiaribus De Tigellio ita ſcribẽs. Eumq; addictũ iam tũ puto eſſe Caluí Liciui i Hipt

cliij.

ponacteo pręconio. Erat aũt hipponax Iambographus amarulẽtus qui nonnullos eorum in quos scripserat ad laqueum adegit.

¶Tua res agitur paries quum proximus ardet. CLVI.

Amicorum mala ad amicos attinẽt. Hor. in epsis. Ecqd a d tẽpus paulo vẽtura pericula sentis? Nã tua res agitur paries quũ ꝓximus ardet

¶Tineas pascere CLVII.

Est nemine vtente situ perire. Horatius ad librũ suum Contrectatus vbi manus sordescere vulgi Cæperis: aut tineas pasces taciturnus inertes. Aut fugies Vticam vinctus mitteris Ilerdam.

¶Pennas vltra nidum extendere. CLVIII.

Est rem fortunamq; quẽ tenuem a maioribus acceperis auctiorẽ reddere. Hor. Me libertino natum patre & in tenui re Maiores pẽnas nido extendisse loqueris vt quantũ generi demas virtutibus addas.

¶Asinum male parentem in rupes protrusit CLIX.

Hoc est eum qui salutari consilio optemperare recusabat suo vti passus ẽ. vt vel malo doctior stultitiam intelligeret & suã Ex apologo sũptũ Hor. Qui male parentem in rupes protrusit asellum: iratus: quis enim inuitum seruare laboret.

¶Fores aperire. Iacere fundamenta. Munire viam. CLX.

Est ingressum rei cuiuspiam patefacere: & tanq̃ initiũ facere. Plinius ĩ histo. mũdi Obliquitatẽ eius intellexisse: hoc est rerum fores apparuisse Anaximander Milesius traditur. Neq; admodũ diuersum ab hoc sensum habẽt Iacere fundamenta: et munire viã: ꝓ eo quod est ea dicere que ad rem pręparandam pertinent.

¶Aperte musarum ianuę. CLXI.

Ανεωγμεναι μαυσωνθυραι idẽ aperte musarum ianuę Gręcis ĩ prouerbio erat: de his qui facili promptoq; essent ingenio: nec tarde quod traditur perciperent. E diuerso qui tardiores sunt: clausis musarum ianuis discere recte dicentur.

¶Viri antiqui maxillę sunt baculus. αν Δροσ γερονθοσ αγρανοι βακτηρια. CLXII.

Gręcum ꝓuerbiũ: in senes edatiores. Ea eniętas cibo perinde vt baculo sustentatur. Hodieq; tritũ est verbũ Dẽtibus memet sustento.

¶Αντι πε λαργειν. Antipelargin. CLXIII.

Antipelargin eſt pro acceptis beneficijs gratiã referre. a Ciconia tra ctũ: quã ſenecta deficiẽtẽ pulli viciſſim alere dicuntur. Græci eni Ciconiam pelargon vocant.

¶ Auribus lupum teneo CLXIIII.

Græcis in prouerbio fuiſſe Donatus teſtatur his quidem τω ρωτωρ εχωτορλυκοροτ τεχειρουταφειραι λυραμαι. Quadrati eos q eiuſmodi negotio inuoluũtur: quod nec relinquere queunt: nec abſoluere Antiphonis erat vxor domi: quã nec eiicere poterat ꝓpter dãnationem iudicum: nec retinere propter pris violẽtiam. imo inquit quod aiũt auribus teneo lupum. Nã neq; quo a me admittam inuenio neq; vti retineam ſcio. Atq; idem ſibi in Phedria euenire ſubiecit leno quẽ neq; retinere poterat qa nihil afferebat neq; repellere qd impro be blaudus eſſet: multaq; promitteret. Ad idẽ adagium alluſiſſe vide tur Cecilius apud Gelium. Nam hic ſunt amici peſſimi: fronte hilari: corde triſti quos neq; vt aprehendas: neq; vt mittas ſcias

¶ Ad reſtim res rediit CLXV.

Hoc adagio ſumma rerũ deſperatio ſignificatur que tum videtur eſſe quũ mortẽ nobis ipſi cõſciſcimus. Teren. in phor Opera tua ad reſtim nihil quidem res rediit planiſſime

¶ Ita fugias: ne prꝛter caſam CLXVI.

Cõmendatur hoc ꝓuerbio mediocritas: ne ſic aliud vicĩ fugiamus vt in aliud incauti deuoluamur Terẽ. Noſtrapte culpa facimus vt malos expediat eſſe: dũ dici nimiũ nos bonos ſtudem⁹ & benignos Ita fugias: ne ꝓter caſam (qd aiũt) verba ſũt Demiphõtis ſenis ſemet ac cuſantis: q dũ auri famam fugeret: ſtulti reprꝛhenſionem incurriſſet Donat⁹ hoc pacto exponit. ita fugito ne caſam tuã prꝛtermittas quæ ſit tibi tutiſſimum acceptaculũ: aut ita fugias ne prꝛter ca[illegible] vbi cuſtodiri mage & prꝛhendi fur: & mulctari verberibus poteſt Aut verbum erat furem exagitantis et interea prouidentis: ne ante caſam trãſeat ne in prætereundo etiã inde aliquid rapiat Quæ qdã verba mitor hominẽ tam eruditũ ꝓ commento aſcripſiſſe

¶ Sꝛpe etiam eſt holitor valde opportuna loquutus CLXVII.

πολλοκικαι κηπωροσ αρηρμαλακαι ριοῤ κιπερ. Verſ⁹ græcis ꝓuerbii vice celebratus auctore Gellio Paræneſis eſt non eſſe contennendã ſalutarem & vtilẽ ſententiã: ꝓpter auctoris humilitatẽ Cui vehementer cõſonum eſt illud Cecilii apud Cic in tuſ q̃ſti. ſæpe

est etiã sub pallio sordido sapiẽtia. Nec dissonat Plautinum illud i capti. duo Vt summa sępe ingenia in occulto latent Deniq; & nostrę ętatis adagium extat: a stulto homine: prudens verbum nonnunq̃ proferri

¶ Caninum prandium. CLXVIII

Quod adagium Gellius in noctium li. xiij. capitulo vltimo his verbis enarrat Eius aũt loci in quo id prouerbiũ est verba hęc sunt videlicet in Satyrarum libro M. Varronis qui υλωρκρυον. id est aqua rigens inscribitur: Non vides apud Mnescheum scribi: tria genera esse vini nigrum album medium. Quod vocant κυρον. giluum nouum vet⁹ medium & efficere nigrum virus: album vrinam: medium πεπσιν id est concoctionem. Nouum refrigerare: vetus calefacere: mediũ vero esse prandium caninum. Quid significet prandiũ caninum rem leuiculam diu & anxie q̃ siuimus. Prandiũ autem abstemiũ in quo nihil vinũ appellasset qd' neq; nouum neq; vetus esset: & plerũq; homines ita loquẽtur: vt omne vinũ aut nouum esse dicit: aut vetus: nullã vim habere significauit: neq; noui neq; veteris: quod medium esset idcirco pro vino nõ habendũ: quia neq; refrigeraret: neq; calefaceret.

¶ Malum consiliũ consultori pessimum est. CLXIX.

Ab etruscis aruspicibus ductum adagium qui populo romão pœnas dederunt q̃ perfido inimicoq; animo suasissent vt Horatij coclitis statua fulmine deiecta: in inferiorem locum soli inacessum transferetur inde vers⁹ hic scire factus cantusq; pueris vrbe tota fertur malum consilium consultori pessimũ. Videtur autẽ hic versus de græco illo Hesiodi versu expressisse ηλεκακηβου λητωβου λευσαητκακιζη id est consultum male consultori pessima res est.

¶ Vir fugiens & denuo pugnabit. CLXX.

Quũ Demosthenes ꝓbro obiiceret. q̃ ĩ eo p̃lio quo philipp⁹ Atheniẽses apud cheroneã vicit clypeo abiecto fugisset: versu illo notissio illusit αρηροφευγωρκαιπαλιρμαχησεται. i. vir fugiens iterum pugnabit. Hoc euenit: denuo pigeat experiri. imitemurq; potius Dauũ Terentianũ. Hac inquit non successit: alia aggrediendum est via.

¶ Curruca cuculus. CLXXI.

Noſtra tempeſtate cuculos vocat vulgus: quorũ vxores alij poſſidẽt Verum Iuuenalis eiuſmodi maritũ currucã vocat Eã auem putat eẽ Domiti⁹ quam Ariſtoteles in libris de animalũ naturis Hypolaida nominat. In huius nidum cuculũ oua ſua ſupponere Ea illã educare pro ſuis Etiam ſi Plinius. Cocycem ſic enim græci cuculũ vocãt in pa lumbiũ nidos ſua oua ſubdere ſcribit Quia ſi eadẽ eſt latine Curruca quę Græce hypolais mire in adultere maritũ cõuenit: alienã pro ſua adamãtem & alienos liberos p ſuis educantẽ porro quẽ alius neſcio quis vallenſis de Heuruca adfert: coactiora mihi vidẽtur. Cuculũ au tem vocat plautus adulterum maritum: tanq̃ qui oua ſua in alienis ni dis ponat. Sic enim arthemone maritũ in meretricis ſinu depræhẽſũ ei ciens. At etiam inquit cubat cuculus: paulocp poſt: Cano inquit ca pite te cuculum vxor exluſtris rapit.

¶ Digito compeſcere labellum Harpocratem facere & in eundem ſenſum alia. CLXXII.

Prouerbiale quiddam habet hęc clauſula digito labellũ cõpeſcere: p eo qd̃ eſt arcanum & fidei cõmiſſũ ſermonẽ cõtinere Alludit enĩ vel ad Angeronam deã ſilentij preſulẽ vt author eſt Solinus: cuius facel lũ Romæ inter antiquiſſimas religiones habitum. Ipſa prenexo obſi gnatocp ore ſimulachrum habebat. Vel ad Harpocratẽ deũ Aegipti um qui digito labi s ipreſſo fingebatur: geſtu ſilentiũ arcanũ indicen tis De quo eſt illud Ouidianum Quicp premit vocem digitoq; ſilẽtia ſuadet. Inde Harpocratẽ facere i. tacitũ Catullus. Et patruum reddi dit Harpocratẽ. Eſt illud apud Comicos frequẽs mortuo dixeris. Se pulto verba fiunt: mortuo fabulã narras. Itẽcp lapidi dixeris. Mutuũ dices: vbi & hoc modo loqui licuerit Harpocrati dixeris: aut harpo cratem medices: vel Harpocrates non continuerit f. delius.

¶ Pulcherrimum eſt Athletan Herculi placere aut mimum Roſcio. CLXXIII.

Vetus ait eſſe Cãpan⁹ Id demũ ſũme laudis eſt nõ vulgo ſed ipis ar tis principibus i arte ſatisfacere. Nã id quidẽ fuit Hercu. in re mili tari qd̃ Roſcius in actione: cuius oculis nullus vnq̃ hiſtrio ſatiſſecit.

¶ Suis cuicp aui plumis eſt vſus. CLXXIIII

Vulgo iactatum verbum: quo ſignificant: nulli q̃uis opulento quicq̃

superesse. Potētibus enim vt plus est relicta sumptus est amplior faciendus. Et tam aquilæ suis vsus est plumis: q̄ hyrundini suis.

¶ Apertis tibijs. CLXXV.
Quintilianus libro insti, decimo pronunciatione. Illa vera iam pene apertis (vt aiunt) tibijs: id est voce pleniore claraq;. A tibicinibus trāslatum.

¶ Vbi amici: ibi opes. Conscientia mille testes. CLXXVI.
Vtrunq; a Fabio prouerbij loco ponitur. Prius in tyrannos & factiosos dictum: Posterius in eos qui in mendatio deprehenduntur.

¶ Simile simili gaudet. CLXXVII.
Ci. Pares autem cū parib⁹: vt est in veteri prouerbio facillime cōgregantur. Quod græce sic ηλιξ ηλικα τερπει. Ad hoc prouerbium Cephalus apud Platonē primo de R.P. libro alludēs Sæpe inqt pleriq; conuenimus ferme æquales antiquum illud seruātes prouerbium. Senes inter nos congregamur: vt item inter se iuuenes. Consimili est græcum & illud. Similē deus ad similē ducit. Agathon in cōuiuio platonis Sis cite quidem veteri prouerbio ferē simile simili sēper herere.

¶ Emunctæ naris. CLXXVIII.
Dicitur is qui acri est: exactoq; iudicio: quasi purgatæ naris: & vehemēter nasutus Hor. de Lucilio. Emunctæ naris verius cōponere durus. Ad hoc adagium allusisse videt̄ Plato li. de rep. primo. vbi Trasimachum sic loquētē fecit. Dicito inqt o Socrates. Est tibi nutrix? Cui Socrates. Quid nam respōdere decebat: inquit: magis q̄ talia quærere: Quoniam inquit te negligit: & oppletas tibi nates nō emūgit, quum tamen indigeas: qui neq; pecudū: neq; pastoris cognoscis officiū &c.

¶ Fames & mora imbellem nasum conciunt. CLXXIX.
Sosia Plautinus in Amphitrione Vetus adagium est inquit: fames & morabilem in nasū cōciūt. Hoc est latrante stomacho: omnis mora stomachum facit, Vnde & vulgo si quis sit morosior atq; iracundior: eum nur [illegible] stomaco sic rogare solemus.

¶ Oculatæ [illegible]us: oculata dies: cæca dies. CLXXX.
Lena in Asin[illegible] [illegible]uti: adolescēti multa pollicenti: quū illa ꝓmissis nihil cōmoueretur Semper inquit oculatæ nostræ sunt manus: credūt quod vidēt. Eadē est sentētia Samnionis Terētiani. Nunq̄ ego adeo astutus fui: qn quicqd possē mallē auferre in præsentia potius. Ballio

leno in Pseudolo Plautia Eme die cęca hercle oliuum:id vēdito ocul tata die lā hercle vel ducente fieri possunt presētes mine. hoc ē:eme nō presente pecunia:sed in diem pacta:reuende pecunia presēte Nā quod presens adest:id demum oculis videri potest. Promissa audiun tur tantum:non videntur Vnde Cherea Terentianus. Fac nunc pro missa vt appareant inquit.

¶ Greca fide Attica fides. ΑΤΤΙΚΗ ΠΙΣΤΙΣ CLXXXI.

Grȩcis ob leuitatē:nēo fidem habebat olim:si quid promisissent:nisi simul rē p̄sentem exhibentibus. Inde greca fides res agi dicit:quūver borū auctoritate secluſa reprensenti cōmerciū transigitur Claracta le nain Asinatia Plauti Diem aquā/solem lunā nocte:hec argento non emo:cætera que volumus vti Greca mercamur fide. i. p̄sente pecunia Etiam si in Grecis est prouerbijs Attica fides:pro certa indubitataq; fide:ob templum ab Atticis fidei extructum.

¶ Altera manu lapidem ferre:altera panem ostentare. CLXXXII. Est corā blādiri:clā obtrectare. Palam amicū Clā inimicum agere: Il/lectare hoiem blanditiis. vt perdas. Qui mos est cand tatis istis scor piis:qui lingua lābunt:verūaccuata cauda venenū infundunt: Euclio Plautinus Altera manu fert lapidē:panem ostentat altera Quo ada gio. Hieronymus quū alias:tū cōtra Rufinū vetustissima allusione ē vsus Antibi ideo panē non damus:quia hereticorū cerebro lapidem illidimus. i. an ideo te nō laudamus:quia infectamur illos

¶ Melle litus gladius Mellitum venenum CLXXXIII Apud eundē Hieronymū est:in Augustinū si memini recte q Hieroni mianam interp̄tationē reprehensurus:blandiora quædā p̄mittit:qui/bus rep̄hēsionis asperitatē mitigat. Ea Hieronymus melle litum gla dium appellat puerbiū esse significans Eundē habet sensum mellitū venenum.

¶ Ventus nauim deserit. Pulchre hæc confertur ratis. CLXXXIIII.

Hoc pri⁹ dici cōsueuit. Quoties fortuna añ sequūda reflare incipit:& vt solet p̄speris aduersa succedūt:Tranio Platinus hero absente tri/ennīū musice sane atq; genialiter ætatē egerat:eo reuerso:quū nihil nisi crucē speraret:nunc inqt/Ventus nauim deserit Contra reb⁹ bene procedentibus:pulchre hęc cōfertur ratis:apud eundē pœtam dictū

¶ Simul flare sorbereq; difficile CLXXXV.

Quotiēs significam⁹ duas res eodē tēpore fieri nō posse Cōuenit i homies tumultuarios: qui simul plura negotia moliuntur: quorū nihil tñ ꝓbe. Quod viciū Grece πολιπραγμοσυνη noiatur Id verbum. A. Gellio interprete significat ad multas res aggressionē eaꝝ oī n terū actionē. Tranio idē ab hero obiurgatur ꝙ non maturius rediisset: quum ille se alibi fuisse diceret: nec simul apd' herum esse potuisse: & illud quod fuerat iussus facere: Si voles inquit verbū hoc cogitare: Simul flare sorbereq; haud facile est.

¶ Res in foro nostro verti CLXXXVI

Est reꝝ nostraꝝ statū imutari itidē vt i foro subinde res nauātur Idem Tranio apud Plautū. Vbi egomet video rem verti in meo foro.

¶ Vti foro. CLXXXVII

Est se rebus p̄sētibus accōmodare: æquoq; animo ferre qd' rēporis ratio postulat Terē. in Phormione Scisti vti foro Qd' adagiū fuisse vulgatū etiā si donat⁹ nō admonuisset nemo tñ esset q dubitaret Seneca Vtamur foro: & quod sors feret equo aio feram⁹. A mercatorib⁹ translatū Donato auctore: vt nō añ locū cōmercii pręscribūt quāti vēdant q aduehūt: sed sequūdū annonā fori quā dep̄hēderūt cōsilium de vendendis aut non vendendis mercibus sumūt.

¶ Inscitia est contra stimulum calces
Gręci: προσκεντραλακτιζειν. CLXXXVIII.

Ex eadē est fabula Donat⁹ παροιμια est inq̄t eni eclypsi De est eni iactare. Est aūt cōtra stimnlū iactare calces: iis repugnare: quos ꝙ vicere nequeas: nō si malo tuo ꝓuoces Simile Stimulos manu cedis. Plaut⁹ in Truc. Stimulos pugnis cædis: manibus plus dolet. De nihilo nihil est irasci quę te nō floccifaciat.

¶ Aureos polliceri montes. CLXXXIX.

Est ingentia regaliaq; ꝓmittere Plaut⁹ in Sticho. Neq; ille sibi mereat Persarū montes: qui esse aurei perhibentur Terentius in Phormione. Is senem per epistolam pellex't: modo non montes auri pollicēs Hāc hyberbolē ꝓuerbialē fuisse Donat⁹ admonet. Persius: magnos promittere montes.

¶Dona cylicum. CXC

Grecum adagium est αγαθακυλικων: Cui Cylix quidam occasionem prębuit: qui prodita Mileto ad summas diuitias repente euectus est Dicitur in eos qui fœdo quæstu ditescunt.

¶A mortuo petere tributum. CXCI.

απο νεκρου φορολογειν. i. a mortuo tributum petere. In homines rapaces dicitur: qui per fas nefasq; sine discrimine vndecunq; diuitias congerunt Cōsimile est Græcum item & illud Vela mortuo rapit

¶Diuitiarum pelagus Opū cumul⁹. Bonorum fornicariū. CXCII.

Greca sūt αγαθων θαλασσα. i. bonorū mare αγαθων σρωροσ i. bonorū cumulus αγαθων μυρμηκια. i. dēsissima confertissimaq; vis bonorum Est enim μυρμηκια cauernula aut agmē formicarū Competit in eos qui immensas opes domi extructas habent.

¶Ilias malorum Lerna malorum CXCIII

κακων ιλιασ. id est malorum ilias Quum nihil mali deesse significamus: vt in iliade omne erunnarum omnium genus commemorat. Neq; huic dissimile illud λερνηκακων· id est lerna malorum. quo apte vtemur quoties malum malo: calamitas calamitati succedit: ita vt fere fieri videmus A lerna palude tractum: in quam omnis colluuies erat collecta.

¶Lineam mittere. CXCIIII.

Plautus in mustelaria Non ego illi ex templo ita meum ostendā sensum. Mittam lineam dissimilabo meorum quicq̄ scire. A pictoribus translatum.

¶De facie nosse. CXCV

Est vel leuiter tanq̄ eminus visum nosse Cicero in Pisonem. Habet hoc ipsa virt⁹: quam tu ne de facie quidem nosti. id est non modo penitus quid sit virtus non perspexisti: verum ne simulachrum quidem virtutis nosti.

¶Matura. CXCVI

Augustum & in sermonibus dicere: & in epistolis scribere solitum A. Gellius refert σπευδεβραδεως. i. festina lente. qd' simplici verbo dici latine putat. Gellius matura: Quo sermone monebat: vt ad rē agēdam simul adhiberetur: & industrię celeritas: & diligentię tardi

tas. Simile est huic Salustianum illud. Anteq̃ incipias consulto: vbi cõsuleris: mature opus est facto.

¶ Lentius ambulando longum etiam iter conficitur CXCVII.

Neotericum est adagium apud Italos: quo commendata est assiduitas Assidua enim opera etiam si remissior sit: vel operosa negocia finiuntur.

¶ Abronis vita Sicula mẽsa. Sibaritica vita. Αβαρωνος βιος τικε λητραπεξα. συβαριτικος βιος. CXCVIII.

Græcorum sũt adagia in hoies luxu sũptuq; imodico Abronis enim delicię nõ aliter apd' gręcos prouerbio locũ fecerũt: q̃ Aesopi pãtina Latinis sermonem ministrãt. Et sicula mẽsa Sibariticaq; vita. fuit eni vtraq; natio luxu notabilis / in prouerbium abijt: vt & persici apparatus: de quibus Horatius in odis Persicos odi puer apparatus.

¶ Mortuo verba facere & alia in eundem sensum. CXCIX.

Incidit: quum q̃s loquit' ei qui verbis illius non magis mouet': q̃ si non audiat. Plautus Mortuo verba nunc facio. Te. Verba fiũt mortuo Simile est surdis canere. Verg. Nõ canim⁹ surdis Et fabellã surdo risello narrare. qd' est apud Horatiũ Plautus Nihilo pluris refert: q̃ si ad sepulchrum mortuo dicat iocum. Extat & græcũ adagiũ μεκρωλεγωμυθους εισους Et lapidi loqueris. Et ad parietẽ verba facis λιθωλαλεις. προστοιχον λαλεις.

¶ Et sua & formicis ira. CC

ερεζι και μυρμηχολη. Est & formicę ira. Gręcum est: & hunc habet sensum: neminẽ esse tã impotentẽ q̃n iiuriã acceptã vlcisci cupiat: nec cuiusq̃ vel infimi homõtionis simultatem esse contennendam.

¶ Oleum & operam perdidi. CCI.

A palestricis curandis sumptũ adagiũ Quo laborẽ omnẽ frustra aliq̃ in re sũptum innuebant vt si quis marmoreo ingenio hominẽ pl'imo labore multos annos docuisset: nec ille factus esset vel pilo doctior plautus i penulo Tũ polego & oleũ & operã perpidi. Cice. i epistolis Nam quid ego athletas putẽ desiderare: qui gladiatores cõtẽpseris i. quibus ipse Põpeius ꝓfiteret' se & oleũ & operã perdidisse. Nec alid' est prouerbium / Coruus de quo Macrobius meminit / sonare didicerat. Opera & impensa perijt. Et in ingratos mire quadrat: in quos q̃c quid collatum est: perditum est.

¶ Oleum perdit & impensas qui bouem mittit ad Ceroma. CCII.

Quadrat in eum qui docet indocilem: quiue castigat incorrigibilem. Hiero. ad Pă. de optimo genere interpre. Completur ime tritum vulgi sermone prouerbium. Oleum perdit & impensas qui bouem mittit ad Ceroma. est autem Ceroma oleaceum quoddam vnguētum quo vngebantur athlete.

¶ Cerealis cæna. Pontificalis cæna. Dubia cæna. cciij.

His modis conuiuium opiparæ apparatum significamus: atq; extructum Periculus in Menechino Plauti. Cerealis cænas dat. ita mensa extruit. Tantas patinatias struices concinnat Standum est in lecto, si quid de sumno petas. Hora. in odis. Absumet heres cæcuba dignior Seruata centum clauibus & mero Tinget pauimentum superbo Pō/tificum Potiore cænis Te. Dubia cæna apponitur vbi tu dubites quid sumas potissimum.

¶ Acum credo inuenisses si acum quereres. cciiij.

In eadem est fabula Plauti: de puella per omnes terras diu frustra vestigata.

¶ Viam qui nescit qua deueniat ad mare eum oportet amnem quere re comitem sibi. ccv.

Apud plautum est in penulo: quod a doctis vsurpatum in hunc sensum reperio. Qui rem commode conficere nequit: is quauis ratione conficiat necesse est. Potest & in hunc sensum accipi. Qui per se non sapit alios consulat qui plus sapiunt Potest item & in hunc. Qui recte viuēdi rationem ignorat: eos sibi proponat. quorum vita laudata est.

¶ Lupo agnum eripere postulant: nugas agunt. ccvi.

Hoc est prædam homini rapaci de manibus extorquere. Verba sunt lenonis in eadem fabula.

¶ Austrum ego perculi. ccvij.

Id est omnem operam lusi In eadem est fabula. Quoquidē adagio vsus est & paulus in epistolis: quasi aerem inquiens verberans.

¶ Nos tibi Palumbem ad aream adduximus. ccviij.

Obiecimus tibi: quem capias dolis fivelis Occasionem ministrauimus. Tuum est ea vti.

¶ Plumbea ira. Plumea gratia. ccix.

Plautus verum ita sunt isti nostri diuites Si quid benefacies leuior pluma est gratia. Si quid peccatum est: plumbeas iras gerunt. Est apud eundem Ramenta plumea propensior: id est vel tantillo.

¶ Sine pennis volare haud facile est. ccx.
Locum habet vbi quid deesse significamus: sine quo res peragi nequeat. Qui sermo hodie quoq; vulgo est perq̃ familiaris. vnde alas accidere pro eo quod est adminicula materiamq; quippiam conandi eripere.

¶ Lapis irrisibilis αγελαστοσπετρα. ccxi.
Grecum est adagium In eos conuenit qui curis contabescunt: nec vnq̃ animum risu soluunt Translatum aiunt a nescio quo saxo: cui Ceres dum filiam amissam quæritat insederit: In eosdem & illud: per anulũ transeat oportet.

¶ Grauior Areopagita. ccxij.
στεραιοτηρος αρεοπαγιτου. id est grauior areopagita. Dictitatum in homines nimium triticos ac seueros Cuiusmodi homines vulgo acetum potitare dicimus.

¶ Proba est materia: si probum adhibes fabrum. ccxiij.
De ijs dicitur quorum egregia indoles magni quippiam pollicetur: si recte instituatur A ligno rudi translatum: ad fabricam tamen idoneo

¶ Ab asinis ad boues transcendere. ccxiiij.
Hoc est ab humili conditione: ad ditiorum partes transire ab Euclione Plautino dictum: cuius pauperculi diues quidem expetebat affinitatem. Hoc magnum est periculum inquit me ab asinis ad boues trãscendere.

¶ Ab equis ad asinos αφιπωωρεπορους. ccxv.
Cui diuersum est Grecum illud: in eos qui ab honestiorib⁹ studijs ad inhonesta sese conuertunt. Veluti si quis e philosopho coquus fieret: aut caupo ex mercatore. aut ex theologo histrio.

¶ In trium litterarum homo. ccxvi.
Aut furem significet: aut libertum: sed furem potius. Nam sequitur. Etiam fur triturcifer.

¶ Laterna punica. ccxvij.
Conuenit in eum qui arcanum non cõtinet: qualem se Parmeno Terantianus esse predicat. Plenus rimarum sum: hac atq; illac perfluo. Male enim celat lucerna: si quid in ea condideris.

¶ In tuo luco & phano est situm. ccxviij.

Id eſt in tua poteſtate.tuo arbitrio:tua tutella:tua manu A numinum lucis & phanis tranſlatum.

¶ Albore te aliena oppugnare bona. CCXIX.

Dici videntur iſ:qui calũniis iuris:falciſq; tabellis in poſſeſſiones alienas impetũ faciũt.paraſitus qdẽ in Perſa Plauti Appareãtĩqt q hic albo rete aliena oppugnãt bona.Hęcvt hũc ſenſum accipienda mihi videãtur:faciũt eaque p̃ceſſerunt:illa videlicet vbi quadruplator quẽpiã inlexit manum:tantidem ille tibi rurſus iijciat manũ vt equa parti ꝓdeãt ad tres viros.ſiid fiat:ne iſtifaxi inquam. Erat autẽ para ſiticũ & hoc:per calũniam in ius trahere:niſi accepiſſẽt Hor. Neqtie fautoribus et timidis.

¶ Ebur atramento candefacere CCXX

Rei per ſe ſpecioſę.extrinſecus ornatum velle aſciſcere:qui dec⁹ obſcurat potius:q̃ adiuuat.lia lena puelle formoſe ceruſſam ad oblinẽdas malas poſtulanti.Vna inquit opera ebur atramento cãdefacere poſtulas. Vt aũt Ceruſſa ad cãdorẽ adhiberi cõſueuit:ita purpuriſſa ad tingendas rubro malas.

Aliquid mali propter vicinum malum.Heſiodus.

¶ πημακακοσ γειτων. Noxa malus vicinus. CCXXI

Dorippa apud Plautũ in milite. Nunc ego verum illud verbum eſſe experior vetus Aliquid mali eſſe propter vicinum malũ Quo verbo monemur ne improborum conuictu vtamur:ne illorum peccata in noſtrum caput refundantur.

¶ Viua vox ζωσα φωνη. CCXXII.

Viua voce diſcimus:qd̃ non ex multis litteris:ſed a Preceptore ipſo loquente.Nã ſcripta oratio:vox q̃dã eſt q̃dã illa:ſed mortua. At pronũciatio viua q̃dã eſt vox:quã ꝓpriã quãdã energiam habere ſcribit. Hieronimus.A. Gellius Quoniã vocis(vt dicitur)viue pœnuria erat ex mutis(qd̃ aiũt)magiſtris cognoſcerem.

Dauus ſum non Oedipus. CCXXIII.

In andria Terentii eſt Cõuenit vbi quẽpiam obſcurius atq; ænigmatice loquutũ ſignificamus:neq; ſatis a nobis intelligi.Sumptum adagium de ſphyngis atq; Oedipi fabula.

Obſequium amicos veritas odium parit. CCXXIIII

Celebratiſſima ſententia:non monẽs qdẽ quid fieri deceat:ſed oſten-

dens qđ vulgo fiat. Quiuelit multos ſibi amicos: oim moribus obſe
quiũ det. & iuxta Perſiũ percat Auriculas teneras mordaci radere ve
ro

¶ Nuces relinquerę. CCXXV

Eſt a puerilib⁹ ſtudiis ad grauiora conuerti. A vetuſta nuptiarum ce/
rimonia tranſlatũ: in quibus ſponſ⁹ vxorem ducens nuces ſpargebat
tanq̃ puericię iã renuncians. Et vt ſcripſit Seruⁱ⁹ Pueri catamiti olim a
turpi ſeruitio recedẽtes nuces ſpargebãt: ſignificãtes ſe poſt hac oia
puerilia ſpernere. Nucibus eni olim inſitaſſe pueros notiſſimũ eſt. Ca
tullus. Da puer propere nuces. Concubine nuces. da Vergilis. Sparge
marite nuces: Vñ Perſi⁹ virilẽ etatẽ puerbialiter volens ſignificare. Et
nucib⁹ inquit facin⁹ q̃cũq; relictis. i. poſtq̃ e puericia exceſſimus

¶ Sapere patruos. CCXXVI.

Sapit prouerbialem figuram & hoc: ſequitur q; datum eodem in loco
Qui ſapimus patruos i. ſeueritatem & grauitatem

¶ Extra quęrere CCXXVII.

In eadẽ eſt Satyra, p eo qđ ẽ aſſentãdi ſtudio aliud vultu ſermoneq; p̃
ſe ferre: aliud in animo ſentire. Per Accedas: Examẽq; iprobum i illa
Caſtiges trutina nec te quęſieris extra

¶ Auto habet ſoccis ſuppactũ ſolũ CCXXVIII

Apud Plautũ eſt: in hoiem vehemẽter diuitẽ, quaſi q aurum pedibus
calcet. Solũ eni p infima calceorũ perte quæ calcatur accipimus.

¶ In fermento iacere. CCXXIX.

Eſt ira angi atq; intumeſcere. Plautus in Mercatore Vxor tota infer/
mento iacet.

¶ Aquam in cribrum gerere. CCXXX

Eſt inanẽ operã ſumere. Plaut⁹ in eadẽ fabula Non pluris refert q̃ ſi a
quã in cribrum geras. Simile eſt illud aquam pertuſo haurire dolio: id
qđ a fabula Belidũ puellarũ tranſlatũ eſt. Vñ & apud Græcos adagiũ
In explebile dolium: in auaros.

¶ Supercilium ſalit. CCXXXI

A veterum obſeruationibus ſuperſtitioſis ſumptũ videtur. Tanq̃ bo/
niquiddam euenturum p̃ſagiatur: ſi ſupercilium ſaliat, de pruritu ſimi

le eſt ſubinde apud Plautum Ita mihi tergũ pruri Et vtrũ dentes tibi pruriunt an malæ? Hodieq; ſermonem de ſe inter abſentes fieri ſi tinnierint aures bonum ſi dextra: malum ſi ſiniſtra aure tinnita ſenſerint noſtræ muliercule putant.

¶ In vtrãuis dormire aurẽ aut in oculũ vtrũlibet. ccxxxij.

Eſt ociũ eſſe curaq; oi vacarẽ Plaut⁹ de iſthac re i oculum vtrũuis conquieſcito Terẽ. faciã in vtrãuis autẽ ocioſus vt dormias Menander in Plocio apud Gelliũ in aurẽ vtrãq; quãdoquidem dotata eſt cubet.

¶ Magno gemitu manus ſit grauior. ccxxxiij.

Apud Plautum. Hoc eſt. dolor & ira vires augent homini.

¶ Obrudere palpum. ccxxxiiij

Eſt doloſis blandimentis decipere Plautus Ego iſtuc aliis dare condidicit: mihi obtrudere non potes palpum.

¶ Rara auis. ccxxxv.

Deriẽ dicitur rara admodum inuentu Iuuenalis Rara auis in terris nigroq; ſimillima Cygno Perſius. ſi forte quid aptius exit. quando hec rara auis eſt: ſi quid tamen Coruo albo rarior apud Iuuenalem legit phœnicis quoq; ſingularitas in raritatis prouerbium abijt.

¶ Bonis auibus Malis auibus. ccxxxvi.

Vtrũq; ab augurũ obſeruationibus ſũptũ ẽ. Bonis auibus hucme appuli id ẽ auſpicato. Ho Scribetis vario fortis & hoſtiũ Victor Męonii carminis alite. Idem Mala ducis aui domũ. Idem iterum Mala ſolutanauis exit alite.

¶ Suo iumento ſibi malũ arceſſere. ccxxxvij

Eſt ſibi ipſi mali occaſionem miniſtrare Mercurius in Amphitrione. Plau. Ipſe homo ſibi a me malum remarceſſit iumẽto ſuo. i. ſua opera: tanq̃ ſuo plauſtro aduehit.

¶ A tergo ridere quo modo prouerbialiter dicitur. ccxxxviij.

Mirum ni & illa apud Perſium ex cõmuni ſermone vulgi ſumpta ſunt Oiane a tergo: quem nulla Ciconia pinſit. Nec manus auriculas imitata eſt mobilis albas? Nec linguę quantum ſitiat canis Appula tãtũ His certe geſtibus ſtolidi ſibiq; nimium placentes a tergo ridentur: abijs a quibus coram laudentur.

Poſtica ſanna. ccxxxix.

Eodem in loco legitur pro occulta irriſione: quę fit a tergo Poſticę oc cunite ſannę.

¶ Caput ſcabere. Vngues arrodere. ccxl.

Vterq; geſtus eſt hominis admodum cogitabũdi: cui nihildum occur rit tale: quale querit. Hora. in ſer. de Lucilio. Sępe caput ſcaberet: vi/ uos & roderet vngues. Sæpeſtilũ vertẽs: iterũ: quę digna legi fũt ſcri/ pturus. Perſius de poetis oſcitabundis. & Idem in ſcribendo ſecuris. Nec pluteum cedit nec demorſos ſapit vngues Idem Crudum Çere ſtratus vnguem arrodens ait hoc.

¶ Genuinum infigere. ccxli.

Eſt clanculum mordere atq; obtrectare: tanq; occulto dente qualis ẽ vtiq; geminus lacerare. Perſius de lucilio Et geminum fregit in illis. Hiero. Poſſũ reſpõdere ſi velim: poſſum genuinum lęſus infigere.

¶ Fœnum habet in cornu. ccxlii.

Adagium eſt. quo ſignificam⁹ cauẽdũ eſſe a quopiã tanq; maledico at q; improbo & feroci. Horatius de poeta mordaci Fœnũ habet i cor/ nu lõge fuge. Quo puerbio Hieronymus de ſeipſo aliquoties vtitur Et ad idem alludẽs Plaut⁹ Cornutã inq; beſtiã petis. i. hominẽ quem nõ impune laceſſiuioris iniuria A tauro cornupeta tranſlatum eſt. vel quia boues copioſius paſtiferociores eſſe ſoleãt: vel q; cornupetis fę num in cornu pro ſigno conſuerit alligari ſicut canibus & equis mor/ dacibus tintinabulum: quemadmodum Acroni placet.

Naſo ſuſpendere ccxliij.

Antiquitas irriſioni naſum dicauerat. Vñ naſuti dicebantur qui docte facetęq; alios ridere nouiſſent Mar. Et puri naſũ Rhinocerotis habẽt Idem. Nõ culcũq; datũ eſt habere naſũ. Idẽ iterũ. Naſut⁹ ſis vſq; licet ſis denięq; naſus Inde naſo ſuſpẽdere, p cõtẽpti irridere Hor. Naſo ſuſ pẽdis adumco. Et alibi Balatro ſuſpẽdes oia naſo Perſi⁹ de Hor. quẽ vafrum irriſorẽ videri vult Callidus exterſo populum ſuſpendere na/ ſo. Idem. Rides ait. & nimis vncis naribus indulges.

¶ Aurem vellicare. ccxliiij.

Vt naſus irriſioni ita auris memorię dicata erat. Vnde in ius ducturi hominem: aurem cuiuſpiam aſtantis vellicabant atteſtãtes Inde au rem vellere pro eo quod eſt memorem facere apud eruditos legitur

Vergilius. cinthius aurem vellit & admonuit:

¶ Premere pollicem: conuertere pollicem. CCXLIIII.

Olim in pollice fauoris studijq; erat significatio. Vnde quem fauere cuipiam significabant: eum pollicē premere contra qui minime faueret eū cōuertere pollicē dicebāt Plinius li. vicesimo octauo. pollices quū faueamus premere etiā prouerbio iubemur. Hor. Cōsentire suis studijs qui crediderit te? Fautor vtroq; tuū laudabit pollice ludū. De conuertendo pollice Iuuenalis. Conuerso pollice vulgi quēlibet occidunt populariter id est fauore in odium mutato.

¶ Frontis perfrictæ. CCXLV.

Frons indoli pudoriq; sacra. Inde frontem prouerbio perfricuisse dicūtur: qui pudorē omnē dedidicerūt: quos iam nihil pudet Cuiusmodi hominis effrontes perfrictaq; fronte ac facie dicuntur Plini° auum culus Perfricui faciem nec tamē profeci: quādo alia via ingens occurris In eadē illa figura est: Qua fronte id audes dicere Quo ore filium accusabis Nam īpudētes durū os aut omnino nullum os. i. nullā frōtem habere dicuntur. Cuidius Non tibi plus cordis sed min⁹ oris ad est. Plinius lib. xi. Frons & alijs: sed homini tantum tristicie hilaritatis clementię: seueritatis index. Proinde quum seuerum ac tristem significam⁹: tetrica fronte: caperataq; dicim⁹. Plau. Caperata frōs seueritudine A caprinis videlicet cornib⁹ ducta similitudine Rursum quum hilaritatem innuimus. Ex porrecta fronte dicimus. Porrectiore fronte mecum loquaris: id est hilariore.

¶ Adducere supercilium Superciliosus. CCXLVI.

Apud Pliniū statim de superciliis sequit̄ in hūc modum Supercilia homini & pariter: & alterue mobilia. Et in his pars animi Negam⁹: annuim⁹: Hæc maxime indicāt fastus: superbia: aliubi conceptaculum sed hic sedē habet. In corde nascitur hic subit: hic pendet Nihil altius simul abruptiusq; inuenit in corpore: vbi solitaria esset: Hactenus Plinius. Inde attolli superciliū dicim⁹ arrogantiam significantes Adduci: fastidium indicantes Poni supercilium: quū receditur ab arrogātia Et fastosos homines superciliosos appellamus. Simpliciterq; ipsum supercilium pro arrogantia dicunt.

¶ Conniuere. CCXLVII

Methaphora nimis q̄ venusta dicitur: is q' prudēs culpam quā intelli

git: indulgētia tñ quadā ac studio dissimulat. vt parētes ad leuiora q̄dā liberorū vicia cōniuent. Et corrupti iudices in causa cōniuent Hoc significatu non semel apud ciceronem in actionibus occurret.

¶ Bubo arefacto præfractior. Αγαμιπτο ρατοσ βρατου αυου. CCXLVIII

Græcum est adagium in homines obstinatos & præfractos ac difficiles quos vt frangere possis: flectere certe non queas.

¶ Aquam e pumice postulare. CCXLIX.

Est ab alio petere id cuius ipse maxie egeat. Veluti si qs ab indocto doceri ab icōsulto cōsiliū postulet. Plaut⁹ Nā tu aquā e pumice nunc postulas: q ipsius sitiat. idē Pumex nonę̄q est arid⁹: atq hic est senex.

¶ Tibiam tubæ comparas. CCL

αυλορ σαλπιγγι συγκριρεισ. i. fistulam tubę cōparas. quū ex illa cū magnis cōferūtur. Sic canibus catulos similes: sic matrib⁹ hędos: Norā sic paruis cōponere magna solebā cōsimilē fere sensū habet τεττιγι μελιτταρ συγκρι ρεισ. i. cicadę apem cōparas De musicis oratoribusq dispari facultate: cicada namq canora est. quum apes sit mutata.

¶ Claud⁹ loripedē ridet: ęthiopē maur⁹: luscū luscus. CCLI

Quoties id vicij alijs exprobrat quispiā: i quo sit ipse. iuuenalis. Loripedē rect⁹ derideat: æthiopē alb⁹. persi⁹. & lusco q poscit dicere lusce Tametsi non ignoro persium in alium sensum scripsisse.

¶ Dij tibi tuam dent mentem. CCLII.

Imprecatio ē puerbialis in isanos. Mart. Dij mētē tibi dent tuam philene. Ad qđ alludēs Horatius. Quid facias illi: iubeas miserū eē libēter: quatin⁹ id facit. Optam⁹ & meliorē mētē ijs qui nobis parum sani videntur Teren. Mentem meliorem vobis dari.

¶ Sub alia quærcu collige. CCLIII.

αλλην δρυν βαλανιζε i. aliā quercū collige. A priscis vsq seculis repetitum adagiū primit⁹ eni hoies glandibus victitabāt: quas excussis quęrcubus colligebāt Quare si quā arborē iā inanē vidissent: aliā esse excutiēdā quærcū dicebāt Quadrat i eos q iprobe nimisq sæpe ab eodem vel beneficium vel officium petunt.

¶ Strennuos equos non esse opere defatigandos. CCLIIII.

Neotericū apud nostrates puerbiū: quo monemur: vt amicis spon

taneis & obsequendum paratis modeste verecundeq; vtamur.

¶ Polypi mentem habe. CCLV.

πολύποδος νόον ἴσχε hoc est polypi mentem habe. id est p loco ac tempore alios atq; alios mores tibi sume. A piscis huius proprietate tractum adagium: que Plinius ad loci similitudinem colorē mutare dicit maximeq; in metu. Id quod diuus paulus obseruauit: q omnia factus est omnibus. Hanc sententiam Chrysalus in bacchidibus Plautinis mire expressit Nullus inquit frugi esse potest homo nisi qui & bene & male facere tenet. Improbus cum improbis sit: harpaget: furibus furetur quod queat Versipellem frugi conuenit esse hominem: pectus cui sapit. Bonus sit bonis: malus sit malis. vtcunq; res sit: ita animum habeat.

¶ Genio sinistro. CCLVI.

Dijs iratis: Genio sinistro inueniuntur pro eo quod est infeliciter Adest enim vnicuiq; nostrum Genius bonus & idem malus.

¶ Dextro Hercule. CCLVII.

In eos conuenit qui in accumulandis opibus sunt bene fortunati. Nā herculem moriturum dixisse ferunt: si quis sibi bonorum suorum decimam partem consecrasset: eum diuitem futurum Horatius dives amico: Hercule Persius. O si ratris crepet argenti mihi seria: dextro hercule.

¶ Mouere bilem: facere stomachum. CCLVIII.

Vtrūq; vsitatissimum: pro eo quod est ad iram prouocare.

¶ Sonat vitium percussa: maligno respondit viridi percussa fidelia limo. CCLIX.

Apud Persium est prouerbialis haud dubie metaphora Dici potest i eos qui rogati stulte respondent: quorūq; oratio inscitiam ipsorū stultitiamq; prodit.

¶ Apud populum phaleras: ego te intus & in cute noui. CCLX.

Hunc Persianum versiculū prouerbij vice Hieronymus sub inde vsurpat Competit in eos qui sese apud imperitos iactitant: quum doctos nihil fallant.

¶ Thita præfigere. CCXLI

Apud Persiū est: pro eo quod est damnare Et potia est vicio nigrum prefigere thita. A vetusto Indiciorum more translatum est: in quo iu

dices ſinguli ſingulas ſortes in vrnulam mittebãt Eratoſthita dãnationis ſignum kappa abſolutionis Lauda ampliationis.

¶ Metus ſine metu. CCLXII

ακεσσαεσσ id eſt timor ſine timore Græcũ eſt: dicitur i eos. q illicti ment. vbi nulla eſt timendi cauſa. Simile apud platonem vmbram ſuam metuere.

¶ Cornix ſcorpium. Leonem pugnis. CCLXIII.

κορωνη τον σκορπιον i. cornix ſcorpiũ. Metaphora eſt cũ eclipſi deeſt rapuit: aut comedit Quadrat in eos: q ſic quẽpiã ſędunt: aut perdũt: vt ſibi quoq; ſit pereũdũ: aut eũ efficiũt cõtumelia a quo tantum dẽ mali: aut etiã ãpli⁹ ſint recepturi. Nec diſſimile eſt illud plautinum Calidũ hodie prãdiũ comediſti. i feciſti: qđ tibi magno malo futurum eſt. Cõſimilẽ fere ſenſum habet. λεοντα ραι σαστεις. i. leonẽ pungis in eum qui eos prouocat: quibus irritatis continuo ſit pereundum. Veluti ſi quis tyrannum aut potentem laceſſat.

¶ Ede Helleborum. CCLXIIII

Anticyras nauigare & porco expiarí: autẽ helleborũ edere iubemus quos inſanos eẽ ſignificam⁹: propterea q in anticyris inſulis naſcatur hęc herba: qua cerebrũ purgari cõſtat plaut⁹ inſanũ porcũ ſyncetum & ſacrũ immolare iubet. Horatius: Nauiget Anticyras. Idem Si trib⁹ Anticyris caput inſanabile nunq; Tenori Licino commiſerit. perſius anticyras melior ſorbere meracas plautus non poteſt hæc tres triũ iugerum Helleboro obtinerier.

¶ Hede naſturtium. CCLXV.

εσθι εκαρδαμον. hoc eſt ede Naſturtium Adagium grecũ in homines torpentes: ignauos: ſecordes Naſturtium eſt herba vt auctor eſt plinius lib. xx. Animum excitat: exacuitq; mẽtem: veluti Erucavenerem quidem acuit: ſed mentem hebetat.

¶ Quantum non Miluus oberret. CCLXVI

In hominẽ immodice locupletẽ dicitur: cui tantũ ſit agroꝝ q̃tũ nõ miluus perpetuo volatu peruolet perſi⁹. diues erat curib⁹ q̃tũ nõ miluus oberret. iuuenalis. Tot miluis intra paſcua laſſis.

¶ Cædimus inq; vicem prebemus cura flagellis. CCLXVII

A ſagittaria pugna ſumpta metaphora puerbialis dici poteſt in eos qui aliena inſectantur vicia: ſua non videntes: quibus viciſſim hoc

euenit vt ipſorum vitia rurſus alii reprehẽdant. Hora. Cędim⁹ & toti/dem plagis cõſumim⁹ hoſtẽ. i. carpem⁹ alios ab aliis viciſſim carpẽdi

¶ Tuo te pede metite. Tecum habita. CCLXVIII.

Apud Horatiũ ẽ in ſermonib⁹. Quo adagio monemur: ne qs ſe dilatet vltra conditionẽ ſuã: neue ſeipſum exaſſẽtatorũ laudib⁹ aut vulgi opinione aut fortune fauore, verũ animi virtutibus extimet Nec mi⁹ grauiter dixit perci⁹ Tecũ habita itavt noris q̃ ſit tibi curta ſupellex

Bullatę nugę. CCLXIX

Res futiles nulliſq; frugis: q̃ peride tamẽ vt magnũ qddã vẽtoſa oratione efferuntur: bullatę nugę dicũtur veluti concionatores quidam imperiti quũ mere nugas blatterẽt: vocis tñ ac geſtus tanta mageſtate ꝓferunt: ac ſi eas nõ in ſuis ſũ mulis ſed i tertio celo cũ paulo didiciſſent Horatius orationẽ ambitioſo verborũ apparatu cõſtructam verum mihi nugis pagina turgeſcat.

¶ Aceto perfunde. CCLXX.

Eſt quempiam mordatiore conuitio tãgere. Hora Græcus poſtquã eſt Italo perfuſus aceto Perſius exclamat.

¶ Sambucam citius Caloni aptaueris alto. CCLXXI.

Prouerbialis eſt verſus apud perſium: a militari re ducẽ⁹. Nã Sambuca machia eſt bellica: q̃ non niſi ſũma arte torq̃retur. At caligũ pugnã rudes vllo modo geſtitat. Idem eſt ſenſus ac ſi dicas. Ex boue potiꝰ funabulũ: quã ex hoc ſtolidiſſimo ſene doctũ philoſophũ feceris Nec ꝓ male coherebat ſi ſambucã ꝓ organo mùlico: & calorem pro hoie ruſticano acceperis: vtrumq; enĩ nomẽ pro vtroq; poſitũ inuenitur.

Creta notare Carbone notare CCLXXII.

Que ꝓbamus ea veluti alba feliciaq; creta notamus q̃ dãnamus carbone tanq̃ atra & i ꝓbanda ſignificam⁹ perſius Queq; ſequẽda forẽt & q̃ vitẽda vicicim Illa prius creta mox hec carbone notaſti. Hor. in ſer. Quorſum habeant ſani an creta an carbone notandi.

¶ Edentulus inuidet dentato. Talpa caprearum contẽnit oculos. CCLXXIII.

Eruditiſſime illã epiſtolã quã ad magnum oratorem ſcripſit Hieronimus lepido prouerbio clauſit. Cui quęſo inquit vt ſuades: ne⁊ eſcenti

um dentius edentulus inuideat & oculos caprearum talpa contēnat i. ne alijs iuideat: quod ipse nequit assequi Sic enim fere est hominum ngenium vt quisq; laudet: quantum se assequi posse sperat Si quid supra vires suas senserint: id negant disci oportere.

¶ Tota erras via Toto errauit cœlo. CCLXXIIII

Quoties quēpiā vehemēter errare significam⁹ tota via toto ve cœlo errare dicimus. Teren. i Eu. tota erra s via Consimile ē huic qd' apd' Macrobium i Satu iij. didicit Euangelus. Nunq̄ ne tibi prętextate euenit in mentē: toto aiūt cœlo errasse Vergiliū. Quodqdem posterius mirum ni vel a phæthontis vel a cereris fabula sumptum est.

¶ E quis albis pręcedere. CCLXXV

Vbi quem alius lōge quapiā in re superiorē esse longoq; interuallo anteire significabāt: eum albis equis pręcurrere dicebant vel ꝙ antiquitus albi equi nobiliores & ad cursum meliores habebantur: vel quod triumphantes: hoc est hostiū victores equis albis victorētur. Hor. de Persio quodam Durus homo atq; odio qui Possit vicere regē. Confidens tumidusq; adeo sermonis amari Sisennas barros vt equis præcurreret albis. Erāt autē Sisenna & Barrus homines īsignita maledicentia. Etiam Acron barros legit: vt sit epitheton Neq; dissimile est Plautinum illud in Asinaria Nā si huic occasioni tēpus sese subterdux erit: nunq̄ ędepol albis quadrigis indipiscet postea. Idem ī Aulularia Quod iubeat: citis quadrigis properet persequi: Et alias aliquoties hac ranslatione Plautus vtitur. Tametsi Horatianū illud nō tā a triūpho: q̄ equestri certamine mutuatū videtur: vt albos equos fœlices & fortunatos intelligamus.

¶ Vbi nō sis qui fueris nō est quur velis viuere. CCLXXVI.

Ex epl'a Ciceronis ad Mariū: vbi sentētia hęc noiati etiā ꝓ ꝓuerbio posita est: vetus est īquit vbi nō sis qui fueris: nō esse quur velis viuere ī Tolerabilius est veliter ignotos exulare: q̄ ī ea rep. contēptum honoresq; spoliatū manere: i qua aliquādo summa cū dignitate vixeris.

¶ Plautina eloquentia Atticus læpos. CCLXXVII.

Adeo Plautinis comœdijs delectata est autiquitas etiā si non probat Horatius: vt Plautina eloquentia non secus q̄ Attici salis musarumq; eloquium in prouerbiū abierit: Hieronymus ad Panimachium. Hęc est inquit Plautina eloquentia: hic lepos Atticus & musarum: vt dicit

eloquio comparandus Quoq; illud musarum eloquium ad. M. Varronis de Plauto elogium respicit: qui dixit musas si latine loqui voluissent. plautino more fuisse loquuturas.

¶ Bos lassus fortius figit pedem. CCLXXVIII.

Isto adagio vsus est idem Hieronimus ad Augustinum: eum deterrens ne iuuenis senem ꝓuocet: propterea ꝙ tardius quidem ad pugnam excitantur senes: verum acrius sæuiunt: vbi irritati conculcauerint Hieronimi hęc sunt verba. Memento Daretis & Entelli: & vulgaris pronerbij: ꝙ bos lassus fortius figat pedem. A veteri triturę more ductum est: id enim circunactis supra manipulos curribus grana excutiebantur: partim a rotis ipsis: partim taurorum vngulis. Monitorium ne quando eos improbo prouocemus qui ad irascendum sunt lentiores: huiusmodi enim semel irritati placari fere non possunt. Fuor namq; fit læsa sæpius patientia.

¶ Pernebulam. Per caliginem. Per somnium. CCLXXIX

Per nebulā scire: per nebulā recordari: Pernebulā intelligere pro eo qd' est leuiter atq; obscure vixq; recordari aut scire apd' Plautū aliquoties inuenitur. Eodē in sensu Hieronymus persōnū recordari dixit vt q̄ puelluli admodū fecimus ea senes tñ nōnūq̄ recordamur sed pernebulā & tanq̄ per somnū. Per caliginem eodē in sensu inuenitur.

¶ Qui vestitu ac creta sese occultant. CCLXXX

Euclio in Au. apud plautū de furacib⁹ loquēs: qui vestitu tātū ac vultu perinde se gerant: ac si ꝓbi essent. Qui vestitu inquit & creta occultāt sese atq; sedent quasi sint frugi Quod in eos competit: qui introrsus turpes: summa sunt nequicq̄ pelle decori.

¶ In vado est omnis res. CCLXXXI

Id est extra periculū. Terē. Oīs res in vado est. Plaut⁹ ī Aul. Hęc propemodū iam esse in vado salutis res videtur. a transmittentib⁹ amnē aut certe a nauigantibus translatum. Nec lōge ab illo diuersum illud Eiusdem Terentij in andria. Ego in portu nauigo. i. meo sine periculo res geritur. Nunc huius inquit periculo fit: ego in portu nauigo.

¶ Oēs sibi meli⁹ eē malūt: q̄ alteri: & alia eodē in sensu. CCLXXXII

In eadē est fabula: Verū illud verbū est: vulgo quod dici solet: oēs sibi melius male: q̄ alteri Ad idem facit Plautinū illud Tunica pallio propior est Terentius alibi Heus tu egomet mihi sum proximus. Quod

adagium ſic accipiamus: vt intelligamus: nō moneri quid factu ſit optimum ſed quod vulgo fieri ſolet: reprehendi.

¶ Quādo id fieri non poteſt quod vis: id velis quod poſſis. cclxxxiii.
Sententia tum moralis: tum venuſtiſſima cōuerſione facta amenior: Cuiſmodi eſt illa Laberiana Feras non culpes: quod mutari non poteſt. Facile quum valemus recta conſilia egrotis damus.

¶ Tu ſi hic ſis aliter ſentias. cclxxxiiii.
Ab adoleſcente non admodum cordato dicta grauiſſima ſententia: Quo ſignificatum eſt longe procliuius eſſe aliis bene percipere quē ipſum bene facere. Si quidem qui precipiunt: facile quid rectum ſit perſpiciunt quippe qui vocent affectibus quibus illis prepediuntur.

¶ Monſtrum alere. cclxxxv.
Eſt mali quippiam ac fedum occultum habere Vtemur hoc adagio quoties ſubeſſe fraudis aliquid aut mali occulti ſuſpicabimur Vt adoleſcens ille idcirco ſe repudiatum repeti ad affinitatem diuinabat: repudiens petor Quamobrem: niſi id eſt quid ſuſpicor: ailquid monſtri aiunt: ea quoniam nemini obtrudi poteſt itur ad me.

¶ Bona verba queſo. cclxxxvi
Abominantis eſt ſermo: non irridentis vbi quis verba male ominata pronunciaſſe videtur. Teren. Bona verba queſo: id quod eſt donatus annotauit. Cice. De Socrate bona verba queſo. Perinde ac ſi diceret: De ſocrate abſit vt vera ſint que dixiſti. Et apud platonem lib. de Rep. id eſt Sophocles iam ſenex interrogatus: nū feminis & etiā dum vteretur Bona verba queſo o amice libentiſſime hæc tanq̄ furioſum ageſtantq; hominum effugi.

¶ In portu impingere. cclxxxvij
Et apud Fabium eſt & apud Hieronymum: pro eo quod eſt ſtatim in ipſo operis ingreſſu ac limine peccare. A nauigatione tranſſumptum

¶ Claudi more pilam tenere. cclxxxviii.
Eſt nihil ipſum ex ſe inuenire aut eripere ſed q̄tum a preceptoribus traditur: id ſiue doctum ſit ſiue indoctum tenere ac ſequi Cicero contra piſonem Græcus Primum diſtinguere illa atq; diuidere quemadmodum dicerentur Iſte claudus (quō aiunt) pilam retinere: quid acceperat teſtificari.

¶ Manſum in os inſerere ſiue præmandere. cclxxxix.

Eſt rem quãpiam nimis enucleate nimiſq; fruſtulatim tradere in precipiendo. Quod facere ſolent ii qui auditorum ingeniis diffidũt A nutricibus infantum tranſlatũ: quę pręmã ſum cibũ in os alũni inferunt Cice. in oratore. Manſum vt aiunt in os inſerere.

¶ Bis pueri ſenes. greco prouerbio Δις παιδες οι γερον τες. CCXC.

Hunc titulum. M. Varro cuidã Satyræ indidit. Qui tametſi per ſe prouerbii faciẽ habet tamẽ vt magis in credam facit: q̃ idem varro alias non paucas ſatyras prouerbialiter inſcripſit. Velut onos lyras & notis ſeanton & idem alias nonnullas. Cõuenit autẽ in ſenes puerilibus moribus. tanq̃ iterum in puerum reuolutos ſeneca Nõ inquit bis pueri ſumus. vt vulgo dicitur: ſed ſemper. Verum hoc intereſt q̃ maiora nos ludemus.

¶ Dignum propter quod vadimonium deſeratur. CCXCI.

Ita olim loquebãtur. rem maximi momẽti q̃q; citra graue diſpendiũ negligi nõ poſſet ſignificare volẽtes: vadimoniũ enim niſi grauiſſimis de cauſis relinqui nõ cõſueuit. Plin⁹ ſecundus in præfatione naturalis hiſt. Inſcriptiones inquit propter quas vadimonium deſeri poſſit.

¶ Noſtro Marte. CCXCII.

Quoties nullius auxiliis adiuti: noſtro ingenio noſtriſq; viribus rem peragimus noſtro marte peragere dicimus. Cice. off. li. ter. Hãc igitur partem relictã explebim⁹ nullis ad miniculis ſed vt dicit Marte noſtro. Ab imperatoria conſuetudine ſumptum: qui regũ ac ſociorum auxiliaribus copiis adiuti belligerãtur.

Nequicq̃ ſapit qui ſibi nihil ſapit. CCXCIII

Fertur nonullis in ore fuiſſe: id quod nũc omnib⁹ in pectore certe eſt fruſtra ſapere qui ſibi non ſapiat. Eſtq; vt in epiſtolis oſtẽdit. Cicero ex Ennii Medea ſũptum. Is ad Trebatiũ his verbis ſcripſit. Et quando cepi agere Medeã illud ſæpe memẽto Qui ſibi ipſe ſapiens ꝓdeſſe neqt neqcq̃ ſapit. Ea ſententia Græco ſenario ſic effertur. μισωσοφιστροσ σισου χαυτω σοφοσ Oleũ flãmis adiicere. CCXCIIII. Eſt incenſum atq; ardẽtem inſtigare: aut malũ malo addere. Hor. in ſer. Adde poemata nũc: hoc eſt. oleum adde camino. Hieronymus ad Fuſto. Vinum & adoleſcentia duplex eſt incendium voluptatis. Quid oleum flammę adiicimus.

¶Mnnus leuidense. ccxcv.

Cice. i. epl'is fa. orationē qua deiotarū regē defenderat ꝓuerbiali metaphora munus leuidēse vocat: ꝓpterea ꝙ ad eius togulæ similitudinē stilo crassiore atq; inepte cōpositam videri eam vellet Seq; hospiti ob antiquitatem hospitij vel leue munus referre voluisse: cuiusmodi ille munera Ciceroni mittitare consueuerat.

¶Mordere frenum. ccxcvi.

Est seruitutem indigne molesteq; ferre. Decius Brut⁹ ad Cic. li. scd'o. Si frenū momorderis: pereā: si re oēs quotquot sūt conātē loqui ferre poterūt. i. si vel leuiter significaueris te seruitutem non ferre Ab equo ferotiēte translatum. Simile est iactare iugū Iu. Nec iactare iugū vita didice magistra.

¶Suum cuiq; pulchrum. ccxcvii.

Ex hominū ingenijs: sūptū adagiū Sibi enim quisq; placet & sua cuiq; pulchra vidētur: etiam si fœda sūt Potissimū aūt a ꝓcis ductū videt quorum quisq; certati suā spōsā extollere conat: quēadmodū de Tarquiniis legimus vnde Ci. ad Atticū. Suā cuiq; sponsā: mihi meā. suum cuiq; amorem: mihi meū. Idē in Tus. q̄st. lib. v. Suū cuiq; pulchrum est Eādem sententiam Plautus in Sticho venustissime extulit. Suus rex reginę placet. i. suus cuiq; vxori maritus Neq; dissimilis his: non mirū s. Cæcus Cæcam duxit.

¶Cepisse dimidium facti. ccxcviij.

αρη ηχμισυ παντος. Hesiodia est sententia quę iā oli i ꝓuerbiis est. Eam Horatius sic extulit. Dimidium facti qui cœpit habet.

¶Atticus martyr. ccxcix.

Αττικος μαρτυρ. id est Atticus testis simpliciter de veraci: ironii eos demendaci dicitur.

¶Currus bouē trahit. ηαμαζατον βουνελκει ccc.

Quādo p̄postere quippiam fieri significamus veluti si seruus hero p̄cipiat: aut discipulus pręceptorē doceat: aut lepus canem agitet.

¶Hec retia nihil traxerunt. ccci.

αυτη ημυριηθος ουδεν εσπακεν id est retia nihil traxerunt. A piscatoribus translatum in eos: qui frustra quippiam captarunt.

¶ Homo Euripus. cccij.

Ανθρωπος ευριπος id est homo Euripus In mutabiles incõstãtes q; dicitur: ab Euripi maris natura sũptũ: qđ incredibili impetu in singulos dies septies estu mutato defluit: totiens q; refluit.

¶ Rana Seriphia. ccciii.

Plinius naturalis hist. li. viii. ca. lviii. scripsit in Seripho cicadas etiam mutas esse Hic Hermolaus p cicada ranã reposuit addens Stephão auctore Grecis i puerbio fuisse βατραχος σεριφιος. id ẽ rana Seriphia. In homines immodice tacituros.

¶ Bos in lingua Argentanginam patitur. ccciiii.

βους εν τη γλωσσης. id est. Bos i lingua: in eos dici solitũ: qui pecunia corrupti libere loqui nõ valent Simile est illud qđ in demosthenẽ dixit populus argentanginam patitur. Quod autem impriore proverbio bos pro pecunia accipitur: inde est: q apud Athenienses nummismata bouis figuram habebant.

¶ Bos Cyprius cccv

βους κυπριος. id est bos Cypri: i sordidos victuq; imũdo homines dicitur Nã auctore Põpeio i Cypro boues hũano stercore pascũtur.

¶ Ranis propinas. cccvi

βατραχοις προποσεις. id ẽ ranis ppinas. i. ministras iis q ipsi abũ dat Quo prouerbio Hermolaus in quadam ad Picum epistola hunc immodum est usus Picus iste Paruo pedi magnos calceos circunded. t Quid enim tot rhetoricis. aut quid omnino ranis propinat: imo Seriphiis addidi Qua vna in oratione tria attigit adagia Primũ de calceis pede maioribus: alterum de propinante ranis Tertium de Seriphiis ranis Quq hic quidem & alia significatio subesse potest: vt ideo Picum ranis dixerit propinasse. q rhetoricis argumentis eos defenderit: qui Rhetorica non delectantur: nempe ranæ quibus vinum nõ sapiat: tum & Seryphię ranę: homines infaustissimi: quos ab eloquentissimo patrono defendi non conueniebat.

¶ Acanthia cicada. cccvii.

In Aeolia vrbs noie Acanthõ circa quam cicades mutas esse Stephanus est auctor. Inde puerbium ακανθιοστετιξ id ẽ a cant hia Ci

cada. in homines nimium taciturnos.

Rane aquam Cato pinguę. βατραχωυδωρ. γαδητοι στεαρ. cccviii

Quoties id ministratur quo q̃ accipit delectatur maxime: ranę aquã cato seu feli suum datum dicimus.

¶ Malis percutere. βαλλειρμηλοισ. cccix.

Idem est quod muneribus corrũpere A fabula Atalãtæ & Hippomanis sumptum: qui proiectis malis aureis virginem alioqui insuperabilem superauit.

¶ Noctua volauit. γλαυξιπταται. cccx.

Vbi negotium felicius succedit: noctuam volasse dicimus Nam Noctua volans apud Athenienses victorie erat augurium.

¶ Annosam arborem transplantas. cccxi.

γεραρδοιορμεταφυτευειρ id veterem arborem transplantare dicitur is qui iam senem ad nouum vitę institutum vocat. Quod vulgo & hodie dicunt vetulum canem vix loris assuessere Qua in re nos olim multum olei & impensę perdidimus.

¶ Terrę onus. cccxii.

γησβαροσ. i. terrę onus. De hominibus nulli bonę rei vtilibus.

¶ In siluam ligna ferre. cccxiii.

Est eos velle augere eo quo maxime abundãt: Hor. in sermonibus Atq; ergo cum gręcos facerem natus mare citra versiculos vetuit me tali voce Quirinus Post mediam noctem visus: quum somnia vera In syluam non ligna feras.

¶ Tertius Cato Sapientium octauus. cccxiiij

Ironice in hoies tetricos dicitur: quiq; sibi vehementer videntur sapere Iuuenalis Tertius e cœlo cecidit Cato. Nam duos catones Cœlo demissos creditum est: vt bellum in vitiis gererẽt. Hor. Hæc me Stertinius sapientum octauus. Septem enim apud Grecos numerantur sapientes.

¶ Secunda meliora. δευτερωρωραμειρορωρ. id est secũdis melioribus. cccxv.

A ſacra faciẽtibus tranſlatum :q̃ ſacrificiũ iterare cõſueuerũt:ſi qñ prima hoſtia nõ litaſſent. Teſtis cicero lib de diuinatõe ſecũdo. Idẽ monemur hoc Græco prouerbio quod euangelica parabola de amico. q̃ noctu amici pulſauit oſtium actres panes improbe petens accepit.

¶ Eadem penſaberis trutina. cccxvi.

Ea lege tecum agetur:qua tu cum alijs egeris Hor. in ſer. Hac lege i/ trutina ponetur eadem. Idẽ in epiſtolis. Romanis. Romani penſan/ tur eadem ſctiptores trutina. Similis huic euãgelica metaphora Ea/ dem mẽſura qua emetiemini:remetiatur vobis Vtraq; tranſlatio ac commodatiſſima Quin & Perſius Horatium vt ſolet exprimens : ex amenq; inquit improbum in iſta Caſtiges trutina.

¶ Nil intra eſt oleam:nil extra eſt nuce duri. cccxvij

Prouerbialis eſt verſus apud Hora. in ep. in eos : qui manifeſto falſa proferis affirmant:& confeſſa negant. Nam cum huiuſmodi homi/ num genere non eſt diſertandum. Conſtat autem iter ſanos & extra in nuce duri eſſe aliquid & intra oleam.

¶ Ire per extentum funem cccxviij.

Eſt rem perdifficilẽ factu facere: Parum liquet vñ tranſlatũ : etiã ſi A/ croni a funabilis ſumptum videtur : qui per funem protenſum inam/ bulant Hor. Ille per extentũ funẽ mihi poſſe videtur: Ire poæta: meũ qui pectus inaniter angit.

¶ Propria vineta cædere. cccxix.

Dicitur is: qui ſe metipſum ſuoq; carpit ac lacerat Hor. Multa quidem nobis fac[illegible]us mala multa poetæ: vt vineta egomet cedam mea.

¶ Zonam perdidit. cccxx

Caſtrenſe prouerbium. in eos qui nihil habẽt Græca fabula tractum Acroni admonet Porphyrium a militum conſuetudine : qui quicquid in zona ſecum portant Eſt autem apud Hora. in epi. Ibit eo quo vis qui zonam perdidit inquit.

¶ Taurum tollet qui vitulum ſuſtulerit. cccxxi.

Politian⁹ in Miſcellaneis Hinc etiam puto natum prouerbiũ illud vt dicatur poſſe taurum tollere: qui vitulum ſuſtulerit. Refertq; ibidem. Quã vtille verba ex Petronio. Iunonem meam iratam habeã: ſi me vnq̃ meminerim virginem fuiſſe Nam infans cum paribus inquinata ſum :& ſubinde prodeuntibus annis maioribus me pueris applicui:

donec ad hanc ætatem perueni Ex quo sensus prouerbij liquet: vide licet maiora peccaturum qui puer minoribus vicijs assueuerit.

¶ Nartecophori multi Bacchi vero pauci. πολλοι μεν ναρθηκοφοι παυροι λεγεβαγχοι. cccxxij.

Apud Platonem legitur in Phedone: a bacchanalium cerimonijs trāslatum in quibus omnes quidem thyrsos: id est hastas viteas Bacchi insigne gestabant: bacchi tamen omnes erant. Conuenit in eos qui i signe virtutis ac eruditionis habent: neq; doctrinam habentes. Perinde ac si dicas: non omnis theologico pallio insignitus theologus: neq; omnes pilleati litteras sciūt: neq; omnes cucullati monachi suut

¶ Iustitia iustior Libra æquior. cccxxiij.

Δικυαιοτεροσ σταχαρισ Δικησ Δικαιοτεροσ. Vtrumq; de ijs dicitur: quos admodum iustos & æquos significamus.

¶ De pilo pendet. cccxxiiij.

εκτριχοσ κρεμαται: id est ex capilo pendet. De rebus vehementer dubijs & periculosis. Quod verbi vel hodie vulgo nostrati in ore est.

¶ Elupi faucibus erui. cccxxv.

εκ λυκου στομβτοσ αφειλω. De ijs qui preter spem rem propemodum amissam recipiuut. Veluti si nos pecuniam a prefecto littoris Donariensis recepissemus.

¶ Non capit murem Elephantus. cccxxvi

ελεφασ μυρου χαλισκει. id est elephantus murem non capit. id est ij qui magno sunt animo res minutas negligunt.

¶ Elephantum ex musca facis. cccxxvij.

ελεφαντασ εκμιυιεασ ποιεισ. id est elephantos ex muscis facis. Conuenit in eum: qui paruo sermone amplificat. Simile est illud paruo pedi calceos magnos circundare.

¶ De lapide emptus. cccxxviij.

In hominem obscurum vilissimūq; dicitur Nam emptitij serui infimæ notæ erant. Cice. Præter duos de lapide emptos: a preconis lapide sumptum Simillimum est. Græco illi cum sale emptus.

¶ In eadem es naui. cccxxix.

Hoc est in coī periculo. Trāslatum ab his qui eodē nauigio vehuntur ad quos oē periculum cōmuniter pertinet Est apud Ciceronē in epl̄is

¶ Lani sacrificat Proteruiam fecit. cccxxx.

De ijs quoq; dici potest qui edaciores sūt cōuiuæ: qq; e cōuiuio apposito nihil reliqui faciunt. Ex huiusmodi enī sacrigenere. nefas erat qc/ q̄ efferri. Simillimum huic est catonis illud in quēdam qui patrimoniū vniuersum absumpserat: excepta domo vna. quæ incēdio conflagrauit. Hūc hominem Cato proteruiā fecisse dicebat: quos genus sacrificij est ꝯiusmodi. vt reliquias igni absumi sit necesse.

¶ Delphinum cauda alligas.

Δελφιμαπροστο ουραιο μΔεεισ. cccxxxi.

Gręcum adagium In eos qui teneri non queunt. Quod hodieq; vulgo dicitur Anguillam canda tenes.

¶ Inuento vrso vestigia insequeris. Αρκτουπαρουρησται ιχμηζητεισ cccxxxij

Atimidis venatoribus translatum in eos: qui pręsente eo quem debeant vlcisci: alias nugas agunt Simile est illud Platonis in legibus. Decane in lapidem iactum sęuiente: eo qui iecit omisso.

¶ Cocta numerabimus exta. cccxxxiii.

Hoc Diomedes Grammaticꝰ pro prouerbii exemplo posuit. Eiusq; hunc esse sensum scripsit: ex euentu sciemus.

¶ Nescis quid vesper serus vehat. cccxxxiiij

Ex menippeis Satyris M. Varronis liber est teste Gellio Lepidissimꝰ Cui titulus e n scis qd serus vesper vehat: quē prouerbialem esse sicuti sūt pleriq; alij puto nemini dubium videre Quo grauiter monemur ne præsenti prosperitate elati: futuri curam abijciamus.

¶ Ad viuum Summo iure. cccxxxv

Id est ad cutem vsq; ita loquimur nimis exactā rationē significantes. videlicet quum rē nimis acriter vrgemꝰ Thrasymachꝰ apud Platonē Socratem Sycophantē appellat. i calūniatorē ꝙ orationem suam ad nimis arctam rationē exigat: deprauās potiꝰ recte dicta: q̄ in cautiꝰ dicta i meliorem sensum trahens Additq; Quare secūdum exactam rationem. quādo & tu ad viuū resecas: nullꝰ artifex peccat Nec huic dissimile illud apud Ciceronē pro Cecina. Nam cæteri inquit tū ad istam

orationē decurrūt: quū se ī causa putāt habere equū & bonū qd' defē dant: si cōtra: verbis & litteris: & vt dici solet/ sūmo iure cōtēditur, solent eiusmodi iniquitati & boni & equi nomen dignitatēq; opponere Est igitur summo iure contēdere: leges ad viuū & nimis seuerā rationem exigere vnde & illud Summum ius: summa malicia.

¶ Boni ad bonorū conuiuia vel inuocati accedūt Αυτοατοι Δε αγαθ οιαγαωρ επι Δαιτασ ιερται. cccxxxvi.

Grecorū adagiū apud platonem ī cōuiuio vbi socrates Aristodemū ad Agathonis cōuiuiū vna adducēs Sequere me inquit vt ꝓuerbium trāsgrediamur. illud in hūc modū mutātes quod ad bonorum hominū cœnas boni homines etiā non inuitati proficiscuntur.

¶ Canis a Corio nunq̄ absterrebitur vno. cccxxxvii

In Horatianis est sermonibus: in eos qui lucri cupiditate turpitudinē libenter admittunt.

¶ Crescētē tumidis infla sermonibus vtrem. cccxxxviii.

In eadem est Satyra de eo qui per assentationē & falsas laudes stultis animos erigunt.

¶ Cristæ surgunt. cccxxxix.

In eos dicitur qui sibi stulte placent: seq; ipsos mirātur Ab auibus tractum. Iuuena. Quid apertius: & tamen illi Surgebant cristæ.

¶ Subsidunt pennę. cccxl.

De ijs dicitur qui animos demittūt sibiq; placere desinūt A pauonum consuetudine ductum. Iuuena vt tamen omnes subsidant pennę.

Gygis anulus. γυγου Δγκτυιοσα cccxli

A Gyge illo quē Glauco apud Platonē secundū de rep. li. fingit ductū ꝓuerbiū: in eos. qui miris machinis & occultis dolis rem conficiunt.

¶ Aduce muliere ducitur mulier γυρηστρατηγεικαι γυρηστρατευετε. cccxlij.

Grecum adagium in meticulosos.

¶ Tam nudus q̄ ex matre. cccxliij.

γυμνοσ ωσεκμητροσ. nudus vt ex matre: de vehementer egēte dicitur.

¶ Anus vulpes nō capitur. γραυσαλωπηξ ου χαλισκεται. cccxliiij.

In longo rerum vsu callidos Græci dicebant: aut in eos qui munerib⁹ corrumpi non possunt.

¶ Iouis cerebrum. Διοσ εγεκεφαλοσ. cccxlv.

In eos dicebatur qui genialiter viuerent: ꝓpterea q̄ apud Persas laute sumptuoseq; epulæ Iouis cerebrum vocarentur.

¶ Rusticanum oratorem ne contemnas. Αγκρικου μη ηαταφρονει ρητοροσ. cccxlvi

Id est hominem q̄uis inferiore fortuna ne despicias. Græcum & hoc.

¶ In tenebris saltas. εν σκοτω ορχεισθαι. cccxlvij

Id est sine teste laboras.

¶ Sibi canere. cccxlviij.

Est ad suam voluptatem non aliorum iudicium quippiam facere. Hieronymus dignus qui sibi tantum canat & musis Et in platonis conuiuio tibicina sibi iubetur canere.

¶ Aestate vestem deteris ετ θενει τηνχλαινον/ κατατ ιβεισ. cccxlix

In stulte profusos dictum: qui sine causa prodigunt: atq; ibi vbi sumptu opus egent.

¶ In triujo sinu. εν τριοδω ειμι. cccl.

In perplexos conuenit & dubitantes quid potissimum sit agendum.

¶ Mercurius non doctus ερμησ αμυτοσ. cccli.

Contumeliosum adagium in eos: qui experientia rerum non eruditione sapiunt. Simile Horatianum illud de Ofello Rusticus a normis sapiens. Crassaq; minerua doctus.

¶ Dormiens rete cepit. ευδοντι κυρτοσ αιρει ccclij.

A piscatoribus translatum: quibus & dormientibus retia pisces capiunt. Competit in eum cui res stulte instituta bene tamen vertit cui vecitra operam boni quippiam obuenit.

¶ Cothurno instabilior. ευμεταβολοτεροσ εο θορνου cccliij.

In hominem lubrica ancipitiq; fide dicitur. Nam Cothurnus calciamenti genus est vtrilibet pedi conueniens.

¶ In vino veritas. cccliiij.
ερ οι ρωα Δηθ εια vinum enim cuiusq; ingenium acuit Alcibiades in Symposio Platonis. Quæ vero sequuntur: non prius audietis: quã prouerbium illud recensuerim Vinum & cum pueritia & sine pueritia esse veridicum.

¶ Ab asino lanam. Απο ορουποκοσ. ccclv.
Simile est plautino illi. Epunice aquam postulas. Neq; enim est ab asino lana expectanda.

¶ Spartano liberior ελευθεριοτερσ παρτηρ. ccclvi.
Spartani enim generoso minimeq; seruili ingenio fuisse perhibentur

¶ Ventus neq; nauigare sinit: neq; manere. ερθουτε αρεμοσ ομτεμιμρειρεα ccclvij.
Eundem habet sensum cum Terentiano illo auribus lupum tenes.

¶ Iuppiter absq; filijs. ξευσ αγοροσ. ccclviij.
De inopinabilia incredibiliaq; dicentibus Simile est oratiano iui Nil extra est oleam: nil intra est in nuce duri.

¶ Olle amicitia. ξητηχυτραφιλια. ccclix.
De his dici solitum: qui ventris causa fiunt amici quos mensæ amicos sapiens quidam appellat

¶ Doliaris vita. ξωη πιθου. ccclx
Est vita frugalis minimeq; ambitiosa A Dyogenis dolio sumptum a dag um.

¶ De gustu iudicare. εκγευματοσ γιυωσκειρ ccclxi.
Ex leuicula re. maiorum coniecturam facere.

¶ Vel ter sex vel tres taxilli. ccclxij.
ητρισ εξη τρεικ κυβοι. i. vel ter sex: vel tres taxilli Ab ijs dici solitum qui extrema volũt experiri: vt aut oĩa vincant: aut admittant oĩa inter sex taxillis summa victoria consistebat: in tribus nulla.

¶ Sylosontis chlamys. ησυλωσ ορτοσ χλαμυσ. ccclxiij.
De veste ambitiosa dicebatur Sylon enim Dario priuato adhuc vestem quandam precio inestimabili donarat. cuius muneris memor creatus lex illum ab exilio restituit.

¶ Equus me portat: rex alit. ccclxiiij

ιππος μεφερει: βασιλευς μετεφε. i. equ⁹ me portat: rex me alit Græcũ adagiũ q alieno sumptu molliter & magnifice viuũt Q d' a milite quodã Philippi regis natũ ferũt: qui a matre monitus vt missionẽ peteret: hũc in modum responderit Idẽ horatius. Aristippo tribuit in epl'is Rectius hoc & splendidius multo est: equ⁹ vt me Portet alat rex. Quo in loco Acron prouerbijs eius admonet.

¶ Corcorus in lachanis. Graculus inter musas. Anser inter holores. ccclxv.

κορκοσεν λαχανοισ. i. corcorus inter olera. In eos dici solitũ qui quũ infimę sint cõditiõis: maxis tñ ęquari volũt. Est eni Corcor⁹ apd' pliniũ oleris genus vilissimum. Nec huic dissimile Graculus inter musas Et Vergilianum illud Anser inter holores.

¶ Aderit Temessęus Genius. παρησται τεμεσσειος δαιλων. ccclxvi.

Refert. pausanias in Eliacis Temessę comitẽ cõueniendũ Vlyssis ob virginẽ cõstupratã occisũ: atq; ob id laruas ei⁹ nisi placarent / quotannis oblata virgĩe grassari solitas ac perniciẽ adferre oi ætati ac sexui Isq; Genius ei⁹ loci credit⁹ est: Hũc Euthymus pictes. i. pugil Temessã reuersus cõpescuit virgine quã dęuouerat: liberata: atq; i matrimoniũ accepta. De eodẽ ita meminit Elianus Euthym⁹ inquit Locr⁹ ex Italia pictes Incitus & robore insigni fuit lapidẽ gestabat ingenti magnitudine: qui locris oñdit: & Tęmeseũ heroa qd' cuiq; per vim abstulerat reddere cœgit Etiã cũ fœnore: vt inde natum sit adagiũ ijs qui sordidos & iniustos quęstus faciũt affore Temesseũ Geniũ. i. dependenda cum fœnore quæ præter ius abstulerint.

¶ In lenticula vnguentum. ccclxvij

Apud. A. Geliũ li. xiii. cap xxvii. deprauate legit hoc adagiũ: puta τοεντητπαρημυθον. i. qd' hũc i modũ emẽdat Hermola⁹ τοεντηφακημυρον. i. in lenticula vnguẽtũ. Est aũt lẽticula legumis gen⁹ lenti per simile: sed diuersũ. Dici cõuenit in eos: q rẽ per se rectã nõ apte neq; in loco agunt. Sic eni Fronto apud Gelliũ videte tñ inquit: ne existimetis sẽper atq; i oĩ loco mortales multos ꝓ multis hoibus esse dicendũ Ne plane fiat Græcũ illud de Varronis satyra prouerbium τοεντηφακημυρον Nisi forte lenticulam pro vasculo malimus accipere: vtrumq; enim ea vox significat.

¶ Inexplebile doliũ Pertusũ doliũ. ἀπληστος πιθος. cccLxviij.
Vtrũq; a Belidũ puellarũ supplicio tractũ Prius inauidos & rapaces dr̃: Posterius in obliuiosos: quibus quicq̃d eruditionis infunditur protinus effluit. Ab eadẽ fabula ductũ & illud q̃d hodieq; vulgo perseuerat. Cribro aquas haurire. Plato. de rep. li. ij. Iniustos cœno quodam apud inferos obruunt: & aquam cribro ferre cogunt.

¶ Odi memorem compotorem. ccclxix.
Hanc sñiam quoniã Epigrãmaticus poeta Grecis verbis carmini iseruit nõ dubitandũ arbitror: quin fuerit prouerbialis Inseruit eodẽ mõ Pythagoricũ illud Cãdide κοινα φιλων sunt hæc tua cãdide παντα. Et Iuuenalis Apollinis oraculũ intexuit: E celo descendit γνωθι σεαυτον. Martialis epigrãma notissimum est in ꝓcillũ: q inter pocula iussus postridie cenatũ venire. venit sero: perinde ac si inter vina dicta pondus habere debeant. Id epigramma hoc versu clauditur. μισω μνημονα συμποταν. Procylle. id est odi memorem compotorem procille.

¶ Aenigma Sphingis: Oedipo propositum. ccclxx.
Quis est: qui primũ quattuor pedibus: mox duobus: demum tribus ingreditur? Homo. Is enim puer manibus quoq; nititur vt se erigat deinde duobus pedibus se sustinet: donec decrepita etas tertium pedẽ addat: id est bacillum.

¶ Contra retiarum ferula. ccclxxi
Do. Calderinus ꝓuerbiũ fuisse admonet: in eos qui infirmo ꝑsidio: cõtra maxime instructũ pugnarẽt. Quod si verũ est: simile huic fuerit illud Leonẽ festuca conaris occidere: Q;q̃ idem paulopost alio delabitur: gladiatores olim si minus placuissent Ferula cæsos eiici solitos Martialis in Epistola hæc sunt: Deniq; videas an te delectet contra retiarium ferula: id est an id faciendum tibi putes: quod nemo nõ dãnet: exhilet.

¶ Patres nostri comederunt vuam acerbam. ccclxxij.
Est in ꝓpheticis litteris hebraicũ adagiũ huiusmodi Patres nostri comederunt vuã acerbam: & dẽtes nostri obstupuerunt Quo licebit vti quotiẽs significare valemus: alium innoxia esse: & aliũ pœnas pẽdere. Expetitur enĩ nõnunq̃ suppliciũ non ab ijs q nos leserunt: sed ijs q referire nequeant. Eandem habet sententiam quod vulgo iactatur iusculam plerũq; luere: si quid scropha mater peccauit.

¶In expuentem recidit: quod in cœlū expuitur. εισ τορουρα ρορ τοξευειρ. ccclxxiii.
Græcis huiusmodi sententiam prouerbialem fuisse Franciscus Philelphus est auctor. In expuentis os recidere quicquid i cœlum expuitur. Quo verbo monemur: & festiuiter: & grauiter: ne vel superis: vel potentibus maledicamus Huiusmodi enim voces per iugulum fere redire solent. Neq̧ tutum est eos contumelia prouocare qui possunt nutu perdere.

¶Scindere glaciem. ccclxxiiij.
Apud eundem est pro eo quod est in nondum tentata viam aperire. A nauiculariis translatum: quorum vnus aliquis ceteris audacior per glacie concretum amnem nanim primus agere consueuit.

¶Manum de tabula. ccclxxv.
Illud autem quod est in Ciceronis epistolis heus tu manum de tabula: magister ad est citius q̄ putaramus. prouerbiale fuisse dubitandū non est: verum quem habeat sensum. aut vnde sit sumptum: parum liquet Tametsi e scholis mihi quidem natum videtur a pueris qui declamationem reddituri præceptoris interuētum metuūt: ne tum scribentes adhuc opprimantur: quum iam debeant ad recitandum. esse parati.

¶Nihil cotio est. ccclxxvi.
De iis qui in posterum pollicentur: nihil autem donant in præsenti. Plautus. Vetus est nihil cotio est. Quid autem sit cotio Gellius exponit. Nam veteres preuulgate Cotionem dixere Adulatorem

¶Transuersum vnguem. Latum digitum. ccclxxvii.
Legitur in epistolis Cic. etiam hoc. Vrge igitur transuersum vnguem (quod aiunt) a salo: quod quidem parum a nobis legentib⁹ intelligi non est mirum: quando ipse qui scripsit intelligi nisi ab vno noluit. Illud nemo nescit: q̄ minimum spacium digito prouerbialiter significari solere vt apud Ciceronem verrem Digitum non discedebant. Et i Aulularia Plautinus Euchio. Si tu hercle ex istoc loco digitum transuersum aut vnguem latum excesseris qui sermo a Fabris translatus videtur quos opera sua digitis latis metiri notissimū est. vt iugerum mensores pedibus metiuntur.

¶Scyllam defugiens in charibdim incidi. ccclxxviii.
Notissimum adagium quo notatur eorum imprudentia qui in vtranuis partem nimis sunt vehementes: sic aliud malum fugientes: vt in

aliud grauius incidant: vt ſi quis metuēs ne ꝓdigus habeatur ſordi/ di hominis notam veniat. Horatius. Nā fruſtra vicīū vitaueris illud: ſi te alio prauū detorſeris Quadrat item in eos: quidū hoc infortunīū vitare ſtudēt: in illud deuoluntur. Trāſlatum eſt ꝓuerbiū a nauiganti bus: qui dū icauti ſcopulum defugiūt. in Charibdim abripiūtur. Eſt enim vtrūq; marinum periculū: verū alterū ab altero diuerſū Quippe Scylla quoniam extat naui elidit Charybdis immenſa altitudine ab re ſorbet.

¶ Iungere vulpes Mulgere hircos. cccl xxix.

Quod eſt apud Vergiliū i Tyriſide Atq; idēiūgat vulpes & mulgeat hircos Paſtorib⁹ i ꝓuerbio olim fuiſſe videri poteſt Nā tus ſapit haud vrbē Dici cōuenit in eos qui inſanum quippiā acvehemēter abſurdū moliūtur. Preceſſerat en i Qui Bauiū nō odit: amet tua carmīa Mœ/ ui Quū vtrūq; inſanū ſit: vel Bauiū mirari: vel Mœuio delectari Tan/ tūdem item habet inſanie vel vulpes taurorū i morē aratro ſubiūge vel ex hirco lac velle opprimere.

¶ Caligare in ſole. cccl xxx.

Apud Fabium legitur. Quadrat rectiſſime in eos qui ingenii vitio in reb⁹ clariſſimis perinde vt in difficillimis cęcutiunt vt ij quib⁹ Ciceronis oratio tenebricoſa videri ſolet. q; ex auctoribus vt quiſq; ſcripſit optime: ita intelligūt minime: & in libris tenebras eſſe cauſātur: quū ipſi i oculis tenebras ſecū ferāt: vt nihil illis nō obſcurum eſſe poſſit. A cęcis ductum eſt: aut certe a Noctuis aut denīq; a luſciosis quorum oculis lumen ipſum ſolis pro tenebris eſt Etenim quibus id vicij eſt plus noctu q̄ luce vident.

¶ Balbus balbum rectius intelligit. cccl xxxi.

Hieronymus in epiſtola ad Dōnionem huiuſmodi dicterio monachi cuiuſdam ſtultitiā tāgit: haud ſcio feſtiu⁹ ne anacriue Et idcirco iquit ſe eruditū putat: quia Iouinianū ſolus intelligit Eſt quippe ꝓuerbiū Balbum melius Balbi verba cognoſcere. Iouiniani vero ſtilū portentoſum atq; obſcurum idē Hieronym⁹ miris ſalibus deridet: in præfatione librorū quib⁹ illius errorē coarguit Id autem ꝓuerbii ex ipa natura ſumptum fuiſſe nemo nō videt. Cōpetit in eos qui indocte docti pręter indoctorum libros nihil intelligunt.

¶ Camelum ſaltare. cccl xxxii

Quoties quippiam vehementer abſurde & inuita Minerua Cōtraq;

deor⁹ fieri ſignificam⁹ dicimus Camelũ ſaltare Veluti ſi quis natura ſeuerus ac ſerius: legans ac feſtiuus haberi affectet Eſt apud diuum Hieronimũ. Riſim⁹ inqt in te iuxta vetus ꝓuerbium camelũ ſaltantẽ

¶ Vt Canis e nilo ccclxxxiii

Hoc adagiũ ex eo apophthegmate natũ apparet cui⁹ meminit Macrobi⁹ i prio Saturnaliũ. i. huiuſmodi p⁹ fugã Mutinẽſem q̃rentib⁹ quid ageret Anthonius quidã familiaris eius rñdit Q d' canis in ægipto: bibit: & fugit Nã in illis regionibus conſtat canes raptu crocodilorum exterritos bibere: et fugere Eo hunc in modum vti licebit: vt ſi quẽ poeticã curſim & leuiter attigiſſe ſignificemus: eum olim e poetis hauſiſſe dicamus: ſed ita vt canes e Nilo.

¶ Herbam dare vel porrigere ccclxxxiiij

Pro eo qd' eſt ſe victum & alterum victorẽ agnoſcere: paſſim apd' auctores occurrit Trãſlatum ẽ a cõſuetudine militari Antiq̃tus enĩ ſum mũ erat victorie argumẽtum: ſi vict⁹ victori herbam porrexiſſet: tanq̃ ipſa etiam terra atq; altrice humo ſe cedere ſignificans.

¶ Dare manus ccclxxxv

Et hoc militare ꝓuerbiũ eſt Nam q̃ ſe victori dedunt vltro man⁹ ad vincula offerunt Horatius in odis. Iãiam efficacido manus ſcientię.

¶ Haſtã abijcere in harenã deſcẽdere Harena cedere ccclxxxvi

Apud Ciceronẽ eſt in oratiõe ꝓ Murena: pro eo qd' eſt cauſe diffidere: & cõtẽtionẽ relinquere In harenã deſcẽdere pro eo qd' eſt certamẽ ĩire. Harena cedere: ꝓ eo qd' eſt certamẽ relinquere: vtrũq; adagium noti⁹ eſt q̃ vtrinculcari debeat: vtrumq; a gladiatoribus acceptum.

In tua ipſius te Harena ſupero ccclxxxvii.

Hoc eſt in tua ipſius arte ac ſtudio Veluti ſi medicus cõtra theologũ de theologia diſputans eum vinceret. Politianus Et eos in ipſorum (quod dici ſolet) harena ſuperabant.

¶ Amor nullo magis emitur q̃ ſeipſo ccclxxxviii.

Sñia eſt nõ min⁹ lepida q̃ moralis. Seneca amatorũ efficaciſſimũ oñ dẽs vis inqt amari: ama Naſo vt ameris: amabilis eſto.

¶ In amore mutuum nõ reddere turpiſſimũ eſt. ccclxxxix

Vt illa ab emptorib⁹. ita hęc a creditorib⁹ mutuata ſñia in amore mutuũ nõ reddere turpiſſimũ eſt. Nã ĩbñficijs q̃q̃ ſepe fit vt mutuũ red/

dere etiã q velint:non possint:tñ in amore nemo ẽ:q̃ mutuũ reddere nõ q̃at. Vtraq; prouerbij noie a doctissimis auctoribus citata sñia est

¶Si vultur es cadauer expecta. cccxc.

A seneca positũ est:dici solitũ in testamentorũ captatores q nõ aliter q̃ Vultures aliorum morte saginantur In eosdẽ est illud Martialis Cuius Vulturis hoc erit cadauer?

Vltra cornices viuax cccxci.

υπερτασ κορωνασ βεβιωκωσ hoc ẽ vltra cornices vixit Adagiũ ẽ i senem viuacẽ Merula auctor. Est enim cornix auis admodũ viuax. l. itidẽ vt Ceruus: Vnde Satyricus quidã viuacẽ senectam ceruinã appellauit. Mar. Cornicibus oibus superstes. Hor. parẽ Cornicis vetulę temporibus Licen. Est enim &c.

¶Non omnibus dormio. cccxcii.

Cicero epl'ar. li. vii. Olim nõ oibus dormio sicego mi Galle nõ omnib⁹ seruio. Significat cice. vet⁹ illud fuisse: nõ oibus dormio: hoc suum & nouũ Nõ oibus seruio ꝓuerbiũ eẽ. Nõ oibus dormio Festus Põpeius docet Merula translatũ putat a maritis: q vxores q̃stus causa męchis ꝓstituũt. q sõnũ ad simulãt: vt adultero cõcedãt. Iuuenalis. Doctus spectare lacunar: doct⁹ & ad calicẽ vigilanti stertere naso

¶Et nos ferule manũ subduximus cccxciii.

Apte ab his dicitur. q se quoq; p̃ceptorib⁹ vsos: & litteras didicisse significant. Iuuenalis & nos ergo manũ ferule subduximus Hierony. ad Domnionẽ. Et nos didicim⁹ litteras & nos sępe manũ ferulę subduximus. Quã sentẽtiã ꝓuerbialẽ fuisse vt credã: tũ figura ipsa cõmoueor: tum q; Hieronymus ea tam subinde vtitur.

¶Nullus comat⁹ q non idem Cynœdus. cccxciiij

Ουδεισ κομητησ οστισ ουπεραιρεται. hoc ẽ nullus comatus qui nõ idem Cynœdus celebre gręcis fuisse prouerbium Synesius auctor est in eos qui forme sunt studiosiores q̃ virum decet: quiq; muliebri cultu delectantur

¶Nos nostrum onus: vos clitellas. cccxcv.

Pro adagio refert Fabius insti. libro. v obscurius quidẽ aliquãto. Ex vetusto quopiã Apologo natum videtur Is qui quintilianũ emaculat ascripsit eo significari prouerbio neutrã partem absq; onere abiturã

¶Ouum ouo simile:& cętera. Similitudinis adagia. cccxcvi.
Perfectam similitudinē his fere modis ꝓuerbialiter significam⁹. Non tam ouū ouo simile: quod est apd' fabiū. Nō tam lac lacti simile. Non tam aqua aquę similis: quę duo apud Plautum aliquoties inueniūtur Eiusdem farinæ prouerbij loco vsus est Politianus. Et omnino eiusdem/quod dici solet farinæ, hoc est eiusdem generis.

¶Contemptus prouerbia. cccxcvij.
Contēptū ac vilitatē hoc ferme pacto declarabimus Flocci nō facio Nauci non facio. vtrūq; apud Plautū est. Pili nō facio. Catullus Non faciūt pili cohortem Cice. ad fra. Ego eni ne pilo quidē min⁹ te amabo. Huius nō facio. i adelphis. Plau. Vitā tuā viciosa nuce nō emam. Hęc vt prętereūda nō putaui: ita admonuisse satis eē existimo Plautus Homo trioboli pronequissimo ac nullius precij dixit Persius non tressis agaso. Idem Et centum græcos curto centusse licetur.

¶Iterum ad eundem lapidem offendere. cccxcviij.
Gręcū est. Δισπροσταραμτον ποσκρουειν λιθον. Apte trāslatū ꝓ eo quod est Bis eadem in repeccare. Primus eni error vel greco adagio imprudētię cōdonari solet Iteratius veniā nō meretur Horati⁹ eādē sētētiā aliter extulit metaphora a cātore sūpta Et citharedus ridetur: chorda qui semper oberrat eadē. Est igit̄ sepius eadē oberrare corda culpam eandem iterum atq; iterum admittere.

¶Penelopes telam retexere. cccxcix.
Apud Platonē legere memini: ꝓ eo quod est inanē operam sumere. Fertur eni Penelope procos hac cōditione delusisse: vt tum se nupturā ꝓmitteret: vbi telam quātū texebat absoluisset: itaq; c d' interdum texuisset: id noctu solitā retexere. Potest itē nō absurde in eūdē sensū accipi: vt ijs Penelopes telā dicat̄ retexere: qui nouare ac mutare qꝑpiā coeatur in opere optimo: in quo nihil nouari potest: nisi in deteri⁹ Veluti si quis Rhetorices precepta a veteribus absolutissime perscripta suo quodam more scribere denuo tentet.

¶Vmbram suam metuere. την αυτου σκιαν δειμαινειν. cccc
Dicitur js qui sine causa metuit: & ibi pueriliter periculū timet vbi nihil est periculi. Apud Platonem ꝓuerbij loco refertur Cice. ad Fra de cōsulatu petēdo. Aliter vero: quo dij boni splēdore est: Primum nobilitate eadem qua, Catilina: Nō maiore? Nō, Sed virtute, Quāobrē q

manium vmbram suam metuit: hunc negliges quidem. &c.

¶ Manum non vorterim. cccci.

Apud Apuleiũ est in Apologia magicæ pro eo quod est: nihil laboro nihil mea refert veluti si quis dicat: indocti laudẽt an vituperẽt manũ non vorterim. Plautus pro eodem sensuq; deo ꝙ fero dixit.

¶ Pingui Minerua. ccccij.

Aulus Gellius noctium Atticarũ li. xiiij. capite. i. Sed coniectari inquit pauca quędam vt verbo ipsius vtar παραμωρεσερον. i. crassi⁹ & pĩgui Minerua Idem libri secundi capite quinto Hosti eni credo verbum illud & pinguatur αμαθ εσειπε και σαρεστβον. id est ido/ctius rudiusq; quondammodo loquere & aperti⁹ ac clari⁹ fare. Hor. in ser. Rusticus anormis sapiẽs crassaq; Minerua. philosophum significãs rusticius philosophãtem & crassius. legitur itẽ sępicule apud venustos auctores pinguiore formula id est planius atq; intelligibilius. vt faciunt ij qui Aristotelicam disciplinam pueris suo modo suisq; verbis tradunt: vtiq; crassioribus.

¶ Emere malo q̃ rogare. cccciij.

Prouerbialem sermonẽ fuisse cicero ipse testis est: qui eo ĩ verrinis est vsus Eum Apuleius in floridis tanq̃ exponit his verbis. Neq; eni leui mercede emit q precatur: aut paruũ preciũ accipit qui rogat̃: adeo vt oĩa vtẽ silia emere potius velis: q̃ rogare. Porro morem fuisse antiquitus a vicinis rogare supellectilem comodato quã ipse domi nõ haberes ex plauti cum Aulularia: tum rudentibus licet cognoscere.

¶ Vino vendibili suspensa hedera nihil opus. cccciiij.

Emedio sumptũ videtur & recẽtius Hor. eni tẽpestatis vinarijs tabernis huiusmodi signũ prætẽdit̃ Apud Politianũ legit̃. Quã sententiam. Plautus ĩ penulo lepidissimis verbis extulit ĩtendibili merci oportet vltro emptorẽ adducere. Proba merx facile emptorem recipit: tam & si in abstruso sita est. Sensus est verã virtutẽ nõ egere alienis præconijs Ea laudatores egere: quæ per se parum sunt præclara.

¶ Amicitiæ personam oportet detrahi. ccccv.

Apud eũdem legit̃ quo nihil dici potuit venusti⁹ persona nãq; faciẽ homis rep̃sẽtat: at veram tegit: falsã p̃tẽdit. vñ facetissime Cęsarẽ Seneca: vt personã ĩquit q̃ faciẽ malit Emedio qdẽ & hoc sũptũ videt̃: monetq; ĩter amicos nihil esse oportere fictum nihil nõ verũ ac simplex.

¶ In se descendere Manticam in tergo videre. ccccvi.
Persius vt nemo i sese tētat descēdere nemo: Sed p̄cedēti spectat̄ mā tica tergo. Vtrūq; puerbialiter dixit Satyricꝰ poeta: & i sese descēdere .i. propria suaq; vitia ispicere: & māticā i præcedentis tergo spectare p eo qđ est aliena vicia videre. verū illud priꝰ vnde sūptū sit nō satis liquet: nisi forte a fodinis: hoc posterius ex Aesopi phrygis apologo quodam natū fuisse Politianus mōstrauit. In quo scribit singulos ho/mies binas habere māticas alterā ātepectꝰ: alterā a capulis tergoq; ppēdētem. Sed i priorē inqt aliena vicia mittimꝰ. i posteriorē nostra. Eā quę in pectore ē assidue videmus: eam quæ in tergo tametsi mul/to maiorem negligimus tamē: qa nūq̄ videmꝰ Catullꝰ Sed nō videi mus Māticę qđ in tergo ē Horatius Respicere ignoto discet pēdētia tergo. Hieronymus Sed illa est vera iter amicos reprę̄hēsio: si nostra opera nō vidētes aliorū iuxta Persiū māticā cōsideremꝰ Eūdē habet sēsū euāgelicū illud adagiū de trabe & festuca Hieronymus in quēdā alienis vicijs obtractantem: sua dissimulantem Qui per trabem inqt oculi sui: festucam alterius nitatur eruere.

¶ Aethiopem dealbare. ccccvij.
Grecum adagium αἰθίοπα λευκαίνειν. id ē Aethiopē dealbare p eo qđ est: rem fœdā oratiōe vel e speciosā efficere: qđ faciūt ij q ma terias infames declamitāt: aut ea laudāt q̄ vituperio sint dignissima. Aut hoc ipsum aut certe simillimū est illud & græcū Aethiopē lauas. Αἰθίοπα σμήχεις.

¶ Quibus inanem operam significamus. ccccviiij.
Lauare laterem πλίνθον πλύνειν. Arare harenā siue littꝰ Apđ idoneos auctores inueniunt: p eo qđ e: inanem operā sumere Vt item illud Comicum. Actum aiunt ne agas & Plautus rem actā agis. Nu/gas terre. tum apud Comicos persæpe tum apud alios nonnunq̄ p eo quod est nihil agere.

¶ Os sublinere Dare verba Addere manum. ccccix.
Sępicule apud Plautum pro decipere dolis: os nihil pbe sublatum ē Dare verba q decipere notissimū est. Illud insitatum quod est apud plautum in persa. Quid ais crux: stimulorum tritor quomodo me ho/die versauisti: vt me i trichas coniecisti: quomodo de persa manꝰ mi addita est & apud eūdem in penulo Ego faxo posthac dij deeq; cęte ri cōtētiores mage erūt: atq; auidi minus quā scribūt Veneri vt addu/

derit læno manum Etiam si hoc loco adierit scribitur non addiderit.

¶ Vt possumus: quando vt volumus nont licet. ccccx.

ζωμεν γαρωσ ουθελομεν αλλωσ δυναμεθα. id est viuimus non vti volumus: sed vti possumus Ita Terentiana Misis in andria a Critone rogata: ecquam Athenis vitam agerēt: vere cum de seni meretricium questum confitens vt possumus inquit: quando vt volumus non licet.

¶ In astu aliud ex alio malum venit. ccccxi.

In vrbibus bona ingenia ad nequitiam adducuntur: & malum quotidie ex malo propagatur.

¶ Sine capite fabula. ccccxij.

ακεφαλοσ μυφοσ. id est sine capite fabula dicitur sermo lasciuus & impudicus tanq̄ cui venter & nates inhonestæ partes adsint: caput vero minime. Plato. Relinquo inquit sine capite fabulam.

¶ Alius sementem fecit: alius messem. Αλλοιμεν σπειρουσι αλλοι δεαμησονται. ccccxiij.

Græcum est in eos: qui aliena possident. Qui ve ex alienis laboribus sibi gloriam comparant.

¶ Aethiopem lauas. ccccxiiij.

αιθιοπασμιχεισ. id est æthiopem lauas Conuenit in eos qui in anem operam sumant.

¶ Puluerem edis. ccccxv.

κονιν σιτιζεισ. id est puluerem edis. dicitur in edaces plurimiq; cibi homines nihilo tamen inde habitatiores.

¶ Vulpizas: sed contra Vulpem. αλωπεκιζεισ προσ ετεραναλωπεκα. ccccxvi.

Græcum adagium: qui dolis oppetunt dolosos. Quod hodieq; vulgo dicitur. Simia Vulpi conatur imponere quum vtrumq; animal sit callidissimum.

¶ Ventos colis. ccccxvij.

ανεμουσ γεωργειν. id est ventos colere. Est inutilem operam capere.

¶ Carbonum Thesaurus. ccccxviij.

αρθρακεσοθησ αυροσ. id est carbonis thesaurus. Dicitur in eos qui magnum quiddam sperantes frustrati sunt. Lucianus carbonum mihi thesaurum ostendisti

¶Ex tardo a sello equus prognatus. αποβραδυσκελων ονωνιπποσωρουσεν. ccccxix.
In eũ cõpetit: qui ex obscuro gñe natus: clar⁹ euasit grecũ est adagiũ

¶Inemptum mancipium: vel cum sale emptum. ccccxx.
Si quando vilissimum nulliusq; rei virum significare volumus Inemptum mancipium. Græce αρδραπον. Menander Traxes generosus cum sale emptus.

¶Calabri hospitis munera ccccxxi.
In eos dicitur: qui amicis donant: quæ ipsi contemnunt Calabri enim quoniam pyris abundant: hospitibus pyra affatim apponunt: saturosoq; domum auferre iubent: quod si illi recusent accipere porcis obijciuntur comedenda. Hor. in epistolis. Non q̃ more pyris vesci calaber iubet hospes. Tu me fecisti locupletem: vescere sodes. Iam satis est: attu q̃tum vis tolle benigne. Non inuisa feres pueris munuscula paruis. Tam teneor domo q̃ si dimittor onustus Vt iubet: hæc hodie porcis comedenda relinques.

¶Semper ad pocula Leontini. Αει λεοντινοι προσ τους κρατηρας. ccccxxij.
Leontini assiduis compotationibus gaudebant. Quos vbi Phalaris bello vicisset pocula eiecit Inde natum adagium Semper circa crateras Leontini Græcum est.

¶Inaniter aquam consumes. ccccxxiij.
Primus in patronos garrulos & ineptos dictum: quod ad clepsydras dicere solitos constat. Ab his in multiloquos vaniloquosq; translatũ est. Græci sic efferunt. Αλλεως αναλισκεισυδωρ.

¶Vtrem verberas. ccccxxiiii.
De stultis laborantibus Græci his quidem verbis dicebãt. ασκον δερεισ ασκωφαυριξεισ.

¶Tandem mus picem gustauit. Ακτι μυσης γευεται. ccccxxv.
In eos dicebat q experiẽdi cupiditate in magnũ aliquod malũ incidissent. Mus enim si quando in picem incidit emergere non potest.

In mari aquam quæris ccccxxvi.
Ibi q̃ris perinde ac si difficile sit inuẽtu: vbi nihil aliud licet inuenire. Quid eni aliud in mari est q̃ aqua. In eos conuenit: qui in iis auctori/

bꝰ vnũ aut alterũ vicíũ inquirũt:in quibus vitioſa ſũt omnia.

¶Ignorat quod inter ęs & lupinum. ccccxxvii.

Id eſt non habet diſcrimen inter optima & viliſſima.Nã pecunia nihil precioſius:lupino nihil vilius.Nec tamen ignorat:quid diſtent ęta lupinis.

¶Cantilenam eadem canis. ccccxxviij.

Hoc eſt iam millies dicta repetis Teren.in Phor.Cantilenam eãdẽ canis Aperuetuſtis ac ſępenumero auditis cantionibus trãſlatum ẽ.

Aliquid ſuo aſſuet capiti. ccccxxix.

Vbi cauendum a quopiam monemus:ne quid incommodi afferat Terenti.Hei Metuo lenonem:ne quid ſuo aſſuat capiti.

¶Sui ſimilis eſt: ccccxxx.

Et in bonum & in malum ſenſum dici accipiq; poteſt:vbi quis aliquid ſe dignum facit videlicet quum meretrix imprudenter loquitur.Senex peierat:fictus diſſimulat:detractor obloquitur:glorioſus oſtentat:liber amicus recte monet:eruditus erudite dicit:ſimplex ſimpliciter:modeſtus modeſte Contra ſi periurium aliquando quod iurauit præſtare contingit:ibi ſui diſſimilis dici poteſt.Teren. Q̃vterq; ſimilis ẽ ſui:De lenone dictum ac Phedria:altero blandiſſimo:altero auidiſſimo.

¶Defraudare Genium ccccxxxi

Eſt naturę neceſſarijs non nihil ſubtrahere.Apud eundem eſt comicum.

¶Naturam expellas furca tñ vſq; recurret ccccxxxij.

Horatianus eſt verſus in epiſtolis Non facile dediſcuntur:quæ natura nobis indidit.Teren.Rurſus ad ingenium redit.

¶Celũ non animum mutant qui trans mare currunt. ccccxxxiij

Id eſt fruſtra locum mutauit qui eundem animum retulit.

Vilis amicorum eſt annona bonis:vbi quid de eſt. ccccxxxiiii

Facile habentur amici:qui petant:qui dent perq̃ pauci.

¶Opta ephippia bos piger,optat arare caballus. ccccxxxv.

Mire dictum in eos.qui experta faſtidiunt:optant in experta.

¶Cura eſſe quod audis ccccxxxvi

Id eſt cura talis eſſe:qualem te homines per affẽtationem predicãt

Hor. ad Quintum Tu recte viuis si curas esse quod audis. Lactan. iampridem omnis te Roma beatum Sed vereor: ne cui de te plus q̃ tibi credas.

¶Cautus enim metuit foueã lup⁹: accipiterq; Suspectos laqueos: adopertum miluius hamum. ccccxxxvii.

Tres metaphoræ venustissime: mire in eos conuenientes: qui mali metu a maleficio se continent: alioquim peccandi percupidi.

¶Cæcus cæco dux. τυφλοστυφλου ηγεμων. ccccxxxviii.

Euangelicum adagium in eos: qui indoctum docere conantur: indocti ipsi. Simile est Horatianum Cæcus iter nostre. Ita enim ad Scænã scribit vt si Cæcus iter monstrare velit: tamen aspice. Quod perinde dictum ac si sus mineruam dicas: porphyrion mouet.

¶Odit cane peius & angue. ccccxxxix.

Hor. Alter Myleti textam cane peius & angue vitabit chlamydem.

¶Sed tacitus pascici posset coruus: haberet Plus dapis: & rixe multo minus inuidiæq;. ccccxl.

Ex apologo quopiam de coruo & vulpe sumptum nonnulli hoc prouerbium putant: etiam si non probat Porphirion Est autem eiusmodi sententia vt si quod munus a diuitibus accipiamus: eo taciti sine strepitu fruamur: hoc modo & sæpius accepturi: & citra inuidiam possessuri.

¶Sine cortice nabis. ccccxli.

Prouerbialiter ab Horatio positum Actum positum Actum adnonet Transũptũq; ab iis qui quum natare primum discunt: corticibus ventri subligatis natant: deinde exercitatiores sine eiusmodi adminiculo natare incipiũt Plautus in Aul. Quare pueros qui natare discũt scyrpo induitur ratis qui laborant minus facilius vt nent. & moueant manus. Hor. Simul ac durauerit ætas. Membra animumq; tuum nabis sine cortice. id est citra custodem & pædagogum ipse te reges ac moderaberis.

¶Aegrotus dum spirat sperat. ccccxlii.

Cicero Ad Atticum. Vt egroto dum aia est: spes esse dicitur. Sic ergo quo ad Põpeĩ⁹ i Italia fuit: sperare nõ dedisti. Ex ipsa re sũptũ adagiũ in eos dici potest: q in rebus afflictissimis spẽ tñ haud vnq; abiiciunt.

¶Patere & abstine. ccccxliii.

Epictetus philosophus vniuersam viuendi rationẽ duob⁹ verbis cõ-

plexus est. Αρεχουκαι απεχου. id est patere & abstine quorum altero monemur vt mala patienter toleremus: altero vt voluptatib⁹ interdictis temperemus Eiusdem est in philosophorum vulgus dictũ αρευτοπραττειν μεχρι του λεγειν. id significat factis procul verbis tenus idem in blandos sed fictos amicos dici potest.

¶ Aedipus in nostris que parua aut recta gerantur. ccccxliiij.

Hunc Homericum versum Socrati prouerbij vice in ore semper fuisse A. Gellius scribit. οττι τοι ερμεγαροισι κακων αγαθων τετυκται. ædibus in nostris quæ parua aut recta gerãtur. Quo versu monemur: vt ea modo quę ad nos pertinẽt: curemus: externa alienaq; ne inquiramus.

¶ Conturnix Herculem seruauit. ορτυξ εσωσ ενηρακη. ccccxlv

Dici solitum: vbi qui præter spem seruatus esset.

¶ Ita tardissime omnium senescit. ccccxlvi.

Græcum adagium οθυμωσ εσχατον γηρασκει.

¶ Ne in cœna quidem laudaberis. ουκ επαινεθ ειησ ουδεπερι δειπω. ccccxlvij.

In hominem vehementer inuisum. In cœnis enim funeralibus defuncti laudabantur: etiam si parum meruissent viui. Præterea Græcis in vsu fuisse videtur: vi in symposijs se laudarent: quemadmodum Alcibiades Socratem apud Platonem.

¶ Asinus in apibus. ονοσ εν μελιτταισ. ccccxlviij.

De his quæ parum feliciter cadunt.

¶ Omnem mouebo petram. ccccxlix.

Omnem mouebo lapidem Vtrunq; enim apud Græcos inueni. παντα κινηρω πετρον. id est omnia experiar: nihilq; intentatũ relinquam donec quod volo effecero.

¶ Ante victoriam laudes canis. ccccl.

προτησ νικησταεγκωμια. Qui rem nondum peractam laudãt

¶ Frustra canis. προσ κενοναλλεισ. ccccli.

De frustra suadentibus. A cantoribus translatum: qui canentes non audiuntur.

Imperatorum multitudo Cariam perdidit. πολλοιστρατη.

¶ Ραπωλεσαν γοι την καρια. cccclii.

Grecum adagium: quo ſignificatum eſt male rem geri ab iis qui inter ſe diſſentiunt: neq; quicq̃ alteri concedit.

¶ Sine riuali diligere. ccccliii.

Id amare: quod nemo alius appetat. Veluti Simia catulos ſuos miratur & amplectitur: ſed ſola Apud Auſonium legitur.

Pedibus in ſententiam diſcedere. ccccliiii.

A curie conſuetudine ductum idem eſt quod alterius ſententiam approbare conſentiendo.

Mus malus. μυς κακος. ccccly

Grecum dictum in laſciuum & ſalacem hominem. Murem enim ſalaciſſimum eſſe Arelianus multorum teſtimoniis authorum docet. Vnde amatoria blandimento amatores quemadmodum paſſerculi: columbule Ita & mures vocantur Mar. Nam quum ne murem: quã mea lumina dicas:

¶ Nunquid & Saul inter prophetas. ccccly i.

In Malachon libris notiſſimam hiſtoriam de Saule dum paternas aſinas querit repente prophetico furore arrepto: ita vt inter reliquos prophetas nudus ſaltaret & vaticinarentur: in prouerbiũ hebrei verterunt Commode eo vtemur: de repente mutatis. ſiue in eos qui ſui diſſimilibus conuiũnt: veluti ſimiles inter monachos aut poeta inter theologos neotericos verſaretur.

¶ Facies tua computat annos. ccccly ii.

Apud Iuuenalem in anum libidine iuuenculam. Dicit poteſt in eos q̃ iuuenes videri cupiunt: frontis rugis reclamantibus Quod ideo aſcribendum putauit: quia prouerbii ſpeciem quandam preſe ferebat.

¶ Mare cœlo confundere. ccccly iii

Eſt omnia permiſcere ſine ordine. Quod Greci dicunt. ανω κατω. id eſt ſurſum deorſum: quod nonnulli latinorum ſeq; deq; dixerunt: nihil referre quid fiat ſignificantes.

¶ Ignorat quid interſit caput & inguem ccccly ix.

Aut eſt prouerbium: aut prouerbii certe ſimillimum: quod de mulierе ebria ſcripſit Iuuenalis: Inguis & capitis quæſint diſcrimina neſcit.

¶Qui ſemel ſcurra nunq̃ pater familias cccclx.

Porphirion in Horatium prouerbium fuiſſe admonet. vtitur eo & Cicero in actione quadam dicens recte vulgo dici: ex ſcurra diuitem quidem fieri poſſe: at patrem familias non poſſe

¶Intus & in cute. cccclxi

Prouerbialis ſermo idem ſignificamus quod penitus Perſius Ad populum phaleras: ego te intus & in cute noui.

Iouem lapidem iurare. cccclxii.

Eſt quantumuis ſãcte peierare: a feriendi fœderis ritu ſumptũ quod a patre patrato lapidẽ manu tenẽte conceptis verbis ꝓnunciabatur

¶Circulum abſoluere. cccclxiii.

Eſt omnibus numeris ac patribus quippiam perficere A cyclo ſillo & orbe diſciplinarum deductum videri poteſt.

¶Cimerię tenebrę. cccclxiiii.

Cimeriorum regio i Scythia a Coſmographis collocatur eternis tenebris damnata: cui ſolem nunq̃ oriri ſcripſit Homerus: in qua non ineruditus pœta Ouidius ſomno deo facetiſſimis verſibus regiam edificauit Huius regionis obſcuritas in prouerbium abiit. quo Lactantius vſus aptiſſime eſt in diuinarum inſti. li. iiii O cecũ pectus o mentẽ Cimeriis: vt aiunt: tenebris atriorem Quem veluti emulatus Hierõimus Rogo inquit que tanta eſt cecitas & Cimeriis ſicuti aiunt tenebris inuoluta

¶Muti magiſtri cccclxv.

Mutos magiſtros libros prouerbialiter olim nominabant. Docere enim poſſunt: loqui non poſſunt Et qui legendis modo eloquentium ſcriptis eloquentiam ſunt conſequuti: ij gloriari poſſunt ſe a mutis ꝑceptoribus dicẽdi artẽ didiciſſe. Aulus Gellius li xiiii. ca. ij. Quoniam vocis vt dicitur viue pœnuria erat: ex mutis quod aiũt magiſtris cognoſcerem: nimirum libros innuens

¶Non omnia pari filo conuenit cccclxvi

Pro prouerbio Picus Mirandulanus protulit. E medio fortaſſe ſumptum Quo ſignificamus non omnes dicere omnia. Neq̃ omnia omnes poſſe vt ſcripſit Buccolicus pœta: ſed minime buccolice.

¶Intra tuam pelliculam te contine cccclxvii.

Porphirion inde ſumptum prouerbiũ putauit: q̃ doctores in pellib⁹

dormirent. Poteſt & ab apologo notiſſimo tractum videri quo aſin⁹ leõis ſibi pellẽ adoptauit: que res illi magno fuit malo. Hor. Et meſto quoniã in propria nõ pelle qui eſſem Quo verbo monemur: vt ꝑ ſua quiſq; cõditione nos geram⁹. Martialis in ſutorem quendã qui prius in ſummas diuitias fortunę fauore ſubuectus: vt vẽti erãt: ita velũ in altũ ſuſtulit: deinde ad priſtinã rurſus inopiam largitionibus ſuis redactus: vt nihil iam nificerdo eſſet. Nũc inquit in pellicula Cerdo tenere tua Plaut⁹ militẽ iactabũdũ & oſtentatorẽ magnificũ elephãtino corio circũtectũ ſcribit non ſuo: ſiue ꝙ ſtolidum ſignificaret: ſiue ꝙ malora q̃ pro facultate loquentem.

¶ Sicule gerrę. Perſę nugę. Lyrę lyrę. ccccl xviii.

Feſtus Pompeius ſcripſit Gerras grece Crates ſignificare vimineas: eãq; vocem ꝑ nugis & rebus ineptis leuibuſq; vſurpari vulgo coeptã hoc modo Athenienſes quũ Syracuſas obtinerẽt & crebro Gerras poſcerẽt: irridẽtes inqt Siculi Gerras clamitabãt. Hinc gerre ꝑ nugis accipi cœpit Auſonius Symmachnon cogitans illud nõ illud Catullia num cui dono lepidum nouũ libellũ ſed amergoterõ & verius cui dono lepidũ & rudẽ libellũ nõ diu queſiut. Tũ enĩ occurriſti: quem ego ſi mihi poteſtas ſit ex omnibus vuũ ſẽper eligerẽ Miſi itaq; ad te friuola Gerris ficulisv aniora. Plautus in Penulo Scitũ per tẽpus hoc iam eſt verbũ ſi verbũ vetus Nam tue blandicie mihi ſunt quod dici ſolet Gerre germane edepol lyre lyre i. mere nuge Ex quibus Plautiveribis mihi ſuſpicio ſit & lyras ꝑ nugamẽtis in puerbio fuiſſe. Vñ ſenes etatis vicio ineptientes delyrare dicantur Perſole nuge & perſe nuge Pro meris ineptiis apud eundem poetã cõpluſculis locis leguntur cõgerro pro familiari & nugarum noſtrarũ participe quum apud alios auctores tum apud Plautum ſepicule ponitur.

¶ E Plauſtro loqui. ἐξαμαξήσ. ccccl xix

Ex veteris comœdie libertate ſũptũ adagium: in qua iuuenes e plauſtris in obuiũ quẽq; ſcõmata dicteriaq; iactabant. Vnde Greci vbi q̃q̃ liberius intẽperãtiuſq; conuitiatũ ſignificãt ἐξαμαξήσ eum: hoc eſt plauſtro loquutum ferunt.

¶ Non remulco ſed plena velificatione inuectus. ccccl xx

Priori per ſimile eſt a nauali cõflictu ſumptũ: i quo roſtrate naues impetũ inter ſe faciũt Itidem q magna libertate in quẽpiam dixit ſcripſit ve: nõ remulco: ſed plena velificatione inuectus dr Nam hoc ipſum verbũ inueni quo veluti proprio iam vtimur: vela curribus in quibus

pugnabat antiquitus: vel certe a nauibus translatum est.

¶ Ad Aristophanis lucernam lucubrare. cccclxxi.

Aristophanis comici lucerna: iam olim in prouerbio est: ob exactam minis diligētiā. Vt ad Aristophanis lucernā lucubrasse dicamus eum qui plurimū vigiliarū studio impēderit. Venit eadē de causa & Demosthenis lucerna in vulgi sermonē in quē ꝙ fere nō nisi de scripto diceret lucubrataq; orone: a maleuolentibus cōuicio iactatū est illud τα του εκειμου ελυχμιον οζειμ. i. opera illius lucernā olere. Et qd ꝓhibet tertiā Cleantis lucernā accedere: vt augeat adagiorū nostrorum cœtū. Ad omnium profecto horum lucernas lucubrandū est ei: qui circulum illum & orbem disciplinarum velit absoluere

¶ Vel cum puluisculo. cccclxxii.

Qua clausula oīa ita vt sunt tolli nihilq; prorsus reliqui fieri significam⁹. A frumētum ab area cōuertētibus trāsumptū videt. Plautus in rudētib⁹ Cōuerret iā hic me totū: cū puluisculo Plautus in Trucu. Quo citius rē ab eo auferant cū puluisculo Eodē Iuuenalis videt allusisse quū dixit Si reddat veterem cum tota erugine follem.

¶ A limine salutare. cccclxxiii

Dr̄ vel theologiam vel philosophiā vel aliā q̄uis disciplinā: q ei neq; admodū diuturnā neq; ipēdiosam operā imperiit: neq; familiarē vllā ac domesticā consuetudinē cū ea cōuixit: verū veluti pretereūtem a limine hoc est foribus salutauit

¶ Summis egustare labiis. Ακρου χειλεος cccclxxiiii.

Extremis digitis attigere. ακρων δακτυλων. cccclxxv.

Ad eādē sētētiā faciunt illa nulli nō notissima Sūmis degustare labris & primoribus digittis attingere. Cic. pro Gelio. Equidem multos & vidi in hac ciuitate & audiui nō modo q primoribus labris gustassent gen⁹ hoc vitę: & extremis / vt dicitur / digitis attigissent sed qui totā adolescentiam voluptatibus dedissent emersisse aliquādo: & se ad frugem bonam / vt dicitur / recepisse.

¶ Bonæ frugis cccclxxvi.

hoc ꝓuerbio dici solere Cicero nos admonet: si quādo ꝓbū minime q; nequam hominem significare voluissent Contra nullius frugis hominem perditum & nequam appellabāt: metaphora ab arborib⁹ āt agris ducta. Inde illud comœdiis familiare. Frugies quū quispiā col

laudabitur quod probe officio sit functus.

¶ De calcaria in Carbonariam decurrimus. cccclxxvij.

Apud politianum: legitur pro adagio relatum. Quo dicto mihi orationis inconstantia notari videtur: quoties fit: vt a re proposita: in aliã subito longe a priore diuersam delectabimur. Pene de calcaria quod dicitur: in Carbonariam decurrimus.

¶ Puluerem ob oculos offundere. Glauconicam ob oculos. obijcere. cccclxxviij.

Est de industria rem obscurare: auditoriq; iudicium eripere Cice gloriatur in actione quadam se iudicibus tenebras offudisse Et Hieronimus in monachum quendem qui loquentiæ plus satis habebat: eloquentiæ nichil Illico inquit tenebras iudicibus ob oculos offudisset. Eundem habet sensum nebulam ob oculos obijcere Nec alium illud Glauconiam ab oculos obijcere Est autem Glauconia oculorũ morbus: cecitatem subinde afferens.

¶ Sybarite per plateam. cccclxxix.

Sybaritarum nomen inter eorum exempla numeratur qui victu cultuq; immodice indulserunt: a quibus manauit dicterium illud vulgatum apud veteres. συβαριτᾳ διαπλατειας Sybaritæ per plateam contra fastocius ingredientes Aphricanus in oratione quæ cestis inscribitur. Sed enim inquit Sybaritę fastu præturgidi.

¶ Domi: non hic: Milesia. cccclxxx.

Fuere Milesij luxu mollicieq; notabiles A quibus illud profectum est prouerbium οι ο μιλησιαου γαρ ερθαλε. id est domi non hic Milesia. Conuenit in eos qui domesticum luxum celebrant vbi min⁹ probatur. Sic autem Lacædemone Milesius quidam hospes audiuit qui delicias patrias extolleret. Apo. Byzantius auctor Ethicum verbum quo monemur: domi quidem liberum esse suo quemq; more viuere: at foris alieno more viuere oportere.

¶ Surdis agere testimonijs. cccclxxxi.

Surdis testimonijs agere dicuntur qui per tabellas testimonium ferunt Eiusmodi enim testes rogare non licet. Propterea q̃ surdæ sunt tabule Et nunc surdis agũt testimonijs qui auctores magnos & multos citant: neq; nomina: neq; loca indicantes. Politianus. Neue surdis quod aiunt agatur testimonijs.

¶ Ansam querere: arripere præbere. ccccclxxxij.
Venusta est metaphora: pro eo quod est occasionem quærere seu ministrare Plautus An non vides hunc ansam quærere. id est occasionē rescindende pactionis. Ne maleuolis obtrectandi ansam prebeam⁹ Et ansam arripere appræhendere ansam apud eruditos inuenies: quod est occasionem arripere.

¶ Occasionem arripere. ccccclxxxiij.
Quod ipsum occasionē arripere ꝓuerbij vim sapit Est eni occasionis dei huiusmodi simulachrū: vt rotę pinnatis insistēs pedibus in orbem sese q̄ citassimo rotatu circum agat: priore capitis parte capillis hirsuta: posteriore glabra vt appræhēdi nequeat. Ad quod erudite allusit quisquis is fuit: qui hunc versiculum scripsit Fronte capillata post hæc occasio calua Atq; hic deus Græce dicitur. καιρος.

¶ Fenestram aperire. ccccclxxxiiij
Similis huic Metaphora. ꝓ eo qđ est occasionē atq; aditum ministrare. Terē. Hui quātā illi fenestram aperueris ad nequitiā. Et haud etiā scio an e medio sumpta sit a Cicerone translatio qua in oratione pro Planto vsus est. Qz q̄ qua nolui ianua in causam ingressus sum.

¶ In sinu gaudere. ερκολπω χαιρειν. ccccclxxxv.
Est tacitū apud se gaudere: neq; aliorū applaus⁹ expectare vt faciunt qui recta cōsciētia cōtēti. hominum Indicia flocci nō faciunt. Cicero in Tus. q̄st. li v. Quoniam hæc plausibilia nō sunt. vt i sinu gaudeāt: gloriose loqui desidēt. Tibullus. Qui sapit: i tacito gaudeat ille sinu. Propertius. In tacito cohibe gaudia clausa sinu. Idē Alter in alterius mutua flere sinu. id est me de tuo malo cruciari. te vicissim de meo.

¶ Satis de quercu. ccccclxxxvi.
αλισ δρυοσ. id est satis quercus aut satis de quercu. Gręcis i ꝓuerbio: erat in eos qui e tenui cōditione ad lautiorē vitā fuissent ꝓuecti. Inde sumptum: ꝙ prisci illi & primi mortalium simul atq; frumēti vsus esset repertus. glandibus victitare desierint.

¶ Testudinem Pegaso comparas. ccccclxxxvij.
χελωνην πηγασω συγκρινεισ. id est testudinem Pegaso comparas. De rebus vehementer dissimilibus Testitudine enim nihil tardius. At pegasus alatus equus fingitur.

¶Semper feliciter cadunt Iouis taxilli. Αειγακευπιπσου σιμοιλιοσκυβοι. cccclxxxviij.
Grecum adagiũ:dici solitum:tũ in eos quibus omnes res ex senten/tia eueniũt:tũ in illos quorũ virtutibus fortuna respõdet. Est enim Iupiter stella prospera honestisq; studiis ac pietati fauens. Et haud scio an in iaciendis talis id antiquitus fuerit obseruatũ:Iouis iactũ felicio rẽ esse. Nisi ad iouis Iunonisq; fabulã referre maluimus.

¶Simulare cupressum. cccclxxxix.
Acron Grecum prouerbium fuisse admonet:in malum pictorem.qui preter cupressum nihil nouerat pingere A quo quum naufragius qui dam petisset vt vultum suum exprimeret:ille intetrogauit:num ex cupresso vellet adiicialiquid vnde prouerbialis sermo sumptus. Cõue/nit in eos:qui vnum quiddam prestare possunt.vti cõcionatores qui/duas aut tres conciunculas edidicerunt:neq; extra eas quicq̃ possũt afferre eandem cantilenam semper canentes

¶Delphinum siluis appingit fluctibus aprum ccccxc.
Horatianus versiculus:& vt opinor prouerbialis.Quadrat in eum q minime apte minimeq; in loco quippiam dicit facitq;.

¶Parturient montes nascetur ridiculus mus. ωδυνεν οροσ ειταμυρ απεκτεκεν.[3] ccccxci.
Eiusdem Horatii versus quem prophiriones Aesopi apologo sump/tum prouerbialemq; fuisse testatur Dictus in homines ventosos & ostentatores:qui magnificis promissis tum vultus vestitusq; auctorita te miram de se mouent expectationem: Verum vbi ad rem ventum est:meras nugas adserunt.

¶Omne tulit punctum. cccccii.
Adagium a comitijs mutuo sumptum:vbi tabella circũferri solita:in q̃ puncto apposito signif cabãt:cui candidatorum suffragerẽtur Inde omne tulisse pũctũ dr̃:qui oĩm iudicio probatur:nulliq; nõ placet nõ qui iucunda scribunt:iis modo placent:qui voluptatem appetunt qui vtilia ab jis modo probantur:quibus vtilitas queritur nõ delectatio at qui voluptatem cum vtilitate miscuit:is omnium suffragio lauda/bitur. Hor. in arte Omne tulit punctum:qui miscuit vtile dulci. Idem in epistolis. Discedo Alceus puncto illius.

¶Non missus a cutem:nisi plena cruoris hyrundo ccccxciii.
Prouerbii faciem certe habet:& hic versiculus Dicendus in homines

improbos atq; importunos: qui quicqd faciunt id immodice faciunt & ad odium vſq; nō mēores vulgatiſſimi ſermonis: tū a luſu deſiſten/ dū: quū optimus eſt: ne voluptatem moleſtia ſequuta contaminet.

¶ Sat ſcito: ſi ſat bene cccexciiii.

Ex oratione quadā Catonis ſumptū. Quo verbo monemur: ne in ne gocijs agendis præcipites ſimus Neq; enim referre q̄ cito: qd fiat: mo do bene fiat. Hieronimus ad Pāmachium Scitum eſt illud quoq; cato nis Sat ſcito: ſi ſat bene. Q. d nos inquit quondam adoleſcētuli quū a perfecto oratore in præfaciuncula diceretur: riſimus Meminiſſe te pu to erroris mutui: quū omne Atheneum ſcolaſticorū vocibus conſona bat ſat ſcito: ſi ſat bene

¶ Bona nomina nonnunq̄ fieri mala: ſi nunq̄ interpelles cccexcv.

Alphii fœneratoris dictū apud Columellā: qd & ipſm in vulgi ſermo nē abijt. Et ille quidē debitorū noia intelligebat: nos ad amicos aut officii debitores referre poteſtimus: vt accipiamus ex bonis diligenti buſq; amicis: negligentes fieri: niſi conſuetudine aclitteris ſubidē be/ niuolentiam renouemus: officijq; mutui admoneamus.

¶ Pueros aſtragalis: viros iure iurādo fallendos eſſe cccexcvi

Lyſandri ſpartani ē apophthegma Q. d ſignificabat iuſiurādū iis qui viri videri vellēt: ſcitiſſimū haberi oportere: pueros talis rebuſq; leui/ bus falli poſſe: virū graue nulla re alia q̄ iureiurando poſſe decipi.

¶ Quarta luna nati. cccexcvii.

Male fortunati quarta luna nati dicūtur: ppterea qd aſtrologorum obſeruatione: ea luna rebus gerēdis inauſpicatior ſit iudicata Politi. Ne quarta omnino luna/ ſicuti prouerbium fertur/ nati credamur.

Copię cornu cccexcviii.

αμαλθειας κερας. i. amalthię cornu. Tranſlatū a fabula capræ q̄ Ioue aluerit. Dicitur de his qui rerū omne genus domi cōditū habent & a quibus quiduis poſſis petere. Plautinus paraſitus epiſtolā cornu copię appellat Et Aulus Gellius Plinijſq; teſtantur auctores: nōnul los id tituli ſuis commentarijs indidiſſe: tanq̄ in eis nihil non contine/ retur: omniaq; inde petenda eſſe.

Aquila non capit muſcas. Αετος μυιας ου χαλιζ κει cccexcix.

Significat ſummos viros in rebus leuiculis labi nonnunq̄: non q̄

parum assequantur: sed quia negligant.

¶ Aquilam volare doces. Αετον ιπτασθαι διδασκεις. cccexcxi.

In eos dicitur: qui doctum docent: aut qui memorem monent. Eandem habet sententiam. Delphinum natare doces. Et piscem natare doces.

¶ Aquam culpat ardea. D.

Vulgatum quidem est & Neotricum: verum non indignum quod veteribus annumeretur. Competit in eos qui vt suam inscitiam prętextant aliquo pollicitores culpare solent. Veluti si quis legendi imperitus characteres malos esse causetur.

¶ Aquilæ senecta ευ γηρας. dl.

Prouerbium in senes qui plus bibũt q̃ comedũt: vt scripsit Donatus in Terẽtiũ ad aquilæ naturam fictũ. Nã Plinius li x. naturalis historiæ refert: aquilas neq; senio neq; egritudis oppetere: sed fame: ũtãtũ superiore accescẽte rostro vt aperiri nõ queãt. Eoq; aquilã intantum in senecta bibere: aut de p̃da sãguinẽ fugere. Terẽtius heautõtimorume/no. Nihil nimis narras: visa vero est (quod dici solet) aquile senectus.

¶ Palinodiam canere. dij

Est diuersum ab ijs quæ prius dixisti dicere: ac in contrarium mutare sententiam. Trãslatum a Stesicori fabula notissima. Hanc clausulã Chrysostomus nominati p̃ puerbio posuit. Itẽ & Augustinus ad Hieronymũ. Quare arripere obsecro te igenuã & verã cũ Christiana charitate seuerita ẽ. illud opus corrigẽdũ atq; emẽdandũ: & Palinodiam vt dicitur/cane. Plato. in epistis. Quod si fateris Stesichorũ sapiẽtem puta atq; eius. Palinodiã imitatus: ex mendaci sermone te ad verum traducas. Cicero ad Atti. Expecta palinodiam diuinam.

¶ Contra fluminis tractum niti. diij.

Est cum potentioribus certare: quos contendendo vincere nequeas. Vt enim flumen ex alto decurrens vehementius insurgit: si contra nitare: siq; retardetur: ita quorũdã ingenia nisi obsequundes violentiora reddunrur. Concedendũ igitur ijs: quibus frustra repugnetur: Laudat hanc prudentiam in Crispo Iuuenalis q; domitiani violentię concesserit: nec vnq̃ direxit brachia contra torrentem Augustin⁹ ad Hieronymum. Quur igitur conor contra fluminis tractum: ac non potius veniam peto?

¶ Illotis pedibus. Αριπτοισ ποσιν. diiij.
Quod nimis cõfidẽter nimisq; stolide fit id illotis pedib⁹ fieri dicitur Vt si quis sciolus & arrogãs conetur Theologiæ mysteria tractare in docto sermone: illotis pedibus de theologia disputate dici posset. A Gellius in noctibus Atti. Illotis/quod aiũt/pedibus & verbis repræhẽdit doctissimi hominis orationem. Macrobius Sat. li. ij. Illotis pedibus prętereũt De litteratorib⁹ loquit: qui reconditã illã & penitissimã in Vergiliano poemate doctrinam negligunt. Deniq; sermonem parum verecũdũ nimisq; procacem ac petulantem illorum vocãt Sumpta metaphora a rem diuinam facturis: qui nisi lotis pedibus sacrificium inceptare non solent. perinde est igitur illotis pedibus ac si dicas prophane & irreuerenter pro eodem illotis manibus apud Græcos est. Αριπτοισ χερσιν.

¶ Dignus quicum in tenebris mices. dv.
Rusticum & peruetustum fuisse adagium Cicero cõmõstrat Dici solitum de ijs: qui certa spectataq; fide essent. Cice. offi. Hoc nomine est turpe dubitare philosophos quę ne rustici quidem dubitant: aquibus natum est: id quod iam tritum est vetustate / prouerbium Quum eni fidem eius bonitatemq; laudent: dignũ esse dicũt qui cum ĩ tenebris mices Erat vt suspicor ea micatio lusus genus quoddam: inquo non nulli dolo malo solent vti.

¶ Rem acu tangere. dvi.
Est ipsam rem sine errore diuinare. Quod & ipsum a ludicro lusu sũptum videri potest: in quo diuinator id quod alius notasset: acu tãgebat: qua in re qui non errasset: ipsum calculum aut aliud quibus acu tetigisse dicebatur. plautus Rem acu tetigisti.

¶ Sic est ad pugnam properandum. dvij
Dicitur i eos: qui re tota peracta/tum demum accurrunt tanq̃ festinãtes: quemadmodum ignaui bellatores solẽt Callicles in Gorgia platonis ad Socratem sero festinantem Sic ad bellum & pugnam ferunt o Socrates: accedendum.

¶ Post festum venire. κατ οπιν εορτησ ηκεισ. dviij.
Rettulitq; statim Socrates ꝓuerbio ꝓuerbiũ. Nimirũ intelligẽs quid ille significaret. Nunquid inqt post festum/vt dici solet / venimus tardiores. Alterum a conflictu alterum a sacrificio translatum.

Purgatis auribus dix.

Idem indicat, quod attentis vacuisq; auribus. Hor Est mihi purgatam crebro qui personet aurem Plautus. Perpurgatis ambo damus tibi operam auribus. Persius Stoicus hic aurem mordacior aceto

Indulgere Genio, Curare cutem dx.

Indulgere Genio est animo suomet obsequi: ac voluptati operã dare Persius Indulge Genio. Pro eodem curare cutẽ dicimus. Voluptarii enim id curam modo: vt cutis summa niteat: & ea gratia balneis vnguentis: sole, somno conuiuiis vtuntur Persius, & assiduo curata cutis tula sole.

Qui quæ vult dicit: quæ non vult audit. dxi.

Celebratissimum adagiũ. Teren. Si mihi pergit quæ vult dicere, que non vult audiet. Plau. Cõtumeliã si dies audices. Cecilius in Cryso apud Gellium Audibis male. si male dicis mihi.

Nodum in scyrpo quæris. dxii.

Idem prouerbium isdem verbis legitur apud Plautum in Menechino & apud Terentium in Andria Est autem nodum in scyrpo quærere: ea in re quæstionem facere: vbi nulla inest quæstio Nam donato scyrpus iunci species est leuis atq; enodis Aut etiam in re leuicula nullius momenti perinde vt magna in re difficilem ac religiosum esse.

Pridie caueas, ne facias quod pigeat postridie. dxiii.

Nichil profecto dici potuit prouerbialius Est autẽ in fabula cui Stilcho nomen, quæ & ipse inter plautinas numeratur: etiam si stul⁹ aliũ auctorem sapis. Illic Pynatium patri persuadere cupiens, ne sene vxorem ducat: his verbis vtitur, Qui potest mulieres vitare vitet. vt quotidie pridie caueat: ne faciat quod pigeat postridie. hocẽ ne præsenti cupiditate addictus id committat, cuius in posterum pœniteat.

Stultitia est venatum ducere inuitas canes. dx iii.

In eadem comedia Panegyris eius soror: patri interminans ne se inuitas viris collocet, adagio nimisq; festiuo est vsa. Stultitia est inquẽs pater venatum ducere inuitas canes. Additq; sententiam quã metaphoram explicat. Hostis est vxori inuita quæ adultum nuptum dat. Dici potest in eos qui coactis operis vtuntur, officiumq; ab inuitis exigunt Manet hodieq; apud nostrates prouerbium icommodum ad modum esse inuitis iumentis quadrigas agere.

¶ Actum est. dxv.

Desperātis est sermo: a Iudiciorum cōsuetudine sūptus vt Donatus placet: in quibus vtriusq; auditis partib⁹ vbi iudices ꝓnūciassēt p̄coactū esse clamabat. Vñ quoties nihil eē reliquū spei significam⁹: actū esse dicimus Vt de me actū est De tua actū ē salute. Plaut⁹ nisi quid re presidium apparas: acta hæc res est certum est moriri.

Aedilitatem gerere sine populi suffragio. dxvi.

Est ea in re iperiosum esse: in qua nemo ius imperandi fecit. Plaut⁹. in Sti. Sine suffragio populi tamen ædilitatem hic quidem egerit.

Lupus in fabula. dxvii.

Quoties is de quo sermociamur: de iprouiso colloquētib⁹ iteruenit Lupū esse ifabula dicimus: adesse eū ipsū significantes de quo fabula narrat. Qd' ide sūptū putat Donatus. ꝙ Lup⁹ ei quē prior viderit vocē adimere dicit. Verꝝ id cōmētū friuolū nihilq; ad rē attinere videtur Alterū illud eiusdē de nutritū fabulis: nō iprobat qdē Verꝝ tertiū quod addit mihi maxime ꝓbaretur nisi ille fictitium esse dixisset videlicet Neuianę fabulæ quū id ageret: quēadmodū Romul⁹ & Rem⁹ a lupa essēt nutriti. repēte verū lupū actioni iteruenisse. ide natū adagiū vt quum de quopiā absente sermo fieret isq; præter expectationem repēte interuenisset: lupū ad esse in fabula dicerēt. Ita Syr⁹ ille Terētian⁹: quū de Demea quē ruri esse credebant. narrat adolescenti quibus modis illum delluderet: iisq; repēte adesset. hem inqt tibi lupus in fabula. Item & apud Plautum i Stico de Gelasino parasito qui fratribus de se fabulantibus subito apparans: atq; cecū tibi lupus inquiunt in sermone presens esuriens adest.

Nota mala res optima est. dxviii

Aenigmaticum quiddā habere videtur qd' est apd' Plautū i trinūmo Nota mala res optima est. Suut autem verba senis amico suadētis: ne vxorem tametsi malam mutaret: ꝓpterea ꝙ plerumq; qui cōmutat: pro malo peius accipiat: tum ignotum pro noto: postremo mala quibus assueuimus iam mala non sunt. Bona quoq; contra quib⁹ non assueuimus mala. Hęcnos sētētia a rebus nouandis deterret. ne facile spe meliores: regē. p̄ceptorē. amicū. vxorem mutare velis

Gladium dedisti qui se occideret. dxix.

Hoc est ministrasti materiam et adiumēta ad perniciem. Quod fecisse obiurgatur. Plautinus senex. qui adolescenti pro edibus pecuniā

dederat:quãvna ille seq; perderet Dedisti ne inquit hoc pasto ei gladium qui se occideret:& quid sec⁹ est:aut quid iuterest dare te in manus argentum amanti homini adolescẽti.

A stirpe. dxx

Perinde est ac si dicas a fõte:ab eo vnde tanq̃ a stirpe oĩa ꝓmanarũt Ex stirpe enĩ oẽs rami progenerantur Plaut⁹. q; si exquirarur vsq; a stirpe auctoritas:ex quo primũ auctorem rumores emanarint.

Nunq̃ edepol temere tintinnabulum nisi qui illud tractat. a cuet:mutum tacet. dxxi.

Ingarrulos:q eo vsq; arcanũ cõtinẽt:dũ percõtator ac dicẽdi occasio

Lucrum pudori præstat. Grecum.. κερδοσ /deest

αισαιιχυνησαλινον dxxii

Plautus nimo illud quod pudet facili⁹ fertur.q̃ illud quod ꝓiget Sic in pseudolo Plautus eũdẽ sensũ aliter in trinũmo extulit. Pol pudere q̃ pigere præstat totidem litteris. Sentẽtia graui viro indigna eoq; illic a lenone dr̃:hic a sene:sed cõmode ad persuadẽdũ sñiam parũ ꝓbatam arripuit prestat enim dãnum admitere q̃ infamiam.

Quod habes ne habeas & illud quod nunc non habes habeas malum. dxxiii.

Dici solitum in diuitem tenacem & sordidum:qui nec ipse diuitiis audet vti:nec alios vti sinit Eadem in fabula est.

Efficimus pro opibus nostris mœnia. dxxiiii.

In tenues dr̃:qui & ipsi tamẽ pro rei modulo viuunt laute. Plautus in Sticho Quibus diuitie sunt domi:scaphio & cantaris Batiochis bibunt:Nos nostro samiolo poterio Tamẽ viuimus nos tamen efficimus pro opibus nostra mœnia. Idem vulgo sic diciiur. Pusillæ auiculæ pusillos nidulos construunt.

Ne musca quidem. dxxv.

Vehemẽtẽ hoĩm solitudinẽ quopiã in loco esse significare volẽtes ne muscam quidẽ illic esse dicim⁹. Plaut⁹ in Truculento. Quas tu mulieres mihi narras vbi musca nulla fœmina est in ędibus Et hincãceps iocus Chrispi in Cęsarem:de quo rogatus ecquis cum illo esset in cõclaui.ne muscam quidẽ esse respondit Videlicet ad Cęsaris alludẽs consuetudinẽ:qui quoties solitudinem fuisset nactus muscas captabat:captaq; stillo præacuto figebat.

h.ii.

Semper adfert lydia mali quippiam Αειφερειη
λιβυητικακον. dxxvi.

Aut idē aut certe simillimū cū illo Pliniano sēper Africa noui aliquid apportat Quod adagium inde natū esse suspicor. ꝙ lybia omne genus veneni mōstrorūq; proginit Dicitur ī homines peruersos: q̄ noui semper sceleris aliquid moliuntur.

Aceassi luna. dxxvii.

ακγασαουσελημη. i: Aceassei luna. Dictum in comperendinatores quibus noua subinde causa est: quur negotium ptoferant. Sumptū a naute cniusdam moribus: cui Aceasseo nomen fuerit Is quo minus nauigaret: lunam se magis oportunam expectare dictitabat

Pluris est oculatus testis vnus quam auriti decem. dxxviii.

Certiora sunt quę oculis q̄ quę auribus accepimus Apud plautum in Truculento. Ex ea re sumptum deuerbium: ꝙ quę audimus recitari sæpe mendatia credimus: quæ vero ipsi vidimus certissima esse quia quod vidimus testamur Sæpe tamen audita certiora sunt iis quæ vidisse putamus: quia visus nos sæpe fallit.

Prudens in flammam mitto manum dxxix.

Id est sciens me certo periculo maloq; expono. Apud Hieronymū Simile illud Terantianum prudens & sciens viuus vidensq; pereo.

Omnium rerum vicissitudo est. dxxx.

Quę sententia a Terentiano scripta hodieq; adeo in prouerbio perseuerat: vt passim postibus ac fenestris inserebatur. Dici non inepte potest in eos: qui rebus secundis insolentes facti impotentiores prouocant contumelia.

Ne nimium callidum hoc sit modo. dxxxi

Donat⁹ prouerbium esse admonet. Quāq̄ anceps est lectio. Potest enim vtrumq; legi & callidum: & callidum vt pri⁹ illud ad festinatū cōsiliū: alterum ad nimis asturum referatur Nāq; vtraq; male solēt euenire: & quę nimium calent. i. quę præcipitantius incipiuntur & quæ nimis audacibus dolis instituuntur.

In me hæc cudetur faba. dxxxii.

Hoc est donato interpręte in me hoc malū recidet in me hęc vindica

bitur culpa. Tranſlatum vel a fabula quum batuitur. i. tõditur fabis quũq; exuit ſilica: vel a fabula male cocta & dura quę ab iratis heris in coqui caput ſaxo comminui nonnunq; cõſuenit tanquam fabam vlciſcẽtibus non coquũ: quũ vniuerſum malum ad coquũ perueniat

Tute hoc in triſti: omne tibi eſt exedendum. dxxxiii.

Simile hoc ſuperiori Donatus oſtendit ſũptũq; a pulmẽto aut ruſticorũ alliato mortario Sẽſus autẽ huiuſmodi eſt. Tu huius auctor rei fuiſti: tibi quoq; ferẽdũ: ſiquid ex ea i cõmodi acciderit. Vel tu cepiſti. idẽ finias oportet. Sic igitur Phormio q̃ adoleſcẽti ſuaſerat: vt vxorẽ duceret: loquitur: Ad te ſumma ſolum Phormio rerũ redit. Tute hoc in triſti: tibi omne ẽ exẽdendũ Eadẽ: ſẽtentia nũc quoq; vulgo manet: & itẽ alia ſimilis. colo quod aptaſti: id tibi ipſi nendum eſt.

Eo ne ferox es: quia habes imperium in beluas dxxxiiii.

Sordidũ & ſeruile adagiũ quod olim iſtabularios & agaſones mulionęſq; dici cõſueuit. Dicitur apud Terẽtium in Eunucho a ſtolido militẽ in Stratonem Elephantorũ prefectum.

E flamma cibum petere poſſe. dxxxv

Competit in hoies paraſiticos vehementerq; famelicos: qui vel grauiſſimam cõtumeliam ferre poſſunt: modo ventrem expleant In eadem fabula paraſito dicitur Face tu: quem ego eſſe infra infimos omnes puto homines Nam qui huic aſſentari animum induxeris: ex flamma te petere cibum poſſe arbitror.

Domini ãmilis es. dxxxvi.

Dicterium eſt: in malũ domini malum ſeruum.

Dignum patella coopercuſſum dxxxvii.

Apud Hieronymum eſt: Veluti ſi malo populo malũ regẽ: aut malo viro malam vxorem: malis Chriſtianis: malum põtificem contigiſſe dicas. Idẽ ad Pãmachiũ Inuẽtiq; protinus patella coopercuſſũ

Quod ſcio neſcio. dxxxviii.

Adagium quo certam intacẽdo fidem ſignificamus: quaſi periide futurum dicamus: quaſi neſciamus: id quod ſcimus Terẽti. in Eu. Tu pol ſi ſapis: quod ſcias neſcias. Idem in Heautõ: Neſcias quod ſcis: ſi ſapis. Dõato puerbium hoc a dialecticorũ ludis mutuatum videt apud quos huiuſmodi p oponi ſolent facio: & non facio & ſum a n /

cus & non sum amicus :& audio & nonaudio :atq; d genus infinita

Sine Cerere & Baccho friget & venus: dxxxix

Chremes in Eu. Verbũ hercule hoc verũ est sine Cerere & Baccho friget Ven⁹:Sẽtẽtia notissima est:cibo & potu libidinem Iuuari:iisq; subtractis languescere. Hieronymus id prouerbii subinde vsurpat.

Ouẽ lupo cõmisisti τηνοαντωλυκω πεπβσ τευπκασ:dxl

Id est ei seruandam rem commisisti:cuius gratia seruatorẽ adhibe ri oporteat. Terẽ .i Enude Cherea:Cui soli virgo cõmittebatur seruanda. propterea q; eunuchus putaretur Scelesta. agnũ lupo commisisti:Cicero Oprobum /quod dici solet/ouium custodem lupum.

Quid si aliquis deus voluit. dxli.

Prouerbialis consolatio in re dura atq; incommoda cuius nulla idonea ratio reddi potest:Cherea idẽ ecquid si hoc quispiã voluit deus

In tranquillo esse. dxlii.

Idem quod in tuto & sine periculo. simile illi In vado. Etiam si plus est in tranquillo q̃ in vado esse. Vtrumq; a nauigatione tractum. Te. Tum. antem Phedriẹ meo fratri gaudeo esse amorem intranquillo

Saxum voluere. dxliii

Est in exausto labore fatigare. Teren:Satis diu iam hoc saxũ voluo Donatus ait prouerbiũ fuisse in eos qui inextrincabili labore afflicti fuissent. Idemq; a Sysiphi fabula tractum putat.

Claudiana tonitrua: dxliiii

In homines clamosos multumq; obstreperos dici potest. Nã Claudius pnlcher instituit:vt ludis post scẹnam factis lapidum coniectus ita fieret:vt veri tonitruus similitudinẽ imitaretur Nam antea leues admodum & parui sonitus fiebant:quum clausi lapides in labrum ẹneum coniicerentur.

Aiantis risus. Αιαντειοσγελωσ: dxlv

In eos dicitur qui temere & sine causa rident:quasi furiosus risus.

Audiendum cuiqu attuorsint aures. Ακουετουτεσαρα εχουτασωτα. dxlvi.

Grecum adagium: quo monemur eorum consiliis obtemperare: q plurimas res didicerunt audieruntq; Nam Lacedemonii Apollinis simulachrum quattuor auribus singebant.

Incultior Libethrio. dxlvii.

Αμουσοτερος λιβηθριων id ē insuauior vel asperior Libethrio monte neq; amœnæ: neq; vllius frugis ferace. Quadrat in homines agresti incultoq; ingenio.

Pulchrorum etiam autumnus pulcher est. dxlviii.

Archelai apophtegma Euripide Agathonem iam pubescentem su aui ante In eos conuenit qui belle etatem portant.

Aquila in nubibus. Αετος ουκ εν φελαις. dxlix.

In eos dicitur qui ea optant: que nequeant assequi.

Vulpes non accipit munera. Αλωπηξ ου λωροκειται. dl

Grecum adagiū in eos qui quum sint auidissimi, munera tamen ob lata grauatim accipiunt: videlicet tanq̄ inuiti coacticq; accipiant.

Scitum est periculum ex aliis facere. dli.

Est alieno experimento prudentiorem fieri. Et sic quidem Terentius extulit. Plautus aliter, felicitet sapit: qui periculo alieno sapit.

Anus est. dlii.

Prouerbialis hyperbole: qua morem perlongam significamus Terentius in Ecyra nostin mores mulierum. dum moliuntur, dum commutāt annus est. In contatorem dici potest.

In tempore adire omnium est maximum dliii.

Maxime refert: quo tempore accedas: si quid a quopiā velis impetrare.

Dies egritudinem adimit. dliiii.

Terentius. aut ego profecto ex ingenio egregie ad miseriam natus sum aut illud falsum est. quod vulgo audio dici, diem adimere egritunem hominibus.

Asinum sub freno currere doces. dlv.

Hoc est operam perdis. Horatius. Infelix operam perdas: vt si quis asellum In campum doceat parantem currere frenis. Acron prouerbialiter de asello ductum ad monet.

Prouinciã capere Tradere prouinciam. dlvi.

Vtrumq; a Romanorum conſuetudine traductum eſt apud quos magiſtratus prouincias ſortiebantur. Teren. in Heau. Videlicet ille clinie ſeruus tardiuſculus eſt: idcirco huic uoſtro tradita eſt prouicia. id eſt huic negotiũ datum eſt inſtruendæ fallaciæ. Idem in Phor. O Geta prouinciam cœpiſti duram. id eſt graue onus. Menander apud Gellium de imperioſe vxoris marito prouinciam in expugnabilem geris. Quod greci dicunt, παρμα αμαχον λεγεις.

Bolus ereptus e faucibus. dlvii.

Bolus e faucibus eripi dicitur. quoties commoditas quæ iam prope modum tenebatur. preter expectationem ſubito eripitur Ab aĩalib⁹ quibus preda auferrtur tranſlatum putat Calphurnius Teren. in Heauton, crucior bolum tantum mihi eſſe ereptum: tã ſubito e faucibus

Quid ſi nunc celum ruat. dlviii.

In meticuloſos dicitur. qui pelora omnia diuinant euentura. Terẽtius Heauton. Quid ſit redeo ad illos qui aiunt. quid ſi nunc cœlum ruat.

Dictum ac factum. dlix.

Vbi ſignificamus nihil eſſe in negocio procurando præteritum dictũ ac factum dicimus. Teren. Dictum ac factum reddidi Idem in eadẽ fabula. Dictum ac factum. huc abiit Clitipho.

Summum ius ſumma malicia. dlx.

Non aſſcripturus eram: ne ſententias non adagia diceret cõſcribere ni a ſeruo Comico nominatim pro adagio referretur. Verum illud Creme dicunt Ius ſummum ſæpe ſumma malitia eſt. Quo prouerbio monemur equitatem potius: q̃ legum litteras ſequi.

Quod abs te allatum erat. id eſt relatum. dlxi.

In prologo eſt Phormionis. Prouerbium eſſe admonet. Donatus Mirum ni in eos. qui pro malo malum recipiunt A mutua pecunia ſũptum videtur.

Tradunt operas mutuas. dlxii.

In eos dici conſueuit: qui ſe mutuo defendunt: mutuo ve laudãt. Eſt in Phormione. Ab opificibus tractum videtur: aut vicinis agricolis: qui mutuo inter ſe operam commodant.

Ne in neruum erumpat fortitudo dlxiii.

Dicituri temeritatẽ inconſideratãq; audaciã. q̃ plerũq; i magnũ malũ

adducit Donatus a sagittarijs sumptum putat: qui neruum arcu alendum immoderate adducunt: rumpunt nonnunq̃. Teren. in phor. Verum hoc sępe phormio vereor ne ista fortitudo ĩ neruũ erũpat deniq;

¶ Pedum visa est via. dlxiiij

A viatoribus translatum: qui notis vijs securius iter faciunt Itidem vt audaciores sumus in his rebus quarum antea fecimus periculum. Teren. in phor Ah non ita. Factum est periculũ: iam pedũ visa ẽ via.

¶ Rete non tenditur accipitri aut miluo. dlxv.

Calumniatoribus ipsis nemo calumniam struit: verum simplices dolis appetuntur: qui fallere non norunt: & falli possunt In eadem fabula. quia non rete accipitri tenditur neq; miluo qui male faciunt nobis illis qui nihil faciunt tenditur amico amicus. dlxvi.

Solus est homo amico amicus parœmiã esse Donatus indicauit De ijs qui minimis ficti sunt amici Estq; apud Appollorum cui⁹ phormio Gręca ẽ: hoc modo μονος επισταται φιλειν τους φιλευς. id est solus nouit diligere amicos.

¶ Ipsa senectus morbus est. dlxvij.

Senibus nunq̃ deest morbus. Horatius. Multa ferunt anni venientes commoda secum Multa recedentes adimunt Apollodorus græce hoc modo. τε γηρας εζιν κυτοροσημα.

¶ Sudabis satis. dlxviij.

His verbis prouerbiali figura inanis conatus significatur. Teren. in phormione. Eia sudabis satis si cum illo incœptas homine.

¶ Vorsuram soluis. dlxix.

In eum dicitur qui e presenti quidem malo sese expedit: verum ita vt grauius aliũde impediatur Donato enim vorsuram facere est & alienum exære alieno soluere aut minore fœnore maiorem acceptam pecuniam occupare Teren. in phor In eodem luto hæsitas. vorsurã solues: presens quod fuerat malum in diem abiit. plage crescunt Sen Domi quid aiunt: vorsura fit.

¶ Animam debet. dlxx.

In eũ quadrat: q ĩ modico ęre alieno tenetur. Terẽ. Quid si aĩam debet Donatus Gręcum prouerbium ascripsit. τηρψυχηροφειλει.

¶Eodem in ludo docti ſunt. dlxxi.
Hodie quoq; vulgo dicũt in eos quorũ mores vehemẽter cõueniunt.

¶Suo forex indicio petiſt. dlxxij
In eũ: qui ipſe ſeſe ꝓdit Veluti Parmeno ille in eunucho Hiero. Qui iratus fuerit atq; reſcripſerit: ſuo quaſi mus prodetur iudicio.

¶Quodcunq; in ſolum venis. dlxxiij.
Cicero de natura deorum libro primo. Adulteris ad omnia athomorum regno vel homine vel licentia. Hinc quodcunq; in ſolum venis (vt dicitur) effingis: atq; efficis.

¶Mãcipij capillus. Αυλαπολωλησθριξ. dlxxiiij.
In dura mẽte hoies dicũt: vt eũ ſeruilibus capill' dicamus: cui ruſticum ſeruile & agreſte ingeniũ eſſe ſignificare volumus. Plato. Huiuſmodi hominum generi mancipiorum pilos in animo eſſe ſcripſit.

¶Lac gallinaceum ſeu γαλακτοριθων. • •

¶Lac Gallinarum. dlxxv.
Græcũ adagiũ de inuẽtu ratiſſimis vnde quoties quapiã in re nihil inueniri poſſe ſignificamus: vel illud qd' nuſq; inuenitur: & gallinaceum lac inde hauriri poſſe dicim⁹. Plinius Alij cæras Amaliteas: qd' copiæ cornu: velut lactis gallinacei ſperare poſſis in volumine hauſtum.

¶Suſpendio arbor diligenda. dlxxvj.
Vbi rẽ vehemẽter indignã nulliq; prius tolerandã inuimus arborem ſuſpẽdio diligendã eſſe dicimus. Q d' adagiũ inde ortum Plinius ſcribit auũculus. qd' in Theophraſtrũ philoſophorum principẽ Leontiũ meretricula ſcribere eſſet auſa Plinij ſuper hac re hæc ſunt verba ceu vero nefciam aduerſus Theophraſtrũ hoiem in eloquẽtia tãtũ: vt nomen diuinum inde inuenerit ſcripſiſſe etiam fœminam: & prouerbiũ inde natum: ſuſpendio arborem eligendam.

¶Minervæ felem. dlxxvij.
In eos dictũ q deteriora præſtantioribus cõparãt: ꝓpterea q leuicula quapiam in re cõueniãt. Quid enim Minerua cum fele habet commune: preter glaucotem oculorũ? Græciſſe αθηνητον αιλουρον

¶Attici Eleuſinia. Subaudi celebrant. dlxxviij.
De re vehemẽter arcana celãdaq; dicitur. Ceteris enim Eleuſinę myſteria ꝓdere capitale erat apud Atticos: inde de re q̃ celatur adagiũ

ΑΤΤΙΚΟ ΕΛΕΥΣΙΡΙΑ. i. Attici Eleuſinia ſacra: ſubaudi faciunt ¶ Sal vnde veneratrediit. ΑΛΩΡΑΦΟΡΤΟΣ ΡΕΡΘΕΡΗΛΘΕΡΕΡ ΘΕΒΗ. dlxxix.

Græcum eſt a mercatore quodam ſumptum: qui quum ſalem dono acceptum naui veheret: ſentina adaucta in ſalem ifluxit: ſoluitq; vniuerſum & corrupit ipſo dormiente. Itaq; quod ex aqua marina coctũ erat in eadem reſolutum eſt. Simillimum habet ſenſum. Plautinum illud. Male partum male diſperit.

• ¶ Lari ſacrificare. ΕΣΤΙΑΘΥΕΙΝ. dlxxx.

Eſt conſilio vehementer occulto quippiam moliri. Ex huiuſmodi enim ſacris nefas erat quicq̃ foras efferri.

¶ Cantharus aquilam quærit. dlxxxi.

Ex apologo ſumptum adagium. Cantharus enim vt contemptum vlciſceretur: aquilæ oua e nido extruſerat. Conuenit in eos: qui iniuria quapiam exaſperati vindictam parant. Græce hoc modo. ΑΕΤΟΥ ΚΑΘΡΟΣΜΑΙ ΕΥΕΤΑΙ.

¶ Paſtillos Rufillus olet: Gorgonius hircum. dlxxxii.

Quum ſingulę illuſtrium poetarum ſententiæ adagiorum vice poſſũt vſurpari tum hoc Horatiano verſu nihil poteſt fingi proverbiale magis: in homines diuerſis viciis laborantes: veluti in loquacẽ: & nimis taciturnum: in ineptum ſolutum: ac nimium triſtem: ſordidum & prodigum: arrogantem & putrido adiectoq; animo:

¶ Capra Syra. ΑΙΞΣΚΥΡΙΑ. dlxxxiii

In eos quadrat qui recte facta viciis adiunctis contaminant quicq; bñ cœpta male finiunt. Veluti capra Syra mulctrum quod lacte imple/uerat: ipſa rurſus euertit atq; hoc modo/beneficium quod dederat: eadem perdidit.

¶ Canis per phratores ductos. ΑΓΟΜΕΝΟΣ ΛΙΑΦΡΑΤΟΡΩΝ ΚΥΩΝ. dlxxxiiii.

Dici ſolitum in eos qui ſcelerũ ſuorũ aliquãdo pœnas debitas pẽdũt Phratores eni populi ſunt apud quos canes adducti ſtati occidũtur

¶ In experta aut expers nuptiarum. ΑΤΥΧΗΓΑΜΩΝ. dlxxxv

Recto ſenſu de caſta dicitur & innupta: figurato de ipud: cis: que quũ nulli nupſerint quotidie tamen nuptiis dant operam. De quibus eſt illud Ciceronis Mater huius quotidianus nuptiis delectatur.

Cum laruis luctari. dlxxxvi

Eſt in mortuos mueli: ſepultorumq; ſcripta reprehendere.

¶ Cum mortuis non niſi laruę luctantur. dlxxxvii.

Pliui⁹. auũculus in p̃fatiõe Nec Plãc⁹ illepide q quũ diceret Aſin⁹ Pollio rat ões i eũparare q̃ ab ipſo aut liberis poſſit mortẽ Plãci ederẽtur ne reſpõdere poſſet: cũ mortuis nõ niſi laruas luctari. Quo dicto ſic repercuſſit illos vt apud eruditos nihil imprudentius viderent.

¶ Mola ſalſa litant. qui thura non habent. dlxxxviii.

Quod bono offertur aio quantũ libet exiguum mun⁹: id ęqui bonięq; cõſulere cõuenit Plinius i eadẽ prefatione. Te quidẽ ſexceſſiſſimo humani generis faſtigio poſitũ: ſũma eloquẽtia: ſũma eruditione preditũ: religioſe adirietã a ſalutãtib⁹ ſcio Et ideo imẽſa p̃ter cęteras ſubit cura: vt q̃ tibi dicãtur condigna ſint. Vtrũ & diis lacte ruſtici: multæ q; gentes ſupplicãt: & mola tantũ ſalſa litant: qui non habent thurã.

¶ Murus aheneus. dlxxxix

Pro decretro certo atq; immutabili ẽ in primo epiſtolarum hora. Hic murus aheneus eſto nil cõſcire ſibi: nulla palleſcere culpa.

¶ Quo teneam vultus mutantem protea nodo. dxc

Mire dictum eſt ab Horatio: in homines ſubinde animum mutantes. Proteus enim (vt eſt in fabula notiſſima) quo vinculis elaberet in oẽs ſe rerum formas tranſformare conſueuit.

¶ Syncerum eſt niſi vas: quodcũq; infundis ; acceſcit. dxci

Eiuſdẽ eſt apophthegma: cõuenit i eos quibus bonę res animi vicio ſunt malę quiue recte & vtiliter dicta: i malũ & perniciem conuertũt. Epicteti ſentẽtia eſt Cuius in improbũ philoſophũ ſunt apud Gelliũ verba. Homo vbi nã mittis cõſidera: nunquid vas purgatũ ſit. Nam ſi ad inanem opinionem ea imergas prorſũ interierint Sin cõputreſcãt in vrinã aut acetũ conuertentur aut ſi quid iis eſt deterius.

¶ Quo ſemel eſt inbuta recens: ſeruabit odorem teſta diu. dxcii.

Adeo in teneris conſuescere multum eſt

¶ Cornix furtiuis plumis exornata: Vel cornix alienis plumis ſuperbit. dxciii

Iã olim ex apalogo in ꝓuerbiũ tranſlata eſt. Horatius Ne ſi forte ſuas repetitũ venerit olim Grex auium pennas: moueat cornicula riſũ Furtiuis nudata coloribus. In eos conueni: qui aliena ſuẽta pro ſuis

vſurpant:itaq; ſe venditant.

¶Corpus ſine pectore. dxcliiſ.

Significat hominem ſine mente:brutum & ſtolidum Hor.ad albium. Non corpus eras ſine pectore:dij tibi formam:Dij tibi diuitias dederant artemq; fruendi.

¶Cerite cæras digniſ. dxcv.

Notari ignominia digni cerite cæra digni dicebantur:propterea qđ Acrone Porphyrioneq; auctoribus:Romani Ceritib⁹ bello ſubactis eã dixere cõditionem ſuffragii ferẽdi ius haberent:ne leges vllas aut ediderent aut haberent. Vnde prouerbio inſignem ignomiã cerite cerem vocabãt Hor.Quid deceat:quid non:obliti:Cærite cæra digni.

¶Aranearum telam texere. dxcvi.

Eſt in re friuola nulliuſq; frugis infinitum laborem capere. Apud Baſilium in principio hexameron legitur.

¶Vtranq; paginam facit. dxcvii.

Plinius iuuncũ hiſt.na.ca. vii.li ii.de fortuna dea agens:huic inqt omnia expenſa:huic omnia feruntur accepta:& in tota ratione mortalium ſolam vtramq; paginam facit.id eſt ſiue quid boni obtigit:fortuna laudatur:quaſi dederit:ſiue mali quid accidit:eadem inceſſitur tanq̃ malorum author.

¶Vlyſſis remigium. dxcviii.

In hoies vicioſos & perditis morib⁹ cuiuſmodi erãt Vlyſſes comites qui ſibi neca Circes poculis:nec a Syrenũ cãtu temperare potuerunt

¶Ab ouo vſq; ad mala. dxcix.

Pro eo quod eſt tota cœna.Veteres nãq; cœnam ab ouis auſpicabãtur:bellariiſq; finiebant. Horatius Satyra tertia Si collubuiſſet:ab ouo.Vſq; ad mala citaret Io Bacche.

¶Neglectis vrenda filix innaſcitur agris. dc.

Ex eadem ſatyra ſumptum Metaphora aptiſſima Senſus eſt huiuſmodi animis noſtris vicia innaſci ſua ſponte:niſi honeſtis diſciplinis excolantur:veluti ager incultus filice inutili herba occubatur.

¶Balbinum polypus Agnæ delectat. dcl.

In eum conuenit:qui ſtudio amoreq; excœcatus vicium pro virtute admiratur ac laudat. Quemadmodum Balbino amatori Agnæ ſuæ polypus ſuauis olebat Horatius.Turpia decipiunt cœcũ vicia:aut ẽt

ipsa hæc delectant: veluti Balbinum polypus Agnæ.

¶ Qui ne tuberibus proprijs ostẽdat amicum postulat: ignoscet verrucis illius. dcij.

Qui sibi maiora vicia ignosci volet: aliorum minora ferat.

¶ Cygnea Cantilena. κυκνειορασμα. dciij.

De ijs dici solitum: qui morti vicini supremum loquuntur Cygnos ei morientes canere perhibet. Hieronymus nescio qui Cygneum vicia morte cecinerunt. de senibus loquens pœtis: qui quo fuere morti propiores eo in scriptis fuere suaui loquentiores.

¶ Communis Mercurius. κοινος ερμης. dciiij.

De re furtiua dicitur: quam Mercurius furtorum auctor communem esse docuit.

¶ Mali corui: malum ouum nascitur. κακου κορακος κακος ϖον εφυ. dcv.

Id est ex malis parentibus malus filius. Ab indocto preceptore indoctus discipulus: quod adagium in Coracem Cresciamq; altercantes reciproco dilemmate succlamatum fuisse Gelius refert.

¶ Sacra mouere ancoram. κινειν ταφει ερας. dcvi.

Est extrema experiri & nihil intentatum relinquere Nam extremam ancoram sacram olim vocabant: quam non nisi extremo in discrimine iaciebant.

¶ Cassioticus nodus. κασιοτικον αμμα. dcvij.

In astutos & calumniosos homines dicitur. Cassiotæ enim nodos quosdam inexplicabiles excogitasse feruntur.

¶ Colophonia contumelia: κολοφωνειν υβρις. dcviij.

In potentes qui tenues iniuria afficiunt. Plato in epistolis ad dionysium promissis omnibus o vir mirabilis Colophonium vt aiunt suffragium finemq; gloriosissimum imposuisti.

¶ Ventis sequundis nauigat. καταν οιν φερεται. dcix.

De feliciter agentibus dici solitum.

¶ Iniqua scribere. ναι φυτος γραφειν. dcx.

Est inanem laborem conari.

¶ Camelus vel scabiosa multorum asinorum portat onera. καμηλος ναψωρι ωσαμολλων ανατιθεται φορτια. dcxi.

De his dici solitũ: q tametsi senes: multis tñ iuuenibus p̃stãt potentia

¶ Cretenſis contra Aeginitã. κρης προς αιγινητην. dcxii.
Id eſt Improbus cũ improbo agit. Sunt enim vtriq; & Cretenſes & Aeginite vanis & ſubdolis ingeniis.

Pedetentim. κατα πολος βασιν. dcxiii.
A caute glaciem ingredientibus tractum. Te. Diſ. bene vortant quod agas: pedetentim tamen i. ſenſim & leniter.

¶ Cancer leporẽ venatur. καρκινος λαγωον αιρει Idẽ Lupus ouem ſeruat. dcxiiii.
De re neutiq; veriſimili vtrumq; dicitur.

¶ Fictiles diuitiæ. κεραμεος πλουτος. dcxv.
De opibus ĩcertis & fragilib⁹ dictũ cuiuſmodi ſunt q̃ facile pereunt.

¶ Homo fictilis. κεραμεις ανθρωπος. dcxvi.
Id eſt mollis minimeq; validus a figulorum vaſis tractum.

Inuenit mali coagulum. Αυτος ανευρε του κακου τηρητυν. dcxvii.
Competit in hominem meritas pœnas dantem.

Lep⁹ dormiẽs λαγως καθ ευδων. Vel leporis ſõn⁹. dcxviii
Quadrat i eum qui quod non facit: facere ſe adſimulat aut quod facit facere diſſimulat. Leporem ẽni patentibus genis dormire cõſtat.

Lemnium malum. λημνον κακον. dcxix.
In morosam mulierem dicebat Lemni enim mulieres peſſimas abũ dare ferunt.

Lepus p carnibus. λαγως περι κρεων. dcxx.
In eos conuenit qui ob diuitias ſuas aut vtilitatem quampiam in periculum veniunt. Leporem enim non q̃ noceat venamur: vt lupum ſed q̃ pulpamentum habet.

Libyca fera λιβυκον ηθος. dcxxi.
Dicitabatur in hominem vafrum callidum verſipellem variis moribus: eiuſmodi noſtrum Catilinam fuiſſe. Cicero teſtatur In libya nãq; varie ferarum ſpecies miſcentur.

Album ſuffragium. λευκρψηφος. dcxxii.
Pro felici rerum ſucceſſu dicitur: albis enim & nigris calculis olim ſuffragia ferebantur. Inde albus calculus pro fauore apud Plinium & apud Plautum nigrum calculum pro candido inferere pro eo quod eſt: malum & incommodum adferre.

Lyndi sacrificium. λυνδιοι τηνθυσιαν. dcxxiii.
Est apud Lactātium fabula de Hercule q̄ in Lyndo cuidam duos boues ereptos per vim mactauit: senex autem Hęrculi comedenti multa maledicens risu fuit: ita vt Hercules nullum vnq̄ conuiuium sibi suauius fuisse diceret Potest in eos torqueri: qui de rapto sacrificant: vel in eos qui accepta iniuria vltro etiam ridentur ab iis que fecerunt

¶ Linum lino copulas. λινω λινον συναπτεις. dcxxiiii.
Id est debilia debilibus adiungis. Chesippus in Eutydemo Platonis Modo (vt fertur) Eurideme: lino linum connectis. Grauem rem dicis si pater tuus pater est omnium.

¶ Locrense pactum. λοκωνσυνθημα. dcxxv.
De fœdi fragis dictum: cuiusmodi Locros fuisse perhibent

Lupi alas queris. λυκουπτεραζητεις. dcxxvi.
Hoc est: quęris ea quę nusq̄ sunt.

¶ Lupus hiauit. λυκος εχανεν Lupus puteum circumit.
λυκυσπερι φρεαρ χορευε. dcxxvii.
In frustra rei cuipiam inhiantes dictum Lupus enim famelicus vbi p̄da non datur hians circum ambulat Idemq; sitiens puteum circumcursat. quid velit ostendens at frustra Eundem habet significatum. Canis circum intestina:

¶ Leonem tondere. λενταξυρου. dcxxviii.

Est potētibus dolos struere Socrates de rep. primo ad Trasimachū sęuum & animosum Putas ne me adeo furere inquit: vt Leonem tondere audeam: & aduersus Trasimachum īsidias tendere. Agni nimirum citra periculum tondentur: leones eodem modo tractari nolunt Quauis incantatione melius. dcxxix
De ratione vehementer efficaci dicebatur. Plato in epistolis puto enim responsiones nostras iusticia & pudore nisi quid magnū subsit magis omni: vt dicitur in cātatione vos in pristinam amicitiam & cōmunionem copulaturas.

¶ Lucernam in meridie accendere λυχνονεν μεσημβρα απτειν dcxxx
Est intempestiue quippiam adhibere: quum nihil est opus.

¶ Soli lumen inferre. dcxxxi

Est per se clarissima velle oratione illustrare apud Fabium.

¶ Laconice lunę λακονιρασ εληνασ. dcxxxii.

Lacones pacta differre consueuerunt lunam causantes. Inde de pactionibus infirmis & dubiis adagium. Lune Lac nice.

Lychono pinguior λιπαρωτεροσ λυχνου.

Lechyto crassior λιπασοτεροσ λεκοθων. dcxxxiii.

In sordidos dictum: aut in luxu superfluentes.

¶ Megarensium lachrymę. μεγαρειων δακρια. dcxxxiiii.

Coactę sunt lachryme Megarenses enim regem suum defunctum coacti sūt oēs simul deflere Ad nouerce tumulum flere eundem sensum obtinet quod aliubi posuimus, προσ σημαμητρυασ.

θρηοεν dcxxxv

Ad mensuram aquam bibunt: sine mensura offam comedunt.

μετρων δωρπιι οντεσ: αμετρια μαζανεδον.

τεσ dcxxxvi.

Quadrat in eos qui præpostera ratione: ibi parcissimi sunt: vbi nihil opus: vbi oportet intemperatissimi.

¶ Ne puero gladium. μηπαιδι μαχαιραν. dcxxxvii.

Subaudi cōmiseris. i. rerū imperitis caue quicq̄ magni negocij cōmittas ne vel in suam vel aliorum perniciē abutantur potestate accepta

Non vna hyrundo ver efficit. μυ χλιδων εαρουποι

ει. dcxxxviii.

Id est non vnum quiddam est satis: in quo multa requirūtur Veluti si ex vna coniectura quis iudicet.

¶ Ne temere Abidum. μηεικι αβυδον. dcxxxix.

Subaudiēdum nauiges. id est nullum sine magna causa periculū magnum suspiciendum

Malum bene quiescens ne commoueris μημυνειν κακο

νεικειμενον. dcxl.

Mula sopita non esse renouanda. Simile Cinere conditum ignem ne resuscites Hoc vlcus ne moueas Hanc cicatricem ne refrices.

Neq; natare: neq; litteras. μητεν ε νμητε

γραμματα. dcxli.

Aut subaudi: aut adde didicit aut nouis. Hęc enim duo Athenis pueri

statim dicebant Vnde & in eos dicit qui nihil bonarũ artiũ i puericia didicerũt Plato libro de legib⁹ tertio Qui vero cõtra affecti sũt sapientes habendi:etiã si neqȝ litteras (vt dicitur) neqȝ natare sciant.

❡ Ne caprea cum leone pugnam ineas. dcxlii

μυ προς λεοντα Δορκας. id est ne contra leonem caprea. Ne impar cum potentiore dicertes: Dorcas enim siluestris est capra.

❡ Paruum:malũ magnum bonum. μικρον κακον μεγα αγαθον. dcxliii.

Ex paulo i cõmodo laboreqȝ:sũma cõmoda capiũtur Nisi malumus Terẽtianũ illud itelligere Ex malo pricipio maxias cõflari amicitias

❡ Ne gladium tollat mulier. μη μαχαιραν αιρειθηλυ. dcxliiii.

Id est ne conetur:qui opem ferre nequeat.

❡ Midas auriculas asini habet μιδας ονου ωτα. dcxlv

Vel in stolidos dici potest:vel i tyrãnos.qui lõginquis etiam i locis audiũt:nẽpe auscultatorib⁹ dimissis. Ferũt Persianũ illud hemistichon Auriculas asini quis non habet:prius fuisse scriptum Auriculas Mida rex habet Ex fabula notissima sumptum adagium.

❡ Ignem igni ne addas μη πυρ επι πυρ. dcxlvi.

A Carbonario quodam exuto natum ferunt.i.malũ malo ne addas.

❡ Nebulas detexis. νεφελας ξαινεις. dcxlvii.

In vane laborantem dictum.

Asin⁹ mysteria vł sacra portat. ονος αγει μυστηρια. dcxlviii.

Iñ natũ ꝙ sacra & ad solẽnitatẽ necessaria asinis iponebãtur Cuius rei testis abũde. Apuleius:cũ asinus sacerdotib⁹ illis ipurissimis seruiret De honore dr̃ idigno cõmisso. Eũdẽ habet sensũ Simia purpurata & qd̃ hodie dicũt lauare nucum putamia & sudem purpura vestite

De asini Vmbra περι ονου σκιας. dcxlix.

Subaudi altercãtur aut rixãtur Ferũt a quodã asinũ cõductũ Is ęstu ante sole:sub asino cubãs a sole defẽdit Mouit hic rixam locator negans se asini vmbrã locasse:sed asinũ Simillimũ est illi de lana caprina Meminit & apuleius de se ꝙ dum per fenestrã ꝓspectat asinus:& vmbra proditus deprehenditur:adagium fuisse diuulgatum.

¶ Cretizare. κυετιζειν. Similiter Græcari. dcl.
Pro eo quod est dolis agere. Eadē ratione Plaut⁹ græcari & pergre/cari dixit: pro eo quod est voluptariam vitam agere. Agentis motib⁹ vtrumq; sumptum.

¶ Frater adesto viro. Αδελυφοσαυδριπανειη. dcli.
Apud Platonē secūdo de R. P. li. Adamātus Glauconis cōtra Socra/tē disputātis partes excipiēs. Nondum inquit o socrates satis de hac re dictū. Quur nām: id nāq; dictū non est quod maxime dici oportuit Tum socrates: frater adesto viro: vt habet prouerbiū. Quare tu si qd hic reliquit: adiuua. Vnde natum. Plato idem in protagora monstra vbi Socrates procum aduocās: vt Simonidem conciuem suū cōuenit a Protagorę calūnia tueatur. Videor equidē aduocare te inquit quē/admodū ait Homerus Scamandrū ab achille obsessum Simeontem aduocasse. O dulce frater viri huius vna ambo vim cōprimamus: iis/dē aūt verbis Cassius Cesarē aggrediens fratrem adiutare iussit: & q dem Græce: vt refert Plutarchus de eo dictatum qui deficientem & i parem mutuis viribus adiuuat.

¶ Sine obsonio conuiuax fecisti. dclij.
Qui in animo quippiā cōstituūt. non expendentes quid ad id efficien dū requirat. Nā apud Platonē quū socrates ciuibus quos oratiōe fin/xerat: nullam aliud adderet victum: pręter panem & vinū tum Glau/co sine obsonio vt videtur inquit conuiuas fecisti.

¶ Lynceus. Λυγκευκ. dcliij.
Lyncei oculi iam oli in ꝓuerbio sunt. Plato ī epistolis Ne Lynceus q dē vt eiusmodi animus videat: efficere possit. Hor. in epistol. Nō pos/sin oculo quātū cōtendere Lynceus: nō tamē iccirco contēnas lippus iniungi. Plinius secundus de luna loquens. Nouissimā vero primāq; eadem die nullo alio insigno/q̄ in ariete cōspici. Id quoq; paucis mor talium contingit. Et inde fabula cernendi lynceo. de eodem plura a lias idem plinius: E diuerso cæcum Tiresiam vocamus. Iuuena. Nec surdum: nec Tiresiam quenq̄ esse deorum.

¶ Tricæ apinæ. dcliiij
Martialis: quecunq; lusi iuuenis & puer quondam Apinasq; nostras Idem alibi Sint apinę triceq;: & si quid vilius istis De leuissimis vilissi/misq; rebus dictum Iñ natum: q; vt auctor est. plinius) veteres Apinā vrbem euersam in ludicrum verterunt.

¶In toga saltantis personam inducere. dclv

Est in re ludicra seria miscere. aut contra in re seria ludicra inducere nec dissimile est huic hebreũ illud: musica in luctu Martialis. Noli ergo si tibi videtur rem facere ridiculam: & in toga saltantis inducere personam.

¶Rem factam putare. dclvi.

Semel atq; iterum est apud Martialem pro eo quod est rem certam & indubitatam habere Ad Porcillum: tu factam tibi rem statim putasti Iam te rem factam Bythinice credis habere.

¶Echino asperior. εχι νουτραχμτερος dclvij.

Græcum adagium in homines morosos & intractabiles. Est enim Echinus apud Plinium piscis aculeata vndiq; testudine.

¶Odium Vatinianum. dclviii.

Vatinius in tantum populi Romani odiũ peruenit: vt in ꝓuerbiũ abierit. Nã capitale acerbũq; odiũ significare volentes Vatinianum odium dicebant. Cattulus. Munere isto odissent te odio vatiniano.

¶Fumos vendere. dclix.

Pro eo quod est ambitiosa assentatione gratiam captare. Apud Martialem Vendere nec vanos circa pallatia fumos: Plaudere nec Cano plaudere nec Glaphyro. Athurino quodam natum: quem Alexãder Seuerus imperator Romanus fumo enecari iussit ꝙ simulatam apd̃ herum suum gratiam & officium commendationis cuiusdam subornato ad hoc ipsum a cæsare vendidisset. Proinde præcone iusso dicere. Fumo perit qui fumos vendidit. Quemadmodum scribit Spartianus in eius imperator vita Consimile euangelicum oleum vendere: prius illud a thurificantibus: hoc ab vnctoribus translatum.

¶Pellem caninam rodere. dclx.

Id est maledicis maledicere: Martialis in detractorem & allatratorẽ Nõ deerunt tamẽ: hac in vrbe forsam: vnus vel duo: tresue: quatuorue Pellem reddere qui velit caninam Nos hac a scabie tenem⁹ vngues

¶Oleum aure vel ore ferre. dclxi.

Si domitio credere libet: qui loqui non quissent: eos olim prouerbio oleum ore gestare dicebant. Eoq; Martialis in quemdam fastidiosa aure: ꝙ neminem audire vellet: Narratur belle quiddam dixisse Marulle Qui te ferre oleum dixit in auriculam.

¶ Viui vt si fumantem nasum ne tentaueris. dclxii.
Ne potẽtiorẽ irritaueris de ioco quidẽ Martialis Rabido nec perdit⁹ ore Fumantem nasum viui tẽtaueris vt si. Sit placidus licet & lambat digitosq; manusq;. Si dolor & bilis: si iusta coegerit ira. Vrsus erit: vacua dentes in pelle fatiges A canibus vrsum sectantibus translatum

¶ Alia voce Psytacus alia coturnix loquitur. dclxiii
De musicis aut poetis dispari facultate. Martialis. ĩ claucularĩũ quẽdã poętã: qui suos versiculos Martialis nomine in vulgus spargebat Credis (inquit) hoc prisce: voce vt loquatur psytacus coturnicis.

¶ Dies albo lapillo notandus. dclxiiii.
Veteres si quem diem factum felicemq; euenisse significabãt: eum albo lapillo notandum dicebant: aut candido vnione aut niueo calculo alba ve gemma Contra: infaustum carbone & atro lapillo numerandum. Exempla & notiora & frequentiora sunt apud auctores q̃ vt hic a scribenda sint.

¶ Caluus comatus. dclxv.
In eum dicitur qui a scicio cultu venditat. Martialis. Caluo turpius est nihil comato.

¶ Barbam leoni mortuo vellere. dclxvi.
Domitius prouerbium fuisse admonet: in eum qui eum excitare cõaretur qui: moueri non posset. Martialis. Quare si pudor est ligella noli Barbam velle mortuo leoni.

Congregare cum leonibus Vulpes. dclxvii.
Est impares dissimilesq; res permiscere. Martialis. Quid congregare cum leonibus vulpes?

Aquilam uoctuę comparare. dclxviii.
Dissimillima similia videri stelle Ma. Aquilisq; similes facere noctuas

Ne mihi Suffenus essem. dclxix. (quęris
Id est ne mihi placerem Erat enim Suffenus poeta omnium ineptissimus in aliorum vicia dicax: ad sua cęcus Huius mores & ingenium depinxit Catullus Idem in faceto est infacetior rure Simul poemata attigit neq; idem vnq̃ ęque est beatus: ac poema quum scribit. Tam gaudet in se tanq; seipse miratur Ibidem Quem non in aliqua te videre Suffenũ possis?. i. suis erroribꝰ blandientẽ pari ratione dici licet ne tibi sis Męuius; de quo Horatiꝰ: Ego met mi ignosco Męuius iquit

¶ Siculus vel samia furatur σικελοσ'ος τρακίξεται. dclxx.
Grecũ in eos qui ne a vilissimis quidẽ rebus furaces manus abstinẽt.

Vite pugillus. ησπιθαμητουβιου. dclxxi.
i. minimum Plautus anime salillum pro eodem dixit.

Syri contra phenices: συροι προσ φοινικασ. dclxxij.
Cum versutus agit cum versuto. Nam vtraq; gens dolis insignis est

¶ Ex Tripode. εκτου τριποδοσ. dclxxiii
Perinde est ac si ex oraculo Apollinis dicas Inde Comicum Apollinis oraculum non verius fuerit. Proinde si quis severa dicere significare velit: hoc modo loqui poterit ex tripode tibi dictum puta.

¶ Pelopis vel Tantali talenta χπελοποσ ηταρτα λουτα λαρτα. dclxxiiii.
Pro immensis diuitiis apud Grecos legitur. Nunmi aurum posco Pelopis nec magna talenta.

Talpa Cecior. τυφλοτεροσ ασπαλακος. dclxxv

Hyperbolicos in multum cecutientes dicitur.
Ephyreũ seu Dodoneũ. τοδω δωραι ορχαλκειον. dclxxvi.

In garrulos & obstreperos dictum antiquitus: ptopterea q̃ Ephyreum es maxime tinnata. dclxxvii

In eos conuenit qui ob res minutulas nimium sunt molesti. Parnus enim quidam ob nauiculam perditam populo molestissimus fuisse legitur.

Hylam vocas. τορυλαρκραζεις. dclxxviii.

De frustra querentibus clamantibusq; dictum. Ab historia tractum adagium. Hylas enim vnus ex Herculis comitibus fuit qui aquarum egressus in fonte periit. Atq; inde a nymphis raptus fingitur Et sacra instituta in quibus per montes & circũ fontes a saltantibus nomen illius inclamabatur itur Vnde Vergilius His adiungit. Hylam: naute quo fonte relictum. Clamassent: vt littus Hyla Hyla omne sonaret.

Turture loquacior τουγορος λαλιστεροσ. dclxxix.
Notissima metaphora i garrulos Vulgo pica loq̃cior & hodie dicũt.

¶Colophonium suffragium. dclxxx.
In Græcorum colectaneis huiusmodi adagium inuenio. ορκολο φωναεπεθηκεν επιτησβεβαισ φηφον. id est Colophana statuit ad inuiolatũ suffragium. Ex quo intelligitur illa Platonis ironia in dyonisium tyrannum. Quum enim inquit bonorum Dionis omnium venditionem faceres absq; eius cõsensu: q̃q̃ ita demum hoc faciendum dixeras: si ille assentiretur: promissis omnibus o vir mirabilis Colophonium/vt aiunt/suffragium: finemq; gloriosissimum imposuisti.

¶Tithoni senectus. τιθονου γηρασ. dclxxxi.
A fabula Tithoni sumptum: notiore q̃ vt hic sit recensenda.

¶Primum optimos Aegina alit ταπρωταρι ζουσ αιγιρατρεφει. dclxxxij.
Adiuitatum natura ductum: q̃ primum moribus seueris & parsimonia coalescunt & augentur deinde paulatim cum opibus vicia immigrant. In eos dicitur qui prius parce vixerunt: deinde adluxum sese conuertunt.

¶Fumum fugiens in ignem decidit. τον καπνον φευγωνεισ/ το πυρενεπεσον. dclxxxiij.
Id est aliud vitans incommodum: in aliud grauius incidit.

¶Titanas vocas. τιτανασ καλεισ. dclxxxiiij.
Id est auxilium imploras A titanum fabula tractum: qui Ioui contra Gigantes auxilio venerunt.

¶Fricantem refrica. τον ξυοντα δεαν τιμυειν. dclxxxv.
Id est gratificandi vicissim gratificanti: blandienti blandiri: palpanti palpare.

¶Ficulno folio anguillam. τω θριω την εγχελυν. dclxxxvi
Id est ficulno folio anguillam tenes. Est autem fici folium scabrum: eoq; ad anguillam tenendam quæ natura lubrica idoneum. In calũniosum dr̃: qui artiore nodo illigat⁹ tenetur: vt iam elabi non queat.

¶Sub omni lapide Scorpius dormit. υποπαντιλιθω σκορπιοσ ευδει. dclxxxvij.
In morosos dicebatur & meticulosos.

¶Sus seipsam laudat. υσ εαυτη επαινει. dclxxxviij
De ijs qui de malefactis etiam gloriantur.

¶ Hydram inficis. dclxxxix.
Id est per sceleratum ad scelera instigas.
¶ Suem prouocat. υν ορινει. dcxc.
In rixarum auidos dictum.
¶ Phalaridis imperium: φαλαριδος αρχει. dcxci.
In eos dictum qui nimis insolenter & crudeliter abutuntur potestate.
¶ Phoenicum conuenta. φοινικων συνθηκαι. dcxcij.
Agentis moribus ductum: in foedifragos.
¶ Δαθος αγαθων. Dathos agathon & similia. dcxciij.
Refert apud Hermolaum Eustachius: Tharsiorum celebram colo-niam Dathon fuisse circa Scymonem: adeo vt in prouerbium quoque illorum opes venerint dathos Agathon bonorum. quasi αγαθων αγαθιδες. quod idem prouerbii loco est apud Græcos vt verbum Agathides loci nomen sit eodem auctore & Thasos bonorum in eũdem sensum dicebatur.
¶ Calauriam insulam. dcxciiij:
Caulariam insulam Neptunus pro delo possedisse legitur: commutatione facta cum Latona: sicut Tænarum pro pythone. vt in prouerbiũ res abierit vel premutationis vel actiõis eius: quæ prescriptis verbis fit: do vt des. ισον τοι δηλον τε καλαυρειαν τε νεμεσθαι πυθω ζαθεην και ταιναρον ηνεμοεσσαν.
¶ Psyrice facta. ψυρικως πραχθεντα. dcxcv.
Psyrum seu psyries insulæ nomen est ignobilis apud plinium. lib. v. adeo vt illius obscuritas & in prouerbium versa sit: vt olim que parũ magnifice sordideque facta viderentur: ea psyrice facta dicerent Cratinus. ψυρατον διονυσον αγοντες και ψυρα την σπαρτην αγεις.
¶ Felix qui nihil debet. ολβιος ο μηδεν οφειλων. dcxcvi.
Græcum Metula auctore apud Hermolaum. Sensus notissimus.
¶ Myconium caput. dcxcvij.
Pro caluo in prouerbio fuisse Strabo his verbis docet Caluos igitur ipsos: moris ẽ dicere Myconios: quod in ea insula quasi gẽtile id vitium est.
¶ Clematis Aegyptia. dcxcviii.
phalerius Demetrius in prouerbiũ inquit cessit Clematis Aegyptia: nominatis ita: qui procero & nigro sunt corpore Est autem herba cuius

plures species commemorat Plini⁹ in hist. mūdi li. xxiiij. ca. xv. Quarū vna Clematis. Aegyptia cognominat: eadem ab alijs partim Daphonides: partim Polygonides vocatur longa tenuisq; nigro folio. Etiam si in Plinio Clamatis legitur non Clematis.

¶ Optimum non nasci. aut ocyssime aboleri. DCXCIX.

Plinius in septimi libri prefatione collectis innumerabilibus tum natiuitatis: tum vite nostræ incōmodis: prouerbialem sententiam vsurpauit. Itaq; multi extitere inquit: qui nō nasci optimum censerent: aut q̄ ocyssime aboleri Eam Græcis duobus senarijs sic efferunt.

Τομὴ γενεσθαι μενταρι ζαρ εζαει.

Επαρ δε γεννητεωσ ταχισ ειναι τελοσ.

¶ Theonis in Angelico.

Αρχην μεν μη φυναι επιχθονιοσιν αρι ζον.

Φυντα δε οπωσ ωκυζαπυλασαι δαο πενησαι.

Lactāti⁹ in institutionibus hāc sñiam a Sileno nescio quo ꝓfectā scribit Eandēq; Ciceronē li. de cōsolatiōe sic vsurpasse: vt vtriq; per metaphoram ornandi gratia adiungeret hoc pacto Nō nasci: lōge optimū nec in hos scopulos incidere vitæ: proximum autē sinatus sis q̄ primū mori tanq̄ ex incendio effugere violentiam fortunæ.

¶ αδωνιδοσ κηποι. id est Adonidis horti. DCC.

Pausanias Grāmatic⁹ Adōidis ait hortos lactucis & feniculis frequētes ac Veneri dicatos fuisse: in quibus semina deponi haud aliter q̄ in testis solerent: eoq; rem in prouerbiū abiisse cōtra futiles ac leuiculos De Adonio lege Pliniū. li. xxi. ca. x. Meminit de his ortis & Plato vnde flosculos protinus emorituros colligi significat.

¶ Bone leges a malis moribus procreantur. DCCI.

Notissima sententia & veteri prouerbio trita.

¶ Homo bulla. DCCII.

Vetus adagium quo vitæ humanæ fragilitas significatur.

¶ Crocodili lachrymæ. κροκοδε' λου δακρυα. DCCIII.

Crocodilus eminus cōspecto homine lachrymare dr̄ atq; eūdē mox deuorat. Inde ꝓuerbiū Crocodili lachryme. i eos q̄ se grauiter ferre simulant in cōmodum eorū: quib⁹ ip̄i incōmodum attulerunt.

¶ Minimo prouocare. DCCIIII.

Est ad ęquū certamē prouocare: cōtēptim Hor. in ser. Ecce Crispin⁹ minimo me ꝓuocat: accipe si vis: accipe iam tabulas: detur nobis lo/

cus:hora custodes:videamus vter plus scribere possit.

¶ Mandare laqueum medium vnguem ostendere. dccv.

Vtroq; adagio extremum contemptũ significabant Mãdamus enim laq̃um iis:quos adeo a nobis neglgi significamus:vt sive suspendãt sese:nichil ad nos attineat. Iuuenalis de Democrito. Ridebat curas nec nõ & gaudia vulgi. Interdum & lachrymas:quũ fortune ipse minasci Mandaret laqueum:mediũq; ostenderet vnguem. Eandem habet significationem puta contẽptus posterius illud mediũ vnguẽ oñdere:quo & Martialis eodem sensu est vsus Atq; illi digitum porrige medium. A gestu sumptum certe hoc:fortassis & prius illud.

¶ Illi allabastrus vnguenti plena putret dccvi.

Id est quæ sunt optima:pessima videntur. Apud Ciceronem.

¶ Crocodilus infugientem. dccvij.

Ab animantis natura mutuatum. Scribit Plinius Crocodilum infugaces esse ferocem:in sequentibus fugacem.

¶ Promusq; q̃ condus magis. dccviij.

Ab Ausonio dictũ in hominẽ ꝓfusiorẽ:q parta ꝓdigere nouit:quere re non nouit. Promus promendis rebus ꝓfectus:vt cõditus cõdendis

¶ Pistillo retusius. dccix.

Apud Hieronymum non semel pro hebete ac stolido O crassum ingenium & omni:vt dicitur/pistilo retusius.

¶ Puppis & prora. dccx.

Id est initium & finis res vniuersę. Apud Hermolaũ legitur vt in vna inquit ea latinæ rei puppis & prora verfetur. Ab iis enim duabus partibus nauis tota pendet.

¶ Vt prænestinis Gonea est Ciconia. dccxi.

Apud Plautum est in Trucu. In eos qui trũcatas & mutilatas voces pronunciant:primoribus ademptis litteris In ea nimirum fabula rusticus quidam adolescens corteptus:q; Rabonem pro arabone dicere tita inquit facio lucri:vt prænestinis Gonea & Ciconia.

¶ Mea est pila. dccxii.

Id ẽ vinco cõpositq; fũ voti. A pilę ludo trãslũptũ i eadẽ est Comœdia.

¶ Clurinum pecus. Rus merum. dccxiii.

Apud eundem in fabula:in hominem stolidum vtrunq; Rus merum est hic quidem pudendum & vero Clurinum pecus.

¶ Conlatinus venter. dccxiiii.

Magnus ac turgidus a Plauto dicitur. Is opinor ad Collatinum nomen alludens: Conlatinum ventrem dixit capacem: in quem omnia conferri possent. Auctor Festus Pompeius.

¶ Cyprio boui merendam. dccxv.

Stotadicus Ennij versus. quo significatur id quod in Cyprio insula fieri consueuit: in qua boues humano stercore pascebantur Eodem Pōpeio auctore Dici conueniet: quoties sordidus conuiua sordido conuiuio accipitur.

¶ Quandoq; bonus dormitat homerus. dccxvi.

Allegoria iam in prouerbium translata: significātibus nobis neminē esse sic in arte sua absolutum vt nō alicubi cesset: suiq; dissimilis appareat. Ita Horatius in arte poetica Quandoq; bonus dormittat Homerus. Verum operi longo Fas est ignoscere somnum.

¶ Qz curat numerum lupus. dccxvii.

Bucolicum prouerbium Apud Maronem: quo nihil laborari nihilq; referre significamus Extat hodieq; nostratibus celebratum adagiū Lupum & numeratas oues deuorare.

¶ Alia vita: alia diæta Αλλοσβιοσαλληδιειυα. dccxviii.

In eos competit: qui nouum vitæ institutum arripuerunt aut ī eos qui mutata in melius fortuna: & vitæ rationem moresq; commutant Vnde illud apud omnes tritissimum: mores sequi fortunam.

De sale & faba. dccxix.

Qui de rebus arcanis communicant. ωεριαλοσ και κυαμου. id est de sale & faba dicuntur agere: a vetusto vaticinatorum more trāsi sumptum: salem fabamq; ponentium.

Capra gladium seu Machęrā. αιξτηρμαχαιραρ. dccxx.

Subaudi repperit Cōuenit in eos qui ipsi sibi exitii causam adferunt. Inde natum q̄ olim apud Corinthios capra Iunoni immolanda gladium quem humo absconderat ipsa pedibus ex calpens prodidit: vnde periret Semper Graculus cum graculo congregatur.

αιει κολοιοσ προσ κολοιον ιχαρει. dccxxi.

Ideū similis cum simili: improbus cum improbo.

¶ Complurimum foliorum strepitum audiui. πολλωρθρι ωρψοφορη ηκεα. dccxxii.

Cōmode ab eo dicet: q se irā miasq; cuiuspiā magnopere vilipēdere significabit. Nā ficulna folia icēsa pręter īgētem crepitum nihil habēt

¶Prospectandum vetulo cane latrante. dccxxiii.
Ne nihil a vulgo mutuati videamur: neue nostram ætatem vsquequaq; contempsisse: huic certe adagio pręter antiquitatem & auctorē qd desit non video. Est autem sensus metaphoricus: tū demū vigilandū esse: vbi senes metuendum esse periculum ostendunt. Translatum a canibus excubitoribus qui quum vetuli sunt non temere latrant.

¶Canes qui plurimum latrant: perraro mordent dccxxiiii
Dicitur hac ętate & hoc in homines maledicos & minaces: cæterum ad faciendum ignauos timidosq;.

¶Canes omnibus ignotis allatrant. dccxxv.
In eos: qui quicquid non intelligunt: id damnāt ac reprehendunt.

¶Azanęa mala. αζαναία κακα. dccxxvi
Dicitur res infiniti laboris & inexpugnabilis: nullius autem frugis. Nam αζαναία Gręce locum significat asperum cultu & senticosum in quo agricole frustra exerceantur.

Anagyrum irritas. Αναγυρον εις. dccxxvii
In eum dici solitū: qui iniuria lacessit eū: qui ꝓuocatus magnū malum sit allaturus αλληγορικως ab Anagyro quodam diuite sumptum qui a vicinis iniuria prouocatus: omnes funditus perdidit.

Ipsis placet αυτοις αρεσκει. dccxxviii.
plato libro de legibus tertio. Tūc eni illud fabulæ ipsis: vt dicit placuit: tripertito exercitu diuiso vrbes tres habitarēt Agros Messenem. Lacedęmona. Teren. in An. Atqui ipsis commentum placet.

¶Pulchre narras Belle dicis. καλως ελεξας. dccxxix.
Prouerbialis sermo i eos qui magnifice pollicētur Socrates in Eutydemo platonis En Eutydeme vt ꝓuerbio fertur: q̄ belle loqueris.

¶Iouis Corinthus Διος κορινθος. dccxxx
Socrates i eodem sermōe. Quo inqt boni nobis erunt? quoue viles an dicemus iterꝝ ꝙ alios bonos faciunt: aliiq; illi alios iterū: quo aut boni sunt nusq̄ apparet: postq̄ illa q̄ ciuilis artis opera p̄dicātur negleximus & qd ꝓuerbio fert quū aiūt Iouis Corith⁹ nobis accidit Hacten⁹ plato. De imēsis opib⁹ dici videt solitū: deq; variis & raris operib⁹

¶Coruum hiantem delusit. dccxxxi.
proprie i eū cōpetit: q testamēto multum diuq; expectato frustrat⁹ ē captatorē. Imminet eni hęc auis cadauerib⁹. Horatius de Corano q Nasice socero testamēti spe ostētata moriēs nihil p̄ter plorare legat

ult. Pleraq; inqt recocti scriba Ex qnq viro coruũ deludet hiantem.

¶ Tragice loqui. dccxxxii.

Pro obscuris loqui apud Platonem lib. de rep. iii. Est enim tragicorum figura sublimior minimeq; vulgaris.

¶ Mida locupletior dccxxxiii

Pro q̃tum vis opulento eodem in libro est.

Corinthius luxus. κορινθια αδελτια. dccxxxiiii

Siracusana mensa Cicula obsonia Attica bellaria condimentaq; in eodem sermone leguntur.

Hydrę caput amputas υδραν τεμνεισ. dccxxxv.

Id est ita vnum malum tollis: vt plura alia recipias. Apud Platonem.

¶ Vti ligatores dccxxxvi.

Nouum verbum primum a Catone confictum: compositumq; a viciis & litigando apud eruditos tanq̃ in adagionem abiit Merentur autem hoc nomen qui ipsi nihil agentes: aliorum opera studiose reprachendunt litigandi veluti morbo quodam

¶ Dionysius Corinthio. Διονυσιοσ εν κορινθω. dccxxxvii.

Allegoria prouerbialis a Gręcis olim celebrata de iis q e summa fortuna ad infimã detrusi fuissent De hoc adagio Fabi⁹ li. viii his verbis meminit Est i exẽplis allegoria si nõ pdicta i orõe ponãtur. Nam vt Dionysiũ Corinthi eẽ: quo Gręci oẽs vtuntur ita pl'a similia dici põt.

¶ Architectus inuidet architecto. τεκτων τεκονι φθονεει. dccxxxviii.

Hesiodia sententia. Quam maro in Cornificium inuidum & oblatratorem clancularium eleganter vsurpauit.

¶ Ioui fulmen Herculi clauam extorquere. dccxxxix.

De rebus factu difficillimis dicit vtrũq; Et vtrũq; a Marõe profectũ.

¶ Hunc cespitem circundemus dccxl.

Id est hãc rẽ excutiamus a venatorũ idagie sũptũ: qui cespitẽ sub quo feram latere putant cingunt Est apud Platonem lib. de rep. quarto.

¶ Alga vilior Rusco horridior Sardois herbis amarior. dccxli.

Prouerbiale quiddã habent & hę comparationes quae sunt In Thyrside Vergiliano Immo ego Sardois videar tibi amarior herbis: horridior rusco proiecta vilior alga.

Arcem tenere dccxlii.

Est principatum primamq; laudem in re quapiam obtinere Et Cice

ro eloquentie. Plato philosophię arcem tenet.

¶Humi serpere dccxliii.

Sermo pressus humilisq; humi serpere dicitur. Ho. Serpit humi tutus nimium timidusq; procellæ Et alibi sermones repentes per humum

¶Venereum Iusiurandum irritum αφοοδιωιοσορκοσ ουκεμποιριμοσ. dccxliiii

Plato in conuiuio Vulgo fertur ꝙ solis amatoriis periuriis dij dãt veniam Venereum quippe iusiurandum nihil valere aiunt.

In dolio figulinam ερπιθωτηρκεραμειαρ. dccxlvi

Plato in lachete. De iis qui artis suę in re magna: quũ in leuib⁹ oporteat periculum faciunt. Et ꝓfecto inquit/vt habet prouerbium/in vasis ipsius iactura artem singulariam experimini.

¶γηρασκω δαει πολλαδ δασκυμερ΄τ.

Consenesco quotidie addiscens aliquid dccxlvi

Solonis verbum & a Platone prouerbii vice citatur: & hodieq; quoq; vulgo tritum est Dum viuimus inquiunt discimus.

¶Difficilia quę pulchra. δισκολατακαλα. dccxlvii.

Plato tum alibi: tum in Cratylo prouerbij loco posuit. Veteri inquit prouerbio fertur pulchra esse cognitu difficilia

¶Tanq̃ meum nomen Tanq̃ digitos meos teneo. dccxlviij

De certa firmaq; memoria prouerbio dicebatur. Martialis totis diebus. Afer hęc mihi varias Et teneo melius ista q̃ meum nomen. Iu. Tanq̃ vngues digitosq; suos Contra quum vehementer obliuiosum innuim⁹/ ꝓprii nominis oblitum dicim⁹. Naso. Nominis ante mei venient obliuia nobis Hiero. vt fere nominis mei fuerim oblitus.

¶Falcem in messam alienam mittere dccxlix

Est alienum negocium curare.

¶Canis reuersus ad vomitum. dccl.

In aplicis epl'is ꝓ eo qd' est: post innocẽtiã arreptã: dẽuo ĩ vetere vitã reuolut⁹ Sus lota ĩuolutabro luti eodẽ ĩ loco eodẽ significatu ponit.

¶Homunculus ex Caria. αρθρωπισγοσ εκτησ καριασ. dccli.

Fit quispiam vilis exiguiq; precii. Socrates in Euthydemo vel in sepe riculum transformationis fieri iubet velut ĩ homunculo ex caria. i. leui viliq; si perdas nihil etiam damni feceris.

¶Carica musa καρικημουσα. dcclii.

Pro agrestiruſticanoq; pro Græco adagio recenſetur

¶ Sequitur verhyemem. dccliij.

Auſonius in præfatione monoſyllabarum Vt in vetere verbo eſt ſequitur verhyemem iam ſimilium nugarum ſubtexo nequiciam.

¶ Sacra hęc non aliter conſtant. dccliiij.

Id ē hęc res alio pacto peragi nō poteſt Eſt apd Auſoniū Is nuptialis carminis a ſe cōcinati licētiam excuſās Eteni fabula eſt inqt de nuptijs & velit nolit ſacra hęc aliter non conſtant. Hac clauſula ſi cui ꝓuerbialis non videtur: alios quouis titulo notatur.

¶ Tenuſtilo. Diuite vena paupere vena. dcclv.

Vtraq; metaphora ꝓuerbij vice apud magnos auctores legitur Tenui ſtilo. i. preſſo & acuto ſtilo: & paupere diuite vena. i. in opi fœcundoue ingenio Altera a mentibus: altera a fontibus ſumpta.

¶ Tua voluntate coactus. dcclvi.

Charinus Terentianus. Tu volūtate inquit coactus es tua. In eos cō uenit: qui quod libenter & auide faciunt: coacti facere videri volunt.

¶ Saguntina fames. dcclvij.

Extrema fames: qualem longa obſidio ſolet adferre Auſonius Iam iam pereſamiam Saguntina fame Lucania cum liberet.

¶ Faber quas fecit compedes ipſe geſtat. dcclviij.

Prouerbium fuiſſe: tum ſermonis facies indicat: tum hoc argumento eſt. q; apud Auſonium curioſum poetam prouerbio Terentiano ſub ueſtitur: vt ſuperioris adagij ſenſum commutatis verbis referat Auſonianiverſus hij ſunt. Tu moleſtus flagitator lege moleſta carmina Tibi quod in triſti exedendum eſt. ſic vetus verbum iubet. Cōpedes quas ipſe fecit: ipſius vt geſtet faber.

¶ Tollāte: quinon nouit. dcclix.

Quintilianus lib. inſt: ſexto Simile eſt inquid dicitur.

& ꝓuerbia oportune aptata: vt de hoſe in aquā lapſa: & vt alleuaretur rogāti Tollat te qui non nouit Hactenus Fabi⁹. At Horatius in epiſtolis idē ꝓuerbiū de plano ſcurra cōmēorat: qui ſpōte ſępe cadens tanq̄ crure fracto miſerādis vocibus pretereūtes implorabat: vt humo tolleretur. Peregrinus autem quiſpiā ſi quādo alleuādi gratia accelliſſet: is a ſcurra ludibrio habebatur verū vbi iam illius ſimulatio multis innotuiſſet: iſq; aliquādo crure vere fracto tolli precaretur: nemo ſubuēit: oīb⁹ planū ſolitos: agere ludos arbitrātibus. De hoc ita

Flaccus Nec ſemel irriſus triuijs attollere curat Fracto cure planũ li/cet illi pluria manet Lacria per ſãctũ dicat iuratus Oſiri Credite nõ lu do: crudeles tollite claudũ Quęre peregrinũ vicinia rauca reclamat. Proide quorũ dolos iam nobis non ignotos ſignificamus neq; poſſe poſthac nos ab illis decipi: iis dicem⁹. Tollat te q nouit: aut hoſpitem quære. ¶Nebulæ in pariete pictæ. dcclx.

Pro re vana futilicq; apud Auſoniũ legũtur: i epiſtola quappiã ad Græ gorĩũ filiũ ſcripta. Aut vnq̃ vidiſti inquit nebulam pictam in pariete: Significat enim prouerbialiter per pictam in pariete nebulam: carmi nis quod ei epiſtolę ſubſcriptum eſt lemma vanumq; & friuolum ſom nicq; ſimillimum argumentum. Nebula nanq; res vanior: q̃ vt colori/bus exprimi poſſit.

¶Omnium horarum homo. dcclxi.

Eſt iocis ſeriiſq; pariter accommodatus Idq; de Aſinio Pollione olim ductum fuiſſe Fabius eſt auctor.

¶In cælo ſum. dcclxii

Perinde eſt ac dicas deus ſum Cicero ad Atticum Si vero quæ de me pacta ſunt: ea non ſeruantur. in cælo ſum.

¶Deum facere. dcclxiii.

Eſt vehementer laudibus efferre. Terentius. Deum te facio.

¶Omnibus veſtigiis inquirere. dcclxiiii

Id eſt ſumma cura vigilantiaq; querere.

¶Ne ſis patruus mihi. Ne ſis mihi tutor. dcclxv.

Patruorum i nepotes ſeuerĩtas puerbio locũ fecit: qđ eſt apđ Hora Siue ego parue: ſeu recte hoc volui: ne ſis mihi patruus: ne me caſti/ges Idẽ i odis patruã linguã: minacẽ ac reprehẽſoriã dixit Metuentis patruę verba liguę Cicero Cõtra Herẽniũ Fuit i hac cauſa quidã pa/truus cẽſor magiſter obiurgauit. M. Cœliũ: ſicut neminẽ vnq̃ parens Simile eſt perſianum illud Ad tu deterior palles ne ſis mihi tutor.

¶Ariſtarchi obeliſci Aſteriſciq; Cenſoria virgula. dcclxvi

Eodẽ modo Ariſtarchi obeliſci Aſteriſciq; In cõmunẽ ſermonẽ vene/rũt: obelixein p oblitterare atq; delere dicam⁹: & Aſteriſcõ. i. ſtellulã prenotare: p pbare & tãq̃ eminus annotare Sunt qui a nauigãtibus tranſlatũ putant: qui littus aut portum ſtellula notãt: Eſt apud Hiero nymum paſſim O nr̃i temporis Ariſtarche. i. tu qui de omnium inge/niis iudicẽ te pfiteris. & aliũ laudas: alium damnas: id quod Ariſtar/

chus In Homericis versibus fecit. Hor. Fiet Aristarchus. Cēsoria virgula eandem habet significationem: in quam: item multis locis iocatur Hieronymus.

¶ Refricare cicatricem: vulnus recrudescere. dcclxvij.

Vt dolor iā tēporis mora lenitus quū renouatur: refricari cicatrix prouerbio dicitur: ita quū redintegratur animi molestia vulnus recrudescere dicimus: pulcherrima vtrumq; trāslatione. Quę exēpla frequentiora sunt: q̄ vt vllum repeti debeat. Eam metaphoram venustissime extulit in Clodium qui populum fame iam exasperatum: concionib⁹ insuper seditiosis in rabiem agebat vt tu inqt in hoc vlcere tanquam vnguis existeres Suffricare pro leuiter renouare Suffricare memoriā

¶ Domi habet. dcclxviij.

Domi habere dicimur qd' i nobis est sitū: neq; necesse ē aliūde petere. Ab ea qua diximus foris rogandę supellectilis consuetudine manasse videtur. Domi philosophos habet Domi habet vñ discat. Hāc ego domi cōiecturā facio Id domi experior. i. in meip̄o. Domi habes vñ beatus eē possis. Domi cōsiliū habes: ne foris petas. In domo esse ꝓ eo qd' ē paratū eē & veluti domi repositū sępicule apd' Plautū ē.

¶ Obuijs vlnis. dcclxix.

Agestu traductum ad aim: hoc est miro affectu & cupide: vt solemus charissimos amicos: quos eminus cōspexerimus: quorū magno desiderio tenebamur Est apd' Quintilianū vt Op⁹ tuū nemo erat qui nō cupienter & obuijs/vt aiunt/manibus exceperit. aut obuijs vlnis.

¶ Bellicum canere Receptui canere. dcclxx.

Vtrūq; a militari cōsuetudie deductū est. Pręliū ei inituri bellicum canūt: in castra redituris receptui signum datur hoc est receptui canitur Vnde nos ꝓuerbiali trāslatiōe bellicū canere ꝓ exhortari excitareq; vsurpam⁹ Receptui canere ꝓ eo qd' ē finē facere maxime si id ad qd' hortamur cui ve finem imponimus bellici tumultus simile quiddam habet. Neq; nos in re tam nota exemplis vtemur Signa canant apd' Martialem pro eo quod est confligamus.

¶ Stilum vertere Stilo infigere Stilo appetere. dcclxxi.

Stilo ex quo veteres scriptitabāt aliquot prouerbiales trāslat ōes suppeditat Vertere ei stilū dictū ꝓ eo qd' ē mutare qd' scripseris: aut etiā vituperare quę laudaris Hieronymus Cōtra Rufinum Q1 diu nō renuebā laudationē tuā: sequebar. s vt magistrū. fratrē & collegā voca/

bas:& catholicum in omnibus fatebaris. Postq̃ vero non agnoui laudes tuas & me indignũ tanti viri præconio iudicaui:illico vertis stilum & omnia laudata prius vituperas:de eodem ore & dulce proferens & amarum. Stilum infigere:est scriptis inuehi. Stilo appetere. Scribẽdo infectari.

¶ Iacere aleam. Extra omnem aleam. DCCLXXI

Quoniam alea fortunę & casui dicata ẽ:eam pro dubio euẽtu accipimus. Cæsar Rubiconem traducturus copias: omnis inquit iacta sit alea i. rem vniuersam fortunę permittamus quorsũ eueniat:nos certe periculum faciemus. Plinius in p̃fatione hist orię mundi. Vtitur illa Marcus Tullius extra omnẽ ingenii aleã positus. Et in hac re nulla inest alea. i. nõ potest prꝛter. expectationẽ euenire. Trãslatio a iactu alearum sumpta Quintilianus eãdẽ rem diuersa translatiõe explicauit permittamus inquit vela ventis & oram soluẽtibus bene p̃cessurꝰ puerbialiter ex hoc Horatius eixit. per raro hæc alea fallit. id est qꝛ ix vnq̃ male euenit. Et in odis periculosæ plenum opus aleæ.

¶ Ad Vnguem DCCLXXII.

A marmorariis sumpta metaphora: q superducto vngui cõmissuras Explorant marmorum Vnde ad vnguem fieri dicit. cui extrema adhibetur cura:ita vt nihil artificis diligẽtia suffugiat. Hor. Cocceius ad vnguem factus homo. Idẽq; alibi Carmen reprehendite qꝛ nõ Multa dies & multa coercuit atq; Perfectum decies nõ castigauit ad vnguẽ Ex hac metaphoram & quæ sequitur: Persius vno loco mire expressit. Vt per leue seuere Effundit iunctura vngues: scit tendere verbum non secus:ac si oculo rubricam dirigat vno.

¶ Ad amussim Ad perpendiculum. DCCLXXIII

Quotiẽs itẽ absolutã curã operisq; perfectionẽ significamꝰ ad amussim factã rem dicimꝰ aut hęc amussim:vtrũq; eni legimꝰ:aut a mussatim. Est eni Amussis regularis ille funiculus quo cemẽta pauimenta q; exæquant fabri. Ad perpendiculum idem declarat qꝛ ad amussim hodieq; qꝛ ita factum significare vocamus vt nihil desiderari queat: ad filum factum dicimus. Prꝛterea qꝛ atteutissimi vigilantia summo q; iudicio tractatum videri volebant veteres id pensiculare seu pensiculatim factum dicebant. Alibi ꝓpende sumptus sermo. Verum hęc monendi gratia attigisse modo abunde satis existimo.

¶ Elimare. Prima & suprema manus. Ad vmbelicũ. DCCLXXIIII

Ab officinis artificium translatum est: Elimare librum & adhibere lī mā Summā manū ponere. id est extremam operam quæ vbi accessit nihil præterea in opere requirat Nihil huic operi deest præter supiæ mam manum. Horatius ad ambitiosum ducere dixit: p eo quod est perficere: primam item artificis operam primam manum appellant qua rude adhuc opus significant.

¶ A teneris vnguiculis. dcclxxv.

Græcis i puerbio fuisse testat Ci. A teneris inqt (vt græci dicūt) vnguiculis cuius Horatius & incestos amores De tenero meditatur vngui. Abi cunabulis eundem habet sēsum videlicet iam inde a prima puericia.

¶ Pandere vela Contrahere vela. dcclxxvi

Metaphoræ passim. vsurpare Pandere vela est audacius cōfidentiusq; rem agere. Contrahere vela modestius ac parcius.

¶ Plumbeo gladio iugulare. dcclxxvii.

Effriuolo futiliq; argumento: tamen hominē cōuincere Ci. ad Atti. quū illū plūbeo gladio iugulatū tū in diceret Idēq; alias frigidum argumentum Plumbeum pugionem appellat.

¶ Lupi illum priores viderunt. dcclxxviii

Quod est apud Vergilium in Aegloga cui titulus Mœris: lupi Mœrim vidēre priores a quodā non infimæ doctrine pro prouerbio referitur Et fieri potest vt pastorale fuerit adagium: de eo cui vox periisset Seruius nō hoc quidem prouerbium fuisse affirmat: sed ex eo: quod physici scribunt lupum quem prior conspexerit: ei vocem adimere. natum Terentianum illud lupus est in fabula.

¶ Παρὰ ποσ i. panicus casus. dcclxxix.

Prouerbii simulachrū habet apud Ciceronē in epīs ad Atticū Ego bellū inqt fœdissimū futurū puto: nisi qui vt tu scis panic⁹ casus existerit: a Pane deo: qui nouos et repentinos tumultus animorū q; mutationes solet immittere vt intelligas bellū futurū: nisi subita quædam & tanquam panica animorū fiat mutatio.

¶ Celerius Elephanti pariunt dcclxxx.

Sunt quibus inter prouerbia annumerandum videtur quod est apud Plinium secūdū In præfa. histo mūdi. Nā de grammaticis semper expectaui parturiri aduersus libellos quos de grammatica edidi & sub inde abortus fecere iam decem annis quū Celerius etiā Elephāti pariant, Celerius itaq; Elephantes parere dicem⁹ tardam contactionē

nimisq; lenta molimina significantes De Elephantorũ partu Plaut⁹ in Sticho. Audiui sepe hoc vulgo dicier Solere Elephantũ grauidam perpetuos decẽ esse annos. Idem plinius lib. viii. Decẽ annis gestare in vtero vulgus existimat inquit. Et iam si Aristoteles biennio parere putat. Nec sępius q̃ semel singulos gignere.

¶ Paruo pedi magnos calcios circundare dcclxxxi.

Q d' est apud Quitilianũ in Insti. ꝓuerbialiter vtiq; scriptũ Eos qui in re nõ copiosa copiose dicere conãtur puero Herculis cothurnos inducere ab Agesilai Apophthegmate deductũ videret. Cui quũ q̃spiã sophistam quendã maiorem in modũ laudaret q̃ res minimas dicendi artificio maximas faceret Equidẽ hũc ergo Sardonẽ neuti q̃ tam bonum iudicio inquit qui paruo pedi magnos calcios inducat.

¶ Sus Mineruam. υσαθηραν. dcclxxxii.

Celebratissimũ adagiũ i eũ qui i doct⁹ eũ docere conatur a quo sibi ipse poti⁹ docẽd⁹. Hieronym⁹ cõtra Ruffinũ Pretermitto Gręcos quorũ tu iactas sciẽtiã & dum peregrina ictaris: pene tui sermonis oblit⁹ es. Ne vetere ꝓuerbio Sus Mineruam docere videatur. Apparet aũt ex vetusto quopiam Apologo natam parœmiam

¶ Multi Mannij ariciẽ. dcclxxxiii.

Mãni⁹ apd' Festũ Põpeiũ Dianæ Aricinę lucũ q & ipse Aricinus dicit cõsecrasse legit. Ex eo Mãnio q̃ plurimi clarissimi viri extiterunt eodẽ nomine: inde natum prouerbium Multos Aricie Mannios esse.

¶ Diomedis & Glauci permutatio dcclxxxiiii.

Que refert ab Homero iter Diomedẽ Glaucũq; facta armorũ cõmutatio sicuti pleraq; eius poetę alia i ꝓuerbiũ abiit Ea autẽ i sexto Illiados libros recẽset hoc mõ Diomeden & Glaucũ in mediũ ꝓcessisse singulari certamine cõgressuros. Tũ Glaucũ post cõmemoratos suos Natales A Diomede iuitatũ vt ex hostibus Hospites fierent atq; id vt cęteri intelligãt iquit arma permutem⁹ itaq; Glaucũ priorẽ sua donasse diomedi arma q̃ erãt aurea cẽtũq; bob⁹ estimata Tradidisse vero diomedẽ sua erea nõ pluris houẽ bob⁹ estiata Ex acta dispari permutatione Diomedẽ astutũ Glaucũ studidũ fuisse iuocatũ Vñ quoties per mutationẽ vehemẽter i equalẽ significare volumus Diomedis & Glausi cõmutationẽ esse dicim⁹ plini⁹ Cecilius ad Flaccũ Recipies epl'as ferulas & simpliciter igratas ac ne illã quidẽ solertiam Diomedis i permutando mũere imitãtes. Aul⁹ Gelli⁹ i noc. li. secũdo vbi Ce

cilianã trãslationẽ cũ ipso Menandro cõponit Eãq; nimis degenera re significat Diomedis hercle arma & Glauci iquit nõ dispari magis p̃cio ęstimata sũt. Eiusdẽ permutatiõis fit mẽtio i ꝓœmio digestorum iis quidẽ verbis Nostris tẽporib⁹ talis legũ inuenta est permutatio q̃ lẽ apd' Homer⁊ patrẽ ois virtutis Glauc⁹ &c Diomedes iter se faciũt dissimilia permutãtes Martialis Tã stupid⁹ nũq̃ nec tu puto Glaucẽ fuisti Chalcea donãti Chrisea q dederas. i. q ęrea donãti aurea dederas. ¶Non sus quiuis intelligit. DCCLXXXV.

De re intellectum prædifficilli Plato in Lachete Quare vt ꝓuerbio fertur non sus hoc quiuis norit.

¶Flerę nouercæ tumulum. προστοσημαμητρυασθρηνειν. DCCLXXXVI.

Est fictis lachrymis dolorem simulare quum re gaudeas Græcum adagium est.

¶Homo non homo. DCCLXXXVII.

In virũ effœminatũ & parũ virũ cõuenit Meminit ænigmatis huiusce modi Plato li. reip. v. quod etiã si ille puer ille nominãt: ascribendum putaui Homo non hõ: vidẽs nõ vidẽs: percussit non percussit. lapide non lapide: auem nõ auem super arbore. id est eunuchus luscus percussit alam vespertilionis pumice super sambuco.

¶Polypus. πολυπολοσομοιοτης DCCLXXXVIII.

Plautus i Aulularia homies furaces viscatisq; digitis polypos ꝓuerbialiter/vt opinor: elegãter certe appellat. Ego istos noui polypos iquit: qui vbi quicquid tetigerunt: tenẽt Ad polypi piscis naturã respexit caliculis illis & acceptabilis flagellisq; brachiorum quod inuasit: fluctu quodam tenentis atq; attrahentis.

¶Victitant succo suo. DCCLXXXIX.

Mire i parasitos quadrat: ingurgitãtes sese vbi cœna cõtingit lautior rursũ diutinã inediã sustinentes vbi nõ datur cœna. Est autẽ a cocleis transsumptum: quę per æstum intra cestam contractę succo suo alun/tur dum pluuia acciderit. Legitur apud Plautum in captiui duo.

¶Nucleum amisi: reliquit piguori putamina. DCCXC.

Plautin⁹ versiculus ex eadẽ fabula ab Egione dictus. Is vbi resciuisset se deceptũ pro seruo herũ emisse: seruũq; ꝓhero retinuisse: nucleũ inquit amisi: reliquit pignor putamina. id est is ex quo fructum expectabam effugit: relicto eo ex quo nihil est commodi.

¶ Exordiri telam. dccxci.
Pro eo quod est negotij quippiã arte instituere. In Bacchidibus Plautina Exorsa hæc tela est non male omnino mihi.

¶ Leoninam pellem indutus τηρλεοντηρενδυουεροσ. dccxcij.
Socrates in Cratylo Platonis Verũtamẽ postq̃ leoninã pellẽ sum indutus: haud deterreri decet: imo p̃clara ip̃a vt ais noia i quãdo mihi hãc arrogantẽ p̃ceptoris personã sumpsi. Etiãsi in codicibus imp̃ssis leontinã legitur. Porro adagiũ ex apologo de asino fugitiuo qui pelle leonis amictus feras ignaras territabat sumptum apparet.

¶ Vallum caueam ve supergredi. υπερτα εσκαμμερα πηδαρ. dccxciij.
Est vltra q̃ cõuenit q̃q; permissum est progredi Socrates in eodẽ sermone videor iã vlterius q̃ decet exigere: & caueã/vt dicitur/valumq; supergredi A certantum septis traductum.

¶ Ex tua officina. Ex aliena officina dccxciiij
Ex nostra officina depromere dicitur: q̃ a nobis ip̃is excogitata sunt Aquestuarijs tractum: quorum alij sua: alij venditant aliarum opera Hermogenes in Cratylo. Videris o Socrates ex aliquo audisse hæc neq; ex tua officina ruditer deprompsisse.

¶ A seipso decipi perniciosissimum. dccxcv.
Socratica apud Platonem sentẽtia: digna quæ semper in ore: semper habeat in pectore. Addit Socrates rationẽ sententia dignam Nimis enim inquit periculosa res quum abest seductor nunq̃ semperq; deceptũ proxime comitatur. Fallitur autem a seipso: qui sibi stulte placet: suaq; vicia pro virtutibus amplectitur.

¶ A fronte pariter atq; a tergo contemplari. dccxcvi.
Est rem diligentius pressiusq; considerare Socrates in Cratylo Platonis. Oportet itaq; superiora frequenter animaduertere: & vt poeta ille ante illa retroq; conspicere.

¶ Ab hac mensa non potes abesse. dccxcvij.
Id est voluntate cuius es auidissimus carere non potes Socrates in Phedro. Qui enim qui rem ab hac mensa abesse? Iurauerat eni Phedrus se Socrati orationum audiendarum cupientissimo: nullam vnq̃ orationem dicturum: nisi quod ostenderat diceret Ea vna re prepelli se Socrates iocatur: qui ea voluptate carere nequiuerit.

¶ Dulcis ancon dccxcviii.

Socrates in phedro Prouerbiũ illud dulcis ancon. i. cubitus o Phedre te latuit a longo cubitu qui prope Nilum eſt ductum fuiſſe neq; id ſolum. ſed illum quo q; te fugit: q; excellentes prudentia ciues in conſcribendis poſteritati q; relinquendis orationibus ſumopere ſtudent: qui vſq; adeo laudatores ſuorũ operũ diligunt: vt primos eos ad ſcribant q; ſcripta vbiq; laudent Necillic quidem Socrates Verum huic interim adagio lamba ſubſcribemus: donec magis liquebit.

¶ Acelo ad terram. dccxcix.

Apud plautũ rogãti cuipiã: nũ ex puella ſciſcitari q̃dã liceret: vendito ri quantũ vellet percõtareť permittẽs: a cœlo inq; ad terrã: quodlibet

¶ Ante pedes ad peḑes reuolui. dccc.

Id quod preſens adeſt: & vltro obuium ad pedes volui dicitur non ſe omel apud Platonem.

¶ In eaſdem anſas peruenisti. dcccl.

Plato in phedro Hac de re o amice in eaſdẽ anſas peruenisti. id eſt nõ iſto modo elaberis: immo cõprehenſus es: nec effugies: quin dicas.

¶ Herculem inſimulas ignauiæ. dcccii.

Id eſt crimẽ imponis: quo nihil minus in eum cadit. Veluti ſi quis Catonem leuitatis: Lucretiam impudicitiæ, Socratem incontinentiæ. Ciceronem infantiæ. Apud Plutarchum legere memini.

¶ Darhes entellum prouocas. dcccíii.

Vergilius Aeneidos li. v: darhetẽ inducit viribus & iuuenta elatum inſolentius ſeſe iactantẽ: Entellũq; ſenẽ quidẽ: ſed exercitatiorẽ ad certamẽ ꝓuocantẽ: verũ ab eodẽ mox ſuperatũ Hieronimus ad auguſtinũ Memẽto inq; darhetis & entelli. i. caue tu iuuenis & arrogantior: me ſenẽ & tanq̃ his certaminibus defunctum rurſum ad fuſtes ꝓuoces: quid poſſim irritatus magno fortaſſis tuo malo expertus.

¶ In ære meo eſt. dcccciii.

Quem nobis beneficiis deuictum ſignificamus: eum in ære noſtro eſſe dicimus. Apud Ciceronem legitur.

¶ Amici mores noueris non oderis. dcccv.

Prouerbialem ſententiam fuiſſe Porphyrion admonet: ne ſi quis ſit in leuibus amicorum vitiis moroſior.

Bithus contra Bachium. dcccvi.

Bithus & Bachius nobile par gladiatorum: quorum meminit Sueto-

luij.

nius:pari arte:pariq; audacia. Vnde quum duo eque improbi inter se cõtendũt:ita vt neuter alteri velit cõcedere:hac allegoria licebit vti: Horatius in sermonibus Vt nõ compositi meli⁹ cum Bittho Bacchi⁹ Rupili Persiiq; parẽ inter se improbitatem significans.

¶Commodandum amicis:sed vsq; ad aras. dcccvii

Pericles(vt in noctib⁹ refert Gellius)ab amico rogat⁹.vt i causa quadã falsũ peieraret hũc in modũ respõdit. Δει μεσυμ πραττειν τοισ φιλοισαλλαμεχριθειων.. opus est commodare amicis sed vsq; ad aras deorum.

¶Vel ceco appareat. dcccviii.

Dere vehementer perspicua prouerbialis hyperbole.

¶Cæcus Cæcam duxit. dcccix.

Quoties vetulo marito vetula vxor nubit:deformi deformis. μετα φορικωσ dicitur quũ turpia turpibus placẽt:stulta stultos delectãt.

Mopso Nisa datur. dcccx.

Vbi res preclara homini admodum indigno contingit.

Floribus austrum immisisti. dcccxi.

Buccolica metaphora in eum:qui noxiis pro salutaribus vtitur:qui ve perniciosas res optauit.

¶Apros fontibus immittere. dcccxii.

Eundem cum superiore translatiõe obtinet significatũ. Est autẽ vita q̃ apud Vergiliũ in Aeglogis. Heu quid volui misero mihi Floribus austrum perditus & liquidis immisi fontibus apros.

¶Ibyci grues dcccxiii.

αι ιβυκου γεραμοι apud Græcos ĩ ꝓuerbiũ venerũt. Quoties eni sceleribus nouo quodam & improuiso casu proditis:scelesti pœnas darent Ibycas grues adesse dicebant. Eamq; allegoriam ab huiusmodi euentu natum ferunt. Ibycum quempiam quum a latronibus occideretur:grues forte superuolantes obtestatum. Eos latrones multo post:in foro sedentes superuolantibus gruibus per iocum iter se dixisse:en Ibyci grues Eum sermonem assidentes rapuisse in suspicionem:atq; ita proditas suplicium confessos dedisse.

¶Ipsi testudines comedite qui cepistis. Αυτοι χελωνασεσθιετε οι περειλετε dcccxiiii.

Simillimum est illi Terentiano Tute intristi:tibi omne est exedendũ Ex apologo natum putant:quo narrantur piscatore testudinem ca/

ptã inter ſe partiti fuiſſe a cui⁹ eſu abhorrẽt mercurium ad edendi pe r
tes inuitaſſe: Verũ ille recuſans iuſſiſſe ipſos teſtudinẽ peredere: q ce
piſſent. In eos quadrat: qui negocio male inſtituto alios deinde conã/
tur admiſcere. Iis reſpondenduim. Hunc in modum. ſine me cœpiſtis
ſine me perficite. Ipſi teſtudinem comedite quam cepiſtis.

¶ Ventres. γαστερες. dcccxv.

Hoſes edaces ventriq; vni deditos vẽtres appellamus Epimenides
Cretẽſes pigros vẽtres appellat Lucili⁹ paraſitum totum ſignificans

¶ Rudem accipere. Rude donatum. dcccxvi.

Gladiatores quibus permiſſum erat: a gladiatorio mũere ceſſare ru
de donati dicebantur Ea ceſſatio virga dabaſ. quã rudẽ appellabãt:
vnde hoc modo dimiſſi rudiarii vocabanſ. A qua dimiſſiõe: quib⁹ ob
ętatem conceſſum eſt: vt ab adminiſtratione rerum ſemoti quietem
agarã: veluti iam rebus perfuncti: rudem accepiſſe prouerbiali meta
phora dicũtur. Horati⁹ i epiſtolis Spectatum ſatis: & donatum iã ru/
de: queris Mecœnas iterum antiquo me includere circo

¶ Albe gallinæ filius. dcccxvii.

In hoſem feliciter natũ cõuenit Iuuenalis. Quia tu gallinæ fili⁹ albæ.

Demulcere caput. dcccxviii.

Eſt blande cuipiã aſſentari: ab adulãtiũ geſtu ſumptũ. Hieronymus
ad Auguſtinũ; prętermitto blãdimẽta quibus meũ caput de mulces

¶ Oedipi imprecationes οι προλοσαρα. dcccxix.

Citatur ex Aeſchylo ꝓ ditis & acerbis malis Oedipus enim impreca
tionibus ſuis vtrunq; filium & genus omne ſubuertit.

Nouiſimonẽ & ſimõ me. οι λασιμωρα και σιμωρεμε. dcccxx.

De malis inter ſe notis.

¶ Tuis te piguam coloribus dcccxxi.

Pro eo qđ eſt talẽte ꝑdicabo qualis es: idq; in malam partem. Hiero
nymus in rufinũ. Poſſem & ego te tuis coloribus pingere: & inſanire
contra inſanientem. Idem contra eundem. Et hec in medium ꝓlatu
rum: meiſq; me coloribus eſſe pingendũm.

¶ Simia vel pulcherrima de formis eſt dcccxxi

De his dicitur que ipſo genere ſunt mala atq; aſpernanda vti ſi qui
diceret pœnum integerrimum tamen perfidum eſſe. Refertur a pla/
tone in Hippia maiore. Heraclyti nomine.

¶Vespera Cicade obstrepit. dcccxxiii.
Quin in serior multo: prouocat doctiorem. Theocritus in Buccolicis. εφαξβομβωρτεττιγοσ εραρτιορ.

¶Edolio hauris. dcccxxiiii.
De eo qui affatim potitur optatis. Theocritus. εκ τωιθου αρτλησ Αηλορ. Edolio nimirum hauris.

¶Grauiora Sambico patitur.
Λειροτερασ αμβικ ζυτω ασχει. dcccxxv.
In eos competit qui dira ferũt ac diurturna mala Refertur: si satis memini in problematis plutarchi Natum a sambico quopiam malefico/ qui statuis olympiacis sublatis ac diuẽditis: deinde Aristarcheo dianę elidensis templo incenso: comprehensus: & vt facinorum socios proderet: annum perpetuum diriſſimis cruciatibus subiectus est.

¶Oleo tranquilior. dcccxxvi
Plautus in pœnulo. Ita hanc canem faciam tibi oleo tranquilliorem Oleum enim tacite leniterq; fluit. Vtitur eodem & plato in dialogo de scientia.

¶Auricula infima mollior. dcccxxvii.
Simillimum est superiori. Cice. in epistolis ad Atti. Tu quemadmodum mecenses opportere esse in reꝑ. & nostris inimicitiis. ita & esse & fore auricula infima scito molliorem

¶Manu facere. dcccxxviii.
Est omnia diligentia fingere formareq; natura non multum adiuuante. Cic. in epistolis. Quędam ingenia facilia & expedita quędam manu (vt aiunt) faciendi sint.

¶Ficos diuidere: συκαμεριζειν. dcccxxix.
In parcos olim dicebatur. Martial.
Quadrigenta seca. qui dicit. ζυκαμεριζε.

¶Cumini sector. dcccxxx.
Pro eodem refertur apud aristotelem

¶Res est in cardine dcccxxxi.
Pro eo quod est/ proxima est: vt efficiatur. Seruius prouerbium esse admonet: exponens illud Maronis Haud tanto cassabit cardine rerum. Ci. in eo cardo rei vertitur.

¶Matura satio sępe fallit Sera nunq̃ non fallit. dcccxxxii.

Prouerbium rusticorum: quo monemur in omni negotio maturandũ magis q̃ comperendinandum. Refertur a Columella his verbis. Vetus est agricolarum prouerbium maturã sationem sępe decipere solere. Seram nunq̃ quin mala sit.

¶ Γελωσ ιωνικοσ. dcccxxxiij.

Risus Ionicus Olim iactatum in cinedos propterea ꝙ ionum millicies ita vt milesiorum & sybaritarum in fabulam abijt.

¶ Prurior clauo. ΓΟΤΕΡΟΣ ΠΗΔΑΛΙΟΥ. dcccxxxiiij.

ΥΠΟΡΒΟΛΗΠΑΡΟΙ ΜΙΩΔΗΣ. in homines vehementer integros & incorruptos Clauus enim semper fluctibus alluitur.

¶ Dorica musica. ΔΩΡΙ ΚΗΜΟΟΙΚΗ. dcccxxxv.

In homines munerum appetentes dici potest. Est autem anceps allusio & ad vocẽ. ΤΟΥΔΩΡΟΥ & ad notissimas illas species musices Doriam. Lydiam: phrygiam Boeticam. Aristophanes in equitibus in Claonem Iocatur qui nullam aliam musicã discere potuerit q̃ doricam. ΟΥΤΟΣΟΥΔΥΡΑΤΑΙΜΑΘΕΙΝ. ΗΝΜΗΔΩΡΟΔΚΗΣ. i. deprauate: pro eo quod est ΔΩΡΙΞΙ.

¶ Neq; terram attingẽs neq; cœlum. ΟΥΤΕΓΗΣΟΥΤΕΟΥΡΑΡΟΥ ΑΠΤΟΜΕΝΟΣ. dcccxxxvi.

De ijs que longe absunt ab eo de quo agitur. vtitur eo prouerbij loco Lucianus in pseudomante.

¶ Nihil ad chordam ΜΗΔΕ ΠΡΟΣΤΗΝΧΟΡΛΗΝ. dcccxxxvij.

De hijs qui longe discrepant ab eo quod spectatur Translatum a saltationibus: vbi gestus debet ad fides cithare respondere.

¶ Haud iterum capitur laqueo vulpes. dcccxxxviij

ΑΛΛΟΥΚΑΥΘΙΣ ΑΛΩΠΗΣ. id est in laqueum inducitur de callidis quos frustra coneris iterum fallere.

Veterum insigniumq; adagiorum ab Erasmo Roterodamo Canonico & sacrę theologie professore disertissimo hactenus collectum.

Finis.

Similes habent labra lactucas. I.
Risus Sardonius ij
Nihil graculo cum fidibus iij
Nihil cum amaricino sui. iij.
Sanctum dare canibus iiij.
Margaritas dare porcis. iiij.
Gallus iaspidem repperit iiij.
Manus manum fricat v
Dimidium plus toto. vi.
Mutuum muli scabunt vij.
Senes mutuum fricant viij.
Iumenta quoniam manibus carent al-
terius frictione indigent ix
Lampada cursu tibi trado. x.
In eo ipo stas lapide vbi preco pdicat
Non eras in hoc albo xii. (xi
Herculei labores xiii
Nec omnia nec passim &c. xiiii.
Lolio victitant xv.
Cornicum oculos configere xvi.
Fuimus troes. xvii.
Quondam fuerunt fortes milesii. xviii.
Sexagenarios de ponte deiicere xix.
Crambe bis posita mors est xx.
Ne hercules quidam contra duos xxi.
Aestimare leonē ab vnguibus &c. xxii.
Amussis alba xxiii.
In albo lapide alba linea. xxiiii.
Canis in balneo: musica in luctu xxv.
Intus canere xxvi.
Aspendius citharœdus xxvi.
Spartum rodentes xxvii
Inter factum fulm & laxum xxviii.
Asinus stramē mauult q̄ aurum xxix
Asinus inter simias xxx.
Dies omnia reuelat. xxxi.
Quam quisq; norit artem i hac se exer
ceat xxxii
Aurum lapide: auro mens hominum
exploratur xxxiii
Ne momus quidem hec carpat. xxxiiii
Diomedea necessitas. xxxv
Sutorium atramentum. xxxvi
Fucum facere. xxxvii.
Calculum reduce & opponere. xxxviii.
Qui digito scalpunt vno caput. xxxix.
Manibus pedibusq; niti XL
Omnibus neruis contendere. xl.
Remis ac velis xli
Vertere vela xlii
Terræ filius. Cæli filius xliii.
In luto hęrent. Hęret in salebra. xliiii.
In aqua hæret xlv.
Sęper fert aphrica mali q̄ppiam. xlvi.
Quod seruos tot habemus hostes
Sophocles & laudicen. xlviii. xlvii.
dedi malum & accepi xlix.
Clauum clauo trudere L.
Malo nodo malus q̄rendus cuneus. li.
Si tibi machęra & nobis vrbana est do
mi. lii.
Suo sibi hunc iugulo gladio liii.
Suo telo hunc iugulo liii.
Incidit in foueam quam fecit. liii.
Irritare crabrones. liiii.
Bacchæ bacchanti aduersari liiii.
Plus aloes q̄ mellis habet lv.
In aere pscari. Venarius mari. lvi.
Nudo vestimenta detrahere lvii
Hostimētum est opera p pecunia. lviii.
Par pari referri. lviii.
Quasi piscis itidem est amator lene: ne

q est nisi recens lix.
Ad suũ quãq; q̃stũ equũ ẽ eẽ callidũ lx
Necesse est facere sumtum
qui querit lucrum lxi
Vacuis manibus nõ reuocatur falco.
Nec piscis sine esca capitur lxi
Fortiter malum qui patitur idẽ post po/
titur bonum. lxij.
Lupus est hõ homini nõ hõ. lx ij.
Festo die si qd ꝓdegeris ꝓfesto egere
liceat nisi peperceris lxiiij.
Ferre iugũ. Ire publica via. lxv.
Flãmã fumo est proxima lxvi
Qui nucleũ petit nucẽ frangit. lxvii.
Verberare lapidẽ lxviii Vorare humum
Intra ꝑsepis suas lxx (lxix
Aliquã reperitis rimam lxxi
Vorsis gladiis depugnarier lxx j
Collati signis depugnare. lxxiii.
In saltu vnõ duos apros capere. lxxiiii.
Frigidã aquã sufudere lxxv.
Confringere tessarã. lxxvi
Qd dedi nõ datum vellẽ lxxvii.
Mihi istic nõ seritur nec metit. lxxviii
Nihil hoi amico ẽ opportũo amicicius.
Farcire centones lxxx (lxxix.
Aliter catulialiter sues olent lxxxi.
Ab vngniculo ad summũ capillũ lxxxii
Tragulã iniicere lxxxiii.
Malã messẽ facere lxxxiiii.
Luscio nole cantum deesse lxxxv.
Ad viuam cutem lxxxvi
Aspergere aquam. lxxxvii.
Aspergo. olfacio. deuoto lxxxviii.
Valere pancratice Athelice &c. lxxxix
Acetũ hr̃e in pectore. xc.
Homo homini demonium xci.
Tãgere hulcus Tãgere viuũ xcii
Pytagorica adagia xciii
κοίρα φιλόρπαρτα. xciiii
Amicus est alter ipse. xcv
Mane & vesperi hñdã ratio. xcvi
Post deũ veritatẽ colendã xcvii
Aenigmatata pythagorica. xcviii
Staterã ne trasilias. xcix
Igne gladio ne fodias. c.
Coronam ne carpseris ci.
Cor hẽ comederis cii.
Quũ ꝓfectꝰ fueris ne fedeas ciii.
Hyrũdinẽ domũ ne recipias. ciiii
Per publicã viã ne ambules cv.
Oneratis super imponẽdũ onus cvi.
Super Chenicẽ nõ sedẽdũ cvii.
Tria apollinis oracula. cviii.
Optimũ cõdimentũ fames cix.
Iniquũ petendũ vt equũ feras. cx.
Menda cẽ memorẽ esse oportet cxi.
Coriceus auscultauit. cxii.
Scytala laconica. cxiii.
Duos parietes de vna fidelia. cxiiii.
Aut bibas aut abeas. cxv
Andabatarũ mare pugnare cxvi.
Lepus pulpamẽtũ querit cxvii.
Priꝰ leporũ testũdo ꝑuerterit cxviii
Lentiscũ mandẽtes cxix
Callipodes. cxx Albus anater cxxi
Cecias nubes cxxii.
Equꝰ Iciãꝰ Anaetholosanũ cxxiii
Nõ cuiusq; est corinthum petere cxxiiii
Asinus ad lyrã. cxxv.
Idẽ ancrũ qd Titii. cxxvi.
Caput sine lingua &c. cxxvii.
Inter os & offam &c. cxxviii.
dies nunc parens nũc nouerca cxxix

Nō quod pueri in faba &c. cxxx.
Vlulas athenas cxxxi.
Sero sapiunt phryges ictꝰ sapiā. cxxxiii
Fulgur ex vitro. cxxxiii.
Inanes culmos excutere cxxxiiii.
Mali fontem reperire cxxxv
Tristis sytale. cxxxvi
duabus sedere sellis cxxxvii
Harenā numeras cxxxviii
Ad grecas calendas. cxxxix
Argenteis hastis pugnare cxl
Alienam messem metere cxli.
Simul & da & accipe cxlii
Argiua calumnia cxliii.
De artificio aparens deus cxliiii.
Simplex veritatis oratio cxlv
Alcynoi apologus. cxlvi.
Rumpere filum cxlvii
Magistratus virum arguit cxlviii
Dat veniam coruis &c. clxix.
Optimum aliena insania frui. cl
Hodie nullam lineam duxi. cli
Contra cretensem cretizare clii
Ne sutor vltra crepidam cliii
Rixari de lana caprina cliiii.
Rodere dēte theonino clv
Tūc tua res agitur paries cum &c. clvi.
Tineas pascere clvii.
Pennae extra nidum extendere clviii
Asinum in rupem protrudere clix.
Fores aperire & similia. clx.
Aperte musarum ianue clxi.
Viri antiqui maxilie sunt baculus clxii.
Antipelargin clxiii.
Auribus lupum teneo. cxliiii
Ad restim res rediit clxv.
Ita fugias ne preter casam clxvi.
Sepe etiam ē holitor valde opportuna locutus clxvii
Caninum prandium clxviii
malū cōsiliū cōsultori pessimū clxix
Vir fugiens & denuo pugnabit. clxx
Curruca & Cuculus clxxi
Digito cōpesce labellū clxxii.
Harpocratē facere ibidem
Athletā herculi placere clxxiii
Suis cuiq; auiū plumis est opus clxxiiii
Apertis tibiis clxxv
Vbi amici ibi opes clxxvi.
Cōsciētia mille testes ibidem
Simile simili gaudet clxxviii
Emunctę naris clxxviii
Fames & morabilem conciunt clxxix
Oculare & ceca diès clxxx
Greca fide. atrica fides clxxxi.
Altera manu lapidem ferre: altera panem ostentare clxxxii.
Melle litus gladius clxxxiii.
Ventus nauem deserit clxxxiiii
Sū flare sorbereq; difficile. clxxxv.
Res in foro nostro verti clxxxvi
Vti foro clxxxvii.
Inscitia ē cōtra stimulū calces clxxxviii.
Aureos polliceri montes clxxxix
Dona cilicum. cxc.
A mortuo petere tributum cxci.
Diuitiarum pelagus & similia. cxcii.
Ilias & lerna malorum cxciii
Lineam mittere cxciiii.
De facie nosse. cxcv. Matura. cxcvi.
Lentius ambulando longum etiam iter conficitur cxcvii.
Abronis & Sibaritica vita cxcviii
sicula mensa. ibidem

Mortuo verba facere & similia cxcix.
Est sua & fornicis ira cc
Oleum & operam perdidi cci.
Bouem mittens ad ceroma ccij.
Cerealis pōtif. calis & dubia cœna cciij
Acum inuenisses si quesisses. cciiij
Viam ad mare docet amnis ccv.
Lupo agnum eripere possulas ccvi.
Austrum perculi. ccvij.
Palumbem adduximus ad areā. ccviij.
Plumbea ira & gratia. ccix.
Sine pennis volare. ccx.
Lapis irrisibilis ccxi.
Grauior areopagita ccxij
Proca materia probo fabro ccxiij.
Ab asinis ad boues trascendent. ccxiiij
Litterarum trium homo. ccxv
ad equis ad asinos ccxvi.
Laterna punica. ccxvij.
In tuo luco & phano est situm. ccxviij.
Alborete aliena appugnare. ccxix
Ebur atramento candefacere ccxx
Malum propter vicinum malum. ccxxi
Viua vox. ccxxij
Dauus sum ccxxiij.
Obsequium amicos parit &c. ccxxiiij
Nuces relinquē. ccxxv Patruos lapere
Extra querere. ccxxvij. ccxvi.
Auro habet loccis suppactū solū. ccxx.
In fermento iacere. ccxxix. viij.
Aquam in cribrum gerere. ccxxx.
Supercilium salit. ccxxxi.
In vtramuis aurem & oculum dormi/re. ccxxxij.
Magno gemitu manus fit grauior. ccxxxiii.
Obtrudere palpum ccxxxiiii.
Rara auis ccxxxv.
Bonis & malis auibus ccxxxvi.
Suo iumēto sibi malū arcesse. ccxxxvii.
A tergo dicere ccxxxviii.
Postica sanna ccxxxix.
Caput scabere vngues rodere. ccxl
Genui numini fringere. ccxli.
Fœnum habet in cornu ccxlii
Naso suspenden. ccxlii.
Aurem vellem. ccxliij.
Preme & conuerte pollicem. ccxliiij.
Frotis perfricte. ccxlv. Adducē superci/lium &c. ccxlvi. Conuiue. ccxlvii.
Rubo arefacto prefactior ccxlviii.
Aquam e pumice postulare ccxlix
Tibiam tube comparas. ccl
Claudus loripedem ridet &c. ccli.
Dei tibi tuam dent mentem cclii.
Sub alia quercu collige. cclii
Strēnuos equos nō defatigādos. ccliiii
Polypi mentem habe. cclv.
Geio sistro. cclvi. Hercule dextro. cclvii
Mouere bilem. cclviii. Sonat vitiū. cclix
Ad populum phaleras. cclx
Ego te intus & in cute noui. ibidem.
Thita prefigere cclxi
Metus sine metu. cclxii.
Cornix scorpium. cclxiij.
Leonem pungis / non pugnis / ibidem
Ede helleborum cclxv.
Quantum non miluus obercet cclxvi
Cædimus inq; vicem prebemus crura sagittis cclxvij
Tuo te pede metire Tecū hita. cclxviij
Bulillaræ nugæ. cclxix.
Aceto perfundere cclxx.
Sambucam aptare caloni. cclxxi.

Cr[illegible]g & carbone notare cclxxij.
Edentulus dentato inuidet cclxxiij.
Talpa caprearũ cõtẽnit oculos ibidẽ.
Tota erras via Toto cælo. cclxxiiij.
Equis albis præcedere. cclxxv.
Vbi non ſis qui fueris. &c. cclxxvj.
plautia eloq̃ntia attic⁹ lepos. cclxxvij.
Bos laſſus fortius pedẽ figit. cclxxviij.
Pernebulam per ſomnitũ &c. cclxxix.
Qui veſtitu accreta ſeſe occẽtãt. cclxxx
Invado eſt omnis res. cclxxxj.
oẽs ſibi meli⁹ eẽ malũt q̃ alteri. cclxxxij
Quando id fieri nõ poteſt quod vis: id velis quod poſſis xxxiij.
Facile quũ valemus recta cõſilia egrotis damus cclxxxiiij.
Mõſtrũ alẽ. cclxxxv. Bõa verba queſo
Inportu ipigę. cclxxxvij (cclxxxvj.
Claudi more pilam tenere. cclxxxviij.
Manſum in os inſerere cclxxxix.
Bis pueri ſenes. ccxc.
Dignum propter quod vadimoniũ deferatur. ccxci. Noſtro marte ccxcij.
Nequicq̃ ſapit qui ſibi nihil ſapit. ccxciij
Oleum flammis adiicere ccxciiij.
Munus leuidenſe. ccxcv.
Morde frenum. ccxcvj.
Suũ cuiq; pulchrũ ccxcvij.
Cœpiſſe dimidium facti. ccxcviij.
Atticus martyr ſeu teſtis. ccxcix.
Currus bouem trahit ccc
Hæc retia nil traxerunt cccj.
Hõ eurip⁹. cccij. Rana ſeriphia. ccciij.
Bos in linga Argẽtãginã pati. ccciiij
Bos cyprius. cccv. Ranis ꝑpinas. cccvj
Acanthia cicada cccvij
Ranæ aquam Cato pingue cccviij.
malis percutẽ. cccix. noctua volauit. ccc
Annoſam arborẽ trãſplãtas. cccxj. /x.
Terræ onus cccxij.
In ſyluam ligna ferre cccxiij.
Tertius cato, Sapiẽtũ octauus. cccxiiij.
Secunda meliora. cccxv.
Eadem penſa beris trutina cccxvj.
Nil citra eſt oleum Nil extra eſt in nuce duci. cccxvij.
Ire per extentum funem cccxviij
Propria veneta cædere cccxix
Zonam perdidit. cccxx.
tauꝝ tolleq̃ vitulũ ſuſtulerit. cccxxj.
Narthecophori ſeu Thyrſiferi multi
Bacchi vero pauci cccxxij.
Iuſticia iuſtior, libra æquior cccxxiij.
De pilo pendet cccxxiiij.
Elupi faucibus eripi. cccxxv.
Non capit murem elephantus: cccxxvj
Elephantum ex muſca facis cccxxvij.
De lapide emptus. cccxxviij.
In eadem es naui cccxxix.
Lari ſacrificã ꝑuiã facit cccxxx.
Delphinũ cauda alligas. cccxxxj.
Inuẽto vrſo veſtigia iſeq̃ris. cccxxxij
Cocta numerabimus exta. cccxxxiij.
Neſcis q̃d veſper ſer⁹ vehat. cccxxxiiij.
Adviuum: ſummo iure. cccxxxv.
Boni ad bonoꝝ conuiuia vel inuocati accedunt cccxxxvj
Vt canis a corio nõq̃ abſterrebitur vncto. cccxxxvij.
Creſcentem tumidis imple ſermonib⁹ vtrem. cccxxxviij.
Criſtæ ſurgunt. cccxxxix. Subſidunt penne cccxl Cygis anulus cccxli.
Aducem linere ducit mulier. cccxlij.

Tam nudus q̃ ex matre cccxlij.
Anus vulpes non capitur cccxliij.
Iouis cerebrum cccxlv.
Ruſticanũ oratorẽ ne contẽnas. cccxl.
In tenebris ſaltas. cccxlvij.
Sibi cauere cccxlviij
Aeſtate veſtem detetis cccxlix.
Intriuio ſinu ccc.
Mercurius non doctus cccli.
Dormientis rete cepit ccclij.
Cothurno inſtabilior ccclij.
In vino veritas ccclliij.
Ab aſino lanam ccclv.
Sparthano liberior ccclvi.
Ventus neq; nauigare neq; manere ſinit. ccclvij.
Iupiter abſq; filijs ccclviij.
Olle amicitia. ccclix. doliatis vita. ccclx
De geſtu iudicare. ccclxi.
Vel ter ſex: vel tres taxilli ccclxij.
Sylozontis clamis ccclxiij.
Equus me portat. rex alit ccclxiij.
Corcoius in lachanis Graculus inter muſas Anſer inter holores ccclxv
Aderit Temeſſæus genus ccclxvi.
Intenticulã vnguentum ccclxvij.
Inexplebile aut pertuſũ dolium. ccclxviij
Odi memorem compotorem. ccclxix.
Aenigma ſpingis ccclxx.
Contra retiorum ferula ccclxxi.
Pes nri cõederũt vuã acerbã. ccclxxij.
In expuentem cecidit quod in cælum expuitur. ccclxxiij.
Scindere glaciem ccclxxiiij
Manum de tabula ccclxxv.
Nihil cotio eſt. ccclxxvi.
trãſuerſũ vnguẽ: latũ digitũ. ccclxxvij.
ſcillã vitãs in charibdi incidi. ccclxxviij.
Iũge vulpes Mulge hyrcos. ccclxxix.
Caligare in ſole ccclxxx
Balbus balbũ recti⁹ itelligit. ccclxxxi.
Camellum ſaltare ccclxxxi.
Vt canis e nilo ccclxxxiij.
Herbã dare vel porrigere. ccclxxxiiij.
Dare manus ccclxxxv.
Haſtam abijcere. In harenam deſcendere Harena cedere ccclxxxvi.
i tua ipſi⁹ te harena ſupero. ccclxxxvij.
Amor nullo magis emit q̃ ſeipſo. ccclxxxviii. In amore mutuum non reddere turpiſſimum eſt. ccclxxxix.
Si vultures cadauer expecta. cccxc.
Vltra cornices vtiuax cccxci.
Non omnibus dormio. cccxcii. Et nos ferulæ manũ ſubduximus cccxciii.
Null⁹ comat⁹ q̃ nõ id quod⁹. cccxciiii.
Nos nr̃m onus: vos clitellas. cccxcv.
Ouum ouo. lac lacti ſimile. cccxcvi
Contemptus prouerbia cccxcvii.
Iterũ ad eũdẽ lapidẽ offendẽs. cccxcviii.
Penelopes telam retexere cccxcix.
Vmbram ſuam metuere cccc.
Manum non vorterim. cccci.
Pingui minerua cccclii.
Emere malo q̃ rogare cccciii.
Vino vẽdibili nõ op⁹ hedera. cccciiii.
amicitia perſonã op⁹ tetdetrahi cccev
In ſe deſcendere cccevi.
Manticam in tergo videre ibidem.
Aethiopem dealbare cccevii.
Operam perder ſignificantia. cccev iii
Os ſublimere. Dare verba. Addere

manum & ſimília cccclx.
Vt poſſumus quando vt volumus non licet cccclx.
In aſtu aliud ex alio malũ venit. cccclxi.
Sine capite fabula cccclxii.
Alius ſementem fecit: alius meſſem cccclxiij.
Aethiopem lauas cccclxiiij.
Puluerem edis cccclxv.
Vulpizas ſed contra vulpem. cccclxvi.
Ventos colis cccclxvij.
Carbonum theſaurus cccclxviij.
Ex tardo aſello equ⁹ pgnat. cccclxix.
inẽptũ mancipiũ vel emptũ ſale. cccclxx
Calabrie hoſpitis munera cccclxxi.
Semper ad pocula leontini cccclxxii
Inaniter aquam conſumes. cccclxxiii.
Vtrem verberas cccclxxiiii
Tandẽ mus picem guſtauit. cccclxxv.
In mari aquam quæris cccclxxvi.
Ignorat quid interſit inter æs & lupinum cccclxxvij
Cantilenã eandẽ canis cccclxxviii.
Aliquid huo aſſuet capiti cccclxxix.
Sui ſimilis eſt. cccclxxx.
Defraudare genium cccclxxxi.
Naturam expellas furca tamen vſq; recurret cccclxxxij.
Cœlum nõ ain mutant &c. cccclxxxiij
Vilis amicorum eſt annona bonis vbi quid deeſt cccclxxxiiij
Optat ephippia bos piger
Optat arare caballus cccclxxxv.
Cura eſſe quod audi cccclxxxvi.
Cautus enim metuit foueam lupus &c. cccclxxxvii
Cæcus cæco dux. cccclxxxviij.
Odit cane peius & angue cccclxxxix
Sed tacitus paſci ſi poſſet corvus &c. cc
Sine cortice nubis. ccccxli ccxl.
Aegrotus dum ſpirat ſperet. ccccxlij.
Patere & abſtine ccccxliij.
Aedibus in noſtris quę praua aut recta geruntur ccccxliiij.
Conturnix herculem ſetuauit. ccccxlv.
Ita tardiſſime oim ſeneſcit. ccccxlvi.
Ne in qdam laudaberis ccccxlvii.
Aſinus in apibus ccccxlviii.
Omnem mouebo petram ccccxlix.
Ante victoriam laudes canis ccccl.
Fruſtra canis ccccli.
Imperatorũ multitudo cariã perdidit. ccccliii.
Sine riuali diligere ccccliii. ccccliii.
Pedibus in ſniam diſcedere. ccccliiii.
Mus malus. ccccliv.
Nunqd ſaul inter prophetas ccccliv
Facies tua computat annos. ccccliv.
Mare cœlo confundere. ccccliviii.
Inguignis & capitis quę ſint diſcrimina neſcit. ccccliix.
Qui ſemel ſcurra nunq̃ paterfamilias. ccccliv.
Intus & in cute. ccccliv.
Iouem lapidem iurare ccccliv
Circulum abſoluere ccccliv.
Cimeriæ tenebræ. ccccliv.
Muti magiſtri ccccliv.
Non oia parifilo conuenit ccccliv
Intra tg pelliculum contine ccccliv.
Sciulæ gerræ Perſeæ nugæ. ccccliv.
Eplauſtro loqui ccccliv.
Non remulco inuectus &c. ccccliv.
Ad ariſtophanis luernam lucubrare

vel cũ puluiſculo ccccl xxii (ccccl xxi.
Alimine ſalutare ccccl xxiii.
Sũmis deſugare labiis ccccl xxiiii.
Extremis digitis attingere ccccl xxv
Bone frugis ccccl xxvi.
De calcaria in carbonariã ccccl xxvii
Puluerẽ ob oculos ſuffũ. ccccl xxviii.
Sybarite per plateã ccccl xxix.
Domi nõ hic mileſia ccccl xxx.
Surdis agere teſtimoniis. ccccl xxxi.
Anſã q̃rere accipere p̃bere ccccl xxxii
Occaſionẽ accipere ccccl xxxiii
Feneſtrã aperire ccccl xxxiiii.
In ſinu gaudere ccccl xxxv.
Satis quercus ccccl xxxvi. Teſtitudi
nẽ peſago cõparas ccccl xxxvii
Semper feliciter cadũt taxilli iouis cccc
Simulare cup̃ſſũ. ccccl xxxix. lxxxviii
Delphinũ ſyluis appĩgit &c. cccc xc.
Parturiũt montes &c. cccc xci.
Oẽ tulit pũctũ. cccc xcii. Nõ miſſura cutẽ
n'. ple. cru. hyrũ lo cccc xciii
Sat ſcito ſi ſat bene cccc xciiii.
Bona noia vt fiãt mala cccc xcv.
Pueros aſtragalis fallendos eodem.
Quarta luna nati cccc xcvi.
Copie cornu cccc xcvii
Aqla non capit muſcas cccc xcviii.
Aqlã volare doces cccc xcix
Aquam culpat ardea D. Aquile ſenecta
Palinodiã canere dii /di
Cõtra fluminis tractũ niti dii
Illotis pedibus dmi.
Dignus qui cũ in tenebris mices dv
Rem acu tangere dvi.
Sicẽ ad pugnam properandum dvii
Poſt feſtum venire dviii
Purgatis auribus dix.
Indulgere genio Curare cutẽ dx
Qui q̃ vult dicit q̃ nõ vult audit dxi.
Nodũ in ſcyrpo quęris dxii
Pridie caueas ne facias quod pigeat po
ſtridie dxiii.
Venatũ ducere inuitas canes dxiiii.
Actũ ẽ dxv. Lupus in fabula dxvi.
Aedilitatẽ gerere ſine populi ſuffragio.
Nota mala res optia ẽ. dxvii /dxvii.
Gladiũ dediſti q ſe occideret dxix.
Aſtirpe dxx. Tintinabulum mutũ. dxxi
Luctũ pudori p̃ſtat dxxii.
Q d' habes ne habeas &c. dxxiii.
Efficere pro opibus mœnia dxxiiii.
Ne muſca quidem dxxv
Aceaſſei luna dxxvi
Sẽper affert libya mali q̃ppiã dxxvii
Pluris eſt oculatus teſtis vnus q̃ auriti/
Prudẽs inflã /decem dxxviii.
mam mitto mannm dxxix.
Oim rex vicißitudo eſt dxxx.
Nenimium callidũ hoc ſit mõ. dxxxi
In me hęc cudetur faba dxxxii.
tute hoc itriſti oẽ tibi ẽ ex edẽdũ. dxxxiii
Habes iperiũ ibeluas. dxxxiiii.
Eflãma cibũ petere poſſe dxxxv
Dñi ſimilis es dxxxvi.
Dignum patella cooperculũ dxxxvii.
Quod ſcio neſcio dxxxviii.
Sine cerere & bacchofrigetven° dxxxix
Ouẽ lupo cõmiſiſti. dxl.
Quid ſi aliq̃s deus voluit dxli.
Ju tranquillo eſſe dxlii.
Saxum voluere dxliij

Claudiana tonitrua dxliiii.
Aiantis risus dxlv.
Audiẽdum cui q̃ttuor sunt aures dxlvi.
Incultior lebethrio dxlvii
Pulchrorꝝ etiã autũn⁹ pulcher ẽ. dxlviii
Aquilam in nubibus. dxlix.
Vulpes nõ accipit munera. dl
Scitum ẽ periculum ex aliis facere. dli.
Annus est. dlii.
In tẽpore adire omniũ ẽ maximũ. dliii.
Dies ęgritudinem adimit dliiii.
Asinum sub freno currere doces. dlv.
Prouinciam cepere aut tradere dlvi
Bolus ereptus e faucibus dlvii
Quid si nunc celum ruat. dlviii.
Dictum ac factum, dlix
Summum ius: summa malitia dlx
Quod abs te allatũ erat. i. relatũ dlxi.
Tradunt operas mutuas. dlxii
Ne in neruum erumpat fortitudo. dlxiii.
Pedum visa est via dlxiiii
Rete non tenditur accipitri aut miluo.
Amico amicus dlxv / dlxv
Ipsa senectus morbus est dlxvi
Sudabis satis dlxviii. Vorsuram soluis.
Animam debet dlxx / dlxix
Eodem in ludo docti dlxxi
Suo sorex indicio perit. dlxxii.
Quodcunqꝝ in solum venis dlxxiii
Mancipii capillus dlxxiiii.
Lac gallin aceum dlxxv.
Suspendio arbor deligenda dlxxvi
Mierue felẽ. dlxxvii Attici eleuf. dlxxviii
Sal vnde venerat rediit. dlxxix.
Lari sacrificare. dlxxx
Cantharus aquilam querit dlxxxi
Pastillos rufilus olet &c. dlxxxii.
Capra syra dlxxxiii.
Canes per phratores ductos dlxxxiiii
In experta nuptiarum dlxxxv.
Cum laruis luctari dlxxxvi
Cum mortuis non sine larue dlxxxvii.
Mola salsa litant qui thura non habẽt.
Murus aheneus dlxxxix / dlxxxviii
Quo teneã vult⁹ mutãtem ꝓtea nodo
Syncerum est nisi vas quodcunqꝫ / dxc.
Infundis acescit dxci.
Testa seruat odorem pristinum dxcii.
Cornix alienis superbit plumis. dxciii
Corpus sine pectore dxciiii
Cerite cęra digni dxcv
Aranearum telam texere dxcvi
Veramqꝫ paginam facit. dxcvii.
Vlyssis remigium. dxcviii.
Ab ouo vsqꝫ ad mala dxcix.
Neglectis vrẽda filix inascitur agris. dc
Balbinum polypus ageus delectat dci
Qui ne tuberibus &c. dcii.
Cygnea cantilena. dciii.
Cois mercurius dciiii
Mali corui malum ouum dcv.
Sacram mouere ancoram dcvi
Cassioticus nodus. dcvii
Colophonia contumelia: dcviii.
Vẽtis secundis nauigat. dcix.
In aqua scribere dcx.
Camelus vel scabiosa multorum asino
rum portat onera dcxi
Cretensis contra aeginitatem dcxii
Pedetentim dcxiii
Canes leporem venatur dcxiiii
Lupus ouem seruat. ibidem

Fictiles diuitie dcxv.
Homo fictilis dcxvi.
Inuenit mali coagulum dcxvii.
Lepus dormiens dcxviii.
Lemnium malum dcxix
Lepus pro canibus dcxx.
Libica fera. dcxxi
Album suffragium dcxxii.
Lyndii sacrificium dcxxiii
Linum lino copulas dcxxiiii
Locrense pactum dcxxv
Lupi allas quæris dcxxvi
Lupus hiauit &c. dcxxvii
Leonem tondere dcxxix.
Quauis incantatione melius. dcxxx.
Lucernam meridie accendere. dcxxxi.
Soli lumen inferre dcxxxi.
Laconicę lune dcxxxii.
Lychino pinguior &c. dcxxxiii
Megarenſ lacrymę. dcxxxiiij
Ad nouercę tumulum flere. dcxxxv
Ad mensuram a quam bibunt: sine mē sura offam comedunt dcxxxvi.
Ne puero gladium. dcxxxvii
Non vna hyrundo ver efficit. dcxxxviii
Ne temere abydum. dcxxxix.
Malum bene quiescēs ne moueas dcxl
Neq; natare neq; litteras. dcxli
Ne caprea cum leone pugnet. dcxlii.
Parū malum magnum bon dcxliii.
Ne gladium tollat mulier. xliiii.
Midas auriculas asini habet. xlv.
Ignem ign ne addas. dcxlvi.
Nebulas detexis. dcxlvii.
Asnus sacra portat dcxlviii
De asini vmbra dcxlix.
Cretizare & Grecari dcl.
Frater adesto viro. dcli.
Sine obsonio cōuiuas feciſti dclii.
Lynceus dcliii. Trice arpinæ dcliiii
Intoga salt ātis persona mi ducem. dclv
Rem factam putare. dclvi
Echino asperior: dclvii.
Odium vatinianum. dclviii.
Fumos vendere dclix.
Pellem caninam rodere dclx.
Oleum aure vel ore ferre dclxi.
Vrsi viui fumantem nasum ne tentaueris. dclxii.
Alia voce psytacus loquitur alia cotur nix. dclxiii
Dies albo lapillo notandus dclxiiii
Caluus comatus dclxv
Carbam leone mortuo vellem. dclxvi
Congregare cū leoib⁹ vulpes dclxvii.
Aquilam noctuę comparare dclxviii.
Ne mihi suffenus essem dclxix.
Siculus vel famia furatur dclxx.
Vitæ pugillus. dclxxi.
Siri contra phœnices. dclxxii
Ex tripode. dclxxiii.
Pelopis & Tantali talenta. dclxxiiii.
Talpa cæcior dclxxv.
Ephyreum seu dodoneum es. dclxxvi
Parnisphula. dclxxvii
Hylam vocas. dclxxviii.
Turture loquatior dclxxix.
Colophonium suffragium dclxxx.
Tithoni senectus dclxxxi.
Primum optimos egina alit. dclxxxii
Fumum fugiens in igne dicidi. dclxx.
Titanas vocas. dclxxxiiii. (xiii.
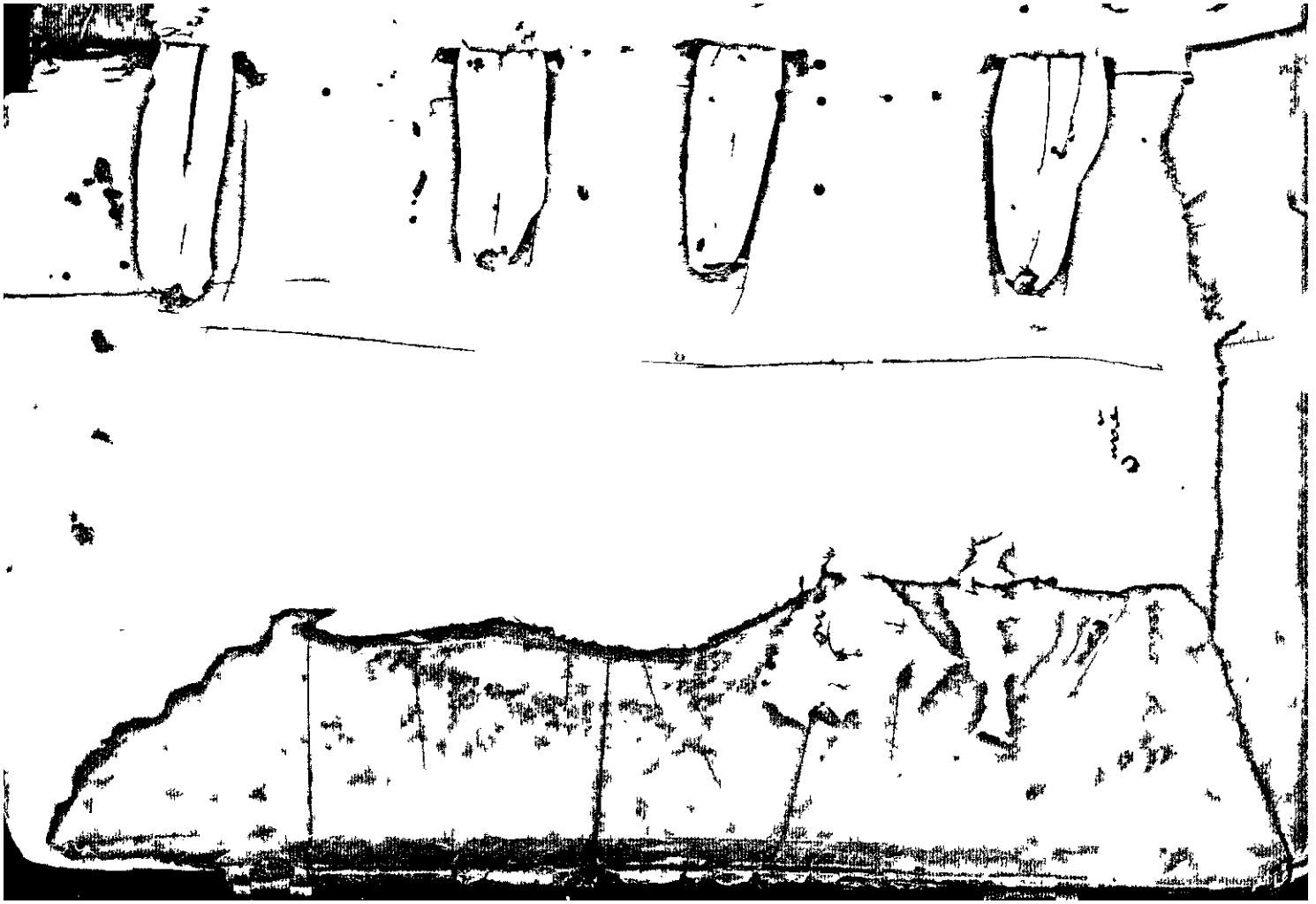
Fricantem refrica dclxxxv.
Ficulno folio anguillam. dclxxxvi.
Sub omni lapide ſcorpius dormit dclx
Sus ſeipſum laudat. dclxxxviii (xxvii
Hydram inficis dclxxxix.
Suem prouocat dcxc
Phalaris imperium dcxci
Phœnicũ cõuenta dcxcij.
Dathos agothon. dcxciii.
Calauriam inſulam dcxciiii.
Pſyrice facta. dcxcv.
Felix qui nihil debet dcxcvi
Myconium caput. dcxcvii
Clematis egyptia dcxcviii
Optimum non naſci. &c. dcxcix
Adonidis horti dcc.
Bone leges a malis moribus dcci.
Homo bulla dccii.
Crocodili lachryme dcciii
Minimo prouocare dcciiii
Mundare laqueum. dccv.
Medium oſtendere vnguem ibidem.
Illi alo baſtros vuguenti putet. dccvi
Crocodilus fugientem dccvii.
Pronus q̃ condus magis. dccviii.
Piſtilo retuſius dccix
Puppis & prora. dccx
Vt preneſtius gonea eſt ciconia. dccxi.
Mea eſt pila dccxii
Clutinum pecus Rus merum dccxiii
Conlatinus venter dccxiiii.
Cyprio boui merendam dccxv.
Quãdoq; bonꝰ dormitat homerꝰ. dccxvi
Qz curat numerum lupus dccxvii.
Alia vita alia dieta. dccxviii
De ſale & faba dccxix.
Capra macheram dccxx
Graculus cum graculo dccxxi.
Complurium foliorum ſiculnorũ ſtre/pitum audiui. dccxxii.
Proſpectãdũ vetulocãe latrãte dccxxiii
Cãis ſepe latrãs raro mordet. dccxxiiij
Canes ignotis omnibus allatrant dccxxv.
Azanea mala. dccxxvi.
Anagyrum irritas dccvxvii
Ipſis placet dccxxviii
Pulchre narras Belle dicis dccxxix
Iouis corinthus dccxxx.
Coruum deluſit hiantem dccxxxi
Tragice loqui. dccxxxii.
Mida locupletior dccxxxiii
Corinthus luxus. dccxxxiiii.
Hydrie caput amputas dccxxxv
viligatores aut vitiligatores. dccxx
Dionyſius corinthi. dccxxxvii. xvi
Architectus inuidet architecto.
Adagium. dccxxxviii
Ioui fulmen extorquere dccxxxix
Herculi clauam extorquere. ibidem
Hunc ceſpitem circundemus dccxl
Alga vilior & ſimilia dccxli.
Arcem tenere. dccxlii.
Humi ſerpere. dccxliii.
Venereum iuſiurandũ irritum. dccxliiii
Indolio figulinam dccxlv
Conſeneſco aliquid diſcens dccxlvi
Difficilia que pulchra dccxlvii.
Tanq̃ nomen ac digitos dccxlviii
falce in meſſem alienã mittere dccxlix
Canis reuerſus ad vomitum dccl.
Homunculus ex caria dccli.